

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1222**

5 / 69 / 128
Αναγνωσμάτων Συμβί

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Αποτελεσθὲν ὑπὸ τῆς Α' Κοιτικῆς Ἐπιτροπείας τῶν
διδασκαλικῶν βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἐκ
τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐγκριθέντων ἀναγνωσματαρίων

ΤΩΝ Ε. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Σ. ΔΑΛΛΑ ΚΑΙ Ι. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

Ἐγκριθὲν ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδασκαλικῶν βιβλίων τοῦ ἔτους 1921

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

Τιμῆται Λογμῶς 3.85
μετὰ Βιβλιοθήμου
Ἄρ.θ' ἐγκριτ. ἀποκ. ἀσεως 44133
2 Σεπ εμβ. δ. 1921

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ
12— Ὀδὸς Σταδίου—12

1922

Ἄραγ Δάλλα Γ. Ἐκδόσις Ε. 1922.

002
Κ1Σ
Ζτ2Α
1222

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν ἑνὸς τῶν
κ. κ. συγγραφέων καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου, ἄλλως θεω-
ρεῖται κλεψίτυπον καὶ καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΧΙΒΕΡΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Σαχίβερος

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΟΡΗΘΕΑΤΟ
Μιχ. Ι. Σαχίβερος
αὐτ. ἀριθ. εἰσαγ. 735^α τοῦ 1925

Αναγν. Δέλλα Γ. Ἐκδοσις Ε. 1922.

§ 1. Πῶς δαπανᾷ εἰς χωρικὸς τὸ μικρὸν
ἡμερομίσθιον του.

Ἦγεμὼν τις περιπατῶν εἰς τὴν ἔξοχὴν συνήτησεν ἐπιμελῆ χωρικόν, ὅστις κατεγίνετο εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ του.

Ὁ ἡγεμὼν ἐπλησίασε καὶ σταθεὶς ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς πεύκης ἤρχισε νὰ συνομιλῆ μετ' αὐτοῦ.

Ἔμαθεν ὅτι ὁ ἀγρὸς δὲν ἦτο ἰδικὸς του, ἀλλ' ὅτι εἰργάζετο μὲ τὸ ἡμερομίσθιον.

«Καὶ πόσα λαμβάνεις;», ἠρώτησεν ὁ ἡγεμὼν.

— «Τρεῖς δραχμὰς καθ' ἐκάστην», ἀπήντησεν ὁ χωρικὸς.

Ὁ ἡγεμὼν, ὅστις ἐξώδευε πολλὰ χρήματα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἀρκεσθῶσι τρεῖς δραχμαὶ εἰς τὸν χωρικόν καὶ νὰ φαίνεται μάλιστα τόσον εὐθυμος, διὰ τοῦτο δὲ ἠρώτησεν αὐτόν — «Καὶ δύνασαι νὰ ζῆς μὲ τρεῖς δραχμὰς;»

Ὁ χωρικὸς ἀπήντησε — «Θὰ ἦτο ἀμαρτία νὰ ἐξοδεύω καὶ τὰς τρεῖς διὰ τὸν ἑαυτόν μου. Ἐξοδεύω μόνον τὴν μίαν, μὲ τὴν ἄλλην πληρώνω μέρος τῶν χρεῶν μου καὶ τὴν τρίτην τοκίζω».

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἦτο νέον αἶνιγμα διὰ τὸν ἡγεμόνα καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε παρὰ τοῦ χωρικοῦ ἐξηγήσεις.

Αναγν. Δέλλα Γ' Ἐκδοσις Ε' 1922

Ὁ εὐθυμὸς χωρικός εἶπε· — «Μὲ τὴν μίαν δραχμὴν συντηρῶ τοὺς γονεῖς μου, οἱ ὅποιοι δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐργασθῶσι. Τοῦτο εἶνε τὸ χρέος μου, διότι καὶ οἱ γονεῖς μου ἐξώδευσαν νὰ μὲ ἀναθρέψωσι.

»Τὴν ἄλλην δραχμὴν ἐξοδεύω διὰ τὰ τέκνα μου καὶ εἶνε ὡς νὰ τὴν τοκίζω. διότι ἐλπίζω, ὅτι καὶ τὰ τέκνα μου θὰ κάμωσι δι' ἐμὲ ὅ,τι τώρα κάμω ἐγὼ διὰ τοὺς γονεῖς μου».

Ὁ ἡγεμὼν ἠνυχαριστήθη πολὺ, ἐπήνεσε τὸν χωρικὸν καὶ ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτοῦ.

Ὅτε ἐγήρασεν ὁ χωρικός, τὰ τέκνα του περιεποιήθησαν αὐτόν, ὅσων ἠδύναντο περισσότερον.

§ 2, Πῶς εἰς ἀξιοματικὸς ἠγάπα τοὺς γονεῖς του.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ ὁ βασιλεὺς χώρας τινὸς διέδβαιεν ἀπὸ μίαν αἰθουσαν τῶν ἀνακτόρων του, εὗρε τὸν ἀξιοματικὸν τῆς ὑπηρεσίας κοιμώμενον βαθέως ἐφ' ἐνὸς καθίσματος.

Ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης, ἥτις ἔκειτο πλησίον τοῦ κοιμώμενου ἀξιοματικοῦ, εὗρισκετο ἀνοικτὴ ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς περιεργὸς λαμβάνει σιγὰ σιγὰ καὶ ἀναγινώσκει.

Ἴδου τί περιεῖχεν ἡ ἐπιστολή·

» Ἀγαπητέ μου Λεωνίδα·

» Σὲ εὐχαριστοῦμεν ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου διὰ τὰ χρήματα τὰ ὅποια μᾶς ἔστειλες. Γνωρίζομεν, υἱέ μου, ὅτι δὲν εἶσαι πλούσιος καὶ ὅτι ὁ μισθός σου μόλις ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας σου, ἀλλ' εἶχομεν μεγάλην ἀνάγκην τῶν χρημιά-

Αναγν. βιβλίου Γ'. Ἐκδοσι. Ε. 1922.

των, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔστειλες. Εὐχόμεθα δὲ νὰ σὲ ἀνταμείψῃ ὁ Θεὸς διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην σου.

»Ὁ πατήρ σου»

Ὁ βασιλεὺς ἐδίπλωσε τὴν ἐπιστολήν, τὴν ἔθηκε πάλιν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἀθορούβως ἐπέστρεψεν εἰς τὰ δωμάτιά του.

Ἐκεῖθεν ἔλαβε βαλάντιον πλήρες χρημάτων καὶ ἐπιστρέψας πάλιν πρὸς τὸν κοιμώμενον ἀξιωματικὸν ἔβαλεν ἡσυχῶς τὰ χρήματα εἰς τὸ θυλάκιον αὐτοῦ καὶ ἀπεμακρύνθη.

Μετ' ὀλίγον ὁ βασιλεὺς ἐσήμανε σφοδρῶς τὸν κώδωνα.

Ὁ ἀξιωματικὸς περίτρομος ἀφυπνίσθη καὶ ἔτρεξε πρὸς τὸν βασιλέα.

— «Πολὺ βαθέως κοιμᾶσαι», τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— «Μὲ συγχωρεῖτε, μεγαλειότατε», λέγει ὁ ἀξιωματικὸς, «ἡμάρτησα».

— «Διατί τὸ θυλάκιόν σου εἶνε ἐξωγκωμένον ;»

Ὁ ἀξιωματικὸς θέτει τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιόν του, αἰσθάνεται ἐντὸς αὐτοῦ χρήματα, ὠχρισᾷ, παρατηρεῖ μὲ τρόμον τὸν βασιλέα καὶ δακρύει.

— Τί ἔχεις ; τὸν ἐρωτᾷ ὁ βασιλεὺς.

— «Μεγαλειότατε, ἐχθροὶ σου ἠθέλησαν νὰ σὲ καταστρέψωσι· δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς τὰ χρήματα ταῦτα εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ θυλακίου μου.»

Καὶ γονυπετεῖ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ζητῶν συγγνώμην.

— «Ἡσύχασε, φίλε μου», εἶπεν ὁ βασιλεὺς. «Εἶσαι καλὸς υἱός. Μάθε ὅτι ὅταν ἔχη τις τὰς εὐχὰς τῶν γονέων του, ἡ εὐτυχία ἔρχεται πρὸς αὐτόν, καὶ ἐνῶ κοιμᾶται. Στείλε τὰ χρήματα αὐτὰ εἰς τοὺς γονεῖς σου καὶ γράψε πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἐγὼ θὰ φροντίσω εἰς τὸ μέλλον καὶ περὶ αὐτῶν καὶ περὶ σοῦ».

Ἄναγν. Δόξα Γ, Ἐκδόσεις Ε. 1922.

Καὶ πράγματι ὁ γενναιόδωρος ἐκεῖνος βασιλεὺς ἐφρόντισεν, ὥστε ὁ φιλόστοργος ἀξιωματικὸς νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα καὶ οἱ γονεῖς αὐτοῦ νὰ ζήσωσι τὰ ὑπόλοιπα ἔτη τῆς ζωῆς των ἐν ἀνέσει εὐλογοῦντες τὸ ὄνομα τοῦ καλοῦ βασιλέως.

§ 3. Ἡ μήτηρ.

Ὅταν ἡ πρώτη σου φωνὴ τὸ στόμα σου ἀνοίξῃ
τὸ βρεφικὸ τὸ κλάμα σου ποῖος ἔρχεται νὰ πνίξῃ
μὲ πρῶτο πρῶτο φίλημα, μὲ πρώτη καλὴ ἄμερα ;
Ποῖος, ἄλλος ; — Ἡ μητέρα.

Καὶ ὅταν ὕπνος μυστικὰ τὰ ἄμματα σου ἴσφαλίσῃ
καὶ εἰς ἀθάνα ὄνειρα ὁ νοῦς σου φτερουγίσῃ,
ποῖος ἀγρυπνεῖ ὀλόχαρος ἔς τὴν κούνια σου ἐκεῖ πέρα ;
Ποῖος ἄλλος ; — Ἡ μητέρα.

Καὶ ὅταν ἄρρωστη, χλωμὴ ἢ κεφαλὴ σου γέρῃ,
ποῖος βάλσαμο ἔς τὸν ὕπνο σου μὲ τὰ φιλιὰ του φέρνει ;
Ποῖος σὲ κοιμίζει μὲ φωνὴν ἀγγέλου γλυκυτέρα ;
Ποῖος ἄλλος ; — Ἡ μητέρα.

Κι' ὅταν ἀθάνα, παιδικὴ χαρὰ μὲ χαιρετάῃ,
ποῖος τὴ χαρὰ σου δέχεται καὶ ποῖος χαμογελάει
σιμὰ σιμὰ σου πάντοτε καὶ νύχτα καὶ ἡμέρα ;
Ποῖος ἄλλος ; — Ἡ μητέρα.

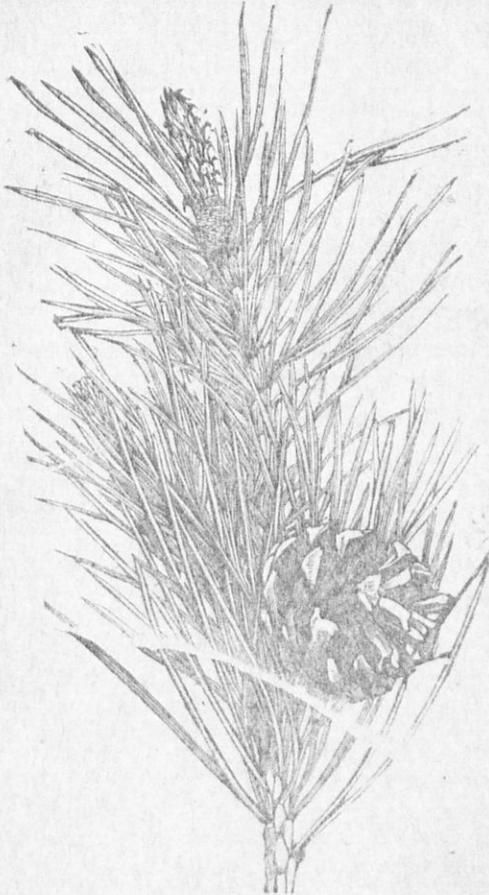
Αὐτὴ ἡ πού χύνει δάκρυα ἔς τὸν πόνο τὸ ἴδιό σου,
ὅπου χαμόγελο γλυκὸ χαρίζει ἔς τὴν χαρὰ σου,
ἡ πού ἀγρυπνεῖ ὀλονυκτίς, παιδί μου, ἔς τὸ πλευρό σου,
τί θέλει μόνον ἀπὸ σέ ;

— Ἀγάπη ἀπ' τὴν καρδιά σου.

Ἀναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε. 1922.

§ 4. Ἡ πεύκη.

Ἡ πεύκη θάλλει καθ' ὅλον τὸ ἔτος συνήθως ἐπὶ τῶν ὕψηλῶν ὄρεων τῆς πατρίδος.

Θ' ἀπαντήσης αὐτὴν εἰς ἐκτεταμένους πευκῶνας ἢ μεμονωμένην μεταξὺ ἄλλων δένδρων.

Ἀναγν. Δέλλα Γ.: Ἐκδόσεις Ε': 1922.

Ἡ ῥίζα τῆς πεύκης δὲν εἰσχωρεῖ πολὺ βαθέως ἐντὸς τοῦ ἔδαφους, ἀλλ' εἶνε πολυσχιδῆς καὶ παχεῖα καὶ οὕτω συγκρατεῖ τὸ δένδρον ἀσφαλῶς.

Ὁ κορμὸς αὐτῆς ἰκανῶς παχὺς ὀρθοῦται εἰς μέγα ὕψος, φέρει δὲ κύκλω κλάδους μακροῦς, οἵτινες σχηματίζουσι στεφάνην ἔχουσαν τὸ σχῆμα κώνου.

Τὰ φύλλα τῆς πεύκης, ἀνὰ δύο φυόμενα ἐκ θήκης μικρᾶς, εἶνε πράσινα καὶ ὁμοιάζουσι πρὸς ὀξειάς βελόνας.

Εἶνε τραχέα, προῖτως ξηραίνονται καὶ καταπίπτουσι κίτρινα.

Τὰ ἄνθη τῆς πεύκης εἶνε δύο εἰδῶν καὶ φύονται τὴν ἄνοιξιν ὁμοῦ εἰς τὸ ἄκρον τῶν κλάδων. Καὶ τὰ μὲν ἄνωθεν εἶνε πυκνότατα καὶ λέγονται στρόβιλοι, τὰ δὲ κατωτέρω φέρουσι γῦριν ἀφθονωτάτην.

Ἐὰν κατὰ Μάρτιον περιπατήσης πλησίον πευκῶνος, πιθανὸν νὰ ἴδῃς μετὰ βροχὴν τὸ ἔδαφος κίτρινον. Ἴσως νομίσης ὅτι ἔβρεχε θεῖον. Ὅχι· εἶνε οἱ ξηροὶ καὶ ἐλαφρότατοι κόκκοι τῆς γύρεως, τὴν ὁποίαν ἐσκόρπισεν ὁ ἀνεμος.

Ὅταν ἡ γῦρις, μεταφερομένη διὰ τοῦ ἀνέμου, καθίσῃ ἐπὶ τῶν στρόβιλων, θὰ γεννηθῇ ὁ κώνος, ὁ καρπὸς δηλαδὴ τῆς πεύκης.

Ἡ πεύκη εἶνε πολύτιμον δένδρον.

Εὐεργετεῖ πολλὰ ζῶα. Τοὺς μὲν κλάδους παρέχει πρὸς κατοικίαν αὐτῶν, τὰ δὲ σπέρματα τῶν καρπῶν εἰς τροφήν. Εὐεργετεῖ καὶ τὸν ἄνθρωπον· καὶ τὴν ὑγείαν αὐτοῦ προστατεύει καὶ εἰς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ συντελεῖ· θὰ μάθῃς βραδύτερον τὰς ὠφελείας τῆς πεύκης.

Οὐδὲν γλυκύτερον τῶν γονέων.

**Αναγν. Δόλλα Γ. Ἐκδόσις Ε. 1922.*

Α

Α·Α·Α

ΑΑΑ

ΑΑ·

Ασπιδόα

*Αναγν. Δάλλα Γ. *Εκδοσις Ε., 1922.

§ 5. Διατί εἰς γέρον φυτεύει μίαν καρυδιάν.

Μίαν φορὰν ὁ βασιλεὺς μιᾶς χώρας ἐξῆλθεν εἰς περίπατον μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν του.

Εἰς τοὺς ἀγροὺς παρετήρησεν ἓνα ἄνθρωπον πολὺ γέροντα, ὁ ὁποῖος κατεγίνετο νὰ φυτεύσῃ μίαν καρυδιάν.

«Μοὶ φαίνεται», εἶπεν ὁ βασιλεὺς, «ὅτι ὁ γέρον αὐτὸς εἶνε πολὺ ἀνόητος. Ἐργάζεται ὡς νὰ εἶνε νέος καὶ νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι θὰ φάγῃ καρποὺς ἀπὸ τὸ δένδρον αὐτό. Ἄς ἐρωτήσωμεν αὐτὸν νὰ ἴδωμεν τί θὰ μᾶς ἀπαντήσῃ.

Ἐπλησίασε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς καὶ ἠρώτησεν αὐτόν:

— «Πόσων ἐτῶν εἶσαι, καλέ μου γέρον ;»

— «Ὀγδοήκοντα, κύριε, ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου ὡς νὰ εἶμαι τριάκοντα», ἀπήντησεν ὁ γέρον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ ἐρωτῶν αὐτὸν ἦτο ὁ βασιλεὺς.

— «Καὶ ἐλπίζεις νὰ ζήσης, διὰ νὰ φάγῃς καρπὸν ἀπὸ αὐτὸ τὸ δένδρον ; Δὲν κάμνεις ἐργασίαν ἀνωφελῆ καὶ ματαίαν ; Δὲν θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ἔκαμνες ἄλλο τι;», ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— «Κυρίέ μου», ἀπήντησεν ὁ γέρον, «εἶμαι εὐχαριστήμενος νὰ φυτεύσω τὸ δένδρον καὶ ἀδιαφορῶ, ἂν θὰ ἀπολαύσω ἐγὼ τοὺς καρποὺς ἢ ἄλλος τις. Ἐχομεν καθήκον νὰ πράξωμεν ὅ,τι καὶ οἱ πατέρες μας. Καὶ αὐτοὶ ἐφύτευσαν δένδρα, τῶν ὁποίων ἡμεῖς τώρα ἀπολαμβάνομεν τοὺς καρποὺς. Δὲν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ κάμωμεν τὸ ἴδιον διὰ τοὺς ἀπογόνους μας ;»

Ὁ βασιλεὺς ἠὲχαριστήθη μὲ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ γέροντος καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἀρκετὰ χρυσᾶ νομίσματα.

Ὁ γέρον τότε εὐχαριστήσας εἶπε γελῶν:

Ἄνεργ, δάλλα Γ. Ἐκδόσις Ε' 1922

— »Ποῖος ἤλπιζεν, ὅτι τὸ δένδρον θὰ ἔδιδε καρπὸν ἀμέσως ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς φυτεύσεώς του ;»

§ 6. *Μὲ ποῖον εὐγενῆ τρόπον διασκεδάξει εἰς πλουσιόπαις μὲ ἓνα πτωχὸν χωρικόν.*

Μίαν φορὰν ὁ υἱὸς ἐνὸς πλουσίου ἐξῆλθεν εἰς περίπατον μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ του εἰς τὰς ἀμπελους.

Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν εὗρον ἓνα χωρικόν, ὅστις κατεγίνετο νὰ ἐμβολιάσῃ ἐν δένδρον.

Εἶχεν ἐκβάλει τὰ ὑποδήματά του ἔξω ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ ἔχων τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἐργασίαν δὲν παρετήρησε τοὺς δύο περιπατητάς.

Ὁ πλουσιόπαις ἰδὼν τὰ ὑποδήματα λέγει πρὸς τὸν παιδαγωγόν του: «Κρύπτομεν τὰ ὑποδήματα, νὰ ἴδωμεν, τί θὰ κάμῃ ;»

Ὁ παιδαγωγὸς ὁμοῦς τῷ ἀπαντᾷ: —«Αὐτὸ δὲν εἶνε καλόν. Καλύτερον θὲς κἄτι εἰς ἕκαστον τῶν ὑποδημάτων καὶ ἄς κρυβῶμεν ἡμεῖς νὰ ἴδωμεν τί θὰ συμβῇ. Ἴδου λάβε αὐτὰ τὰ δύο εἰκοσάφραγκα !».

Ὁ πλουσιόπαις ἔθεσε μετὰ χαρᾶς εἰς ἕκαστον τῶν ὑποδημάτων ἀπὸ ἓν εἰκοσάφραγκον καὶ ἐκρύβη μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ του ὀπισθεν ἐνὸς μεγάλου δένδρου.

Ὁ χωρικός, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του, μετέβη νὰ ὑποδυθῇ.

Ὅποια ὁμοῦς ἡ ἐκκληξίς του, ὅτε εὗρε τὰ δύο εἰκοσάφραγκα! Πόσον περισσότερον ἐθαύμαζε, διότι παρετήρει παντοῦ ὅτι δὲν ἔβλεπε κανένα.

Συγν. Λάλλα Γ. "Οκτώβρις" ἔ. 1922

Ἐκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τρεῖς φορές, ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς του καὶ εἶπε μετὰ δακρύων: — «Θεέ μου, πῶς νὰ Σὲ εὐχαριστήσω, διότι εἰσήκουσας τὴν παράκλησίν μου; Ἡ σύζυγός μου καὶ τὸ μονάκριβόν τέκνον μου εἶνε ἀσθενεῖς. Δὲν εἶχον νὰ πληρώσω οὔτε ἰατροὺν οὔτε φάρμακον. Μήπως εἶχον νὰ ἀγοράσω ὀλίγον γάλα; Θεέ μου, πόσον εἶσαι καλός!»

Ὁ πλουσιόπαις καὶ ὁ παιδαγωγός του πολὺ συνεκινήθησαν ἐκ τῶν λόγων τοῦ χωρικοῦ.

Ἐνῶ δὲ ὁ χωρικός εἰσηλθε, διὰ νὰ λάβῃ κάτι ἐκ τῆς ἀμπέλου, οὗτοι ἀπεμακρύνθησαν ἐκεῖθεν ταχέως.

Ὁ χωρικός κάποτε τοὺς εἶδε πολὺ μακρὰν, ἐνόησε, τί συνέβη, καὶ εἶπεν; — «Εἶνε οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ!»

§. 7. Πῶς φέρεται εἰς δοῦλος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἔκαμεν αὐτὸν δοῦλον.

Δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι ἐπωλοῦντο εἰς τὰς ἀγοράς ὡς κτήνη.

Μίαν φορὰν ἠγόρασέ τις ἕνα δοῦλον μαῦρον.

Ὁ δοῦλος οὗτος ἦτο εὐπειθὴς καὶ τίμιος, διὰ τοῦτο δὲ προσεῖλκυσε τὴν εὐνοίαν τοῦ κυρίου του.

Μίαν ἡμέραν ὁ κύριος παρέλαβε τὸν μαῦρον εἰς τὴν ἀγοράν, ἵνα βοηθήσῃ αὐτόν, ὅπως ἐκλέξωσιν ἕνα δοῦλον.

Ἀφοῦ παρετήρησεν ὅλους τοὺς πωλουμένους ὁ μαῦρος ἐπέμενε καὶ συνίστα εἰς τὸν κύριόν του νὰ ἀγοράσῃ ἕνα πολὺ γέροντα.

Ὁ κύριος δὲν ἠθέλησε νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν δοῦλόν του καὶ ἠγόρασε τὸν γέροντα, ἀφοῦ ἄλλως ἔδωκεν ἐλάχιστα

Δυναμ. δάλλα Γ. Ἐκδοσις Ε. 1922.

κρήματα. Ὁ πωλητὴς τῶν δούλων δὲν ἤλπιζε νὰ πωλήσῃ τὸν γέροντα καὶ ἔλαβεν εὐχαρίστως ὅ,τι/τῷ προσέφερον.

Μετά τινας ἡμέρας ὁ γέρον ἠσθένησεν ἐπικινδύνως.

Ὁ μαῦρος κατέβαλλε πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως περιποιηθῇ αὐτόν, ὅσον ἠδύνατο καλύτερον.

Ὁ κύριος ἀντελήφθη τοῦτο καὶ ἠρώτησεν αὐτόν: «Διατί τὸν περιποιεῖσαι τόσον τρυφερῶς; Μήπως εἶνε πατήρ σου;

— «Ὁχι, κύριε», ἀπήντησεν ὁ δούλος.

— «Εἶνε λοιπὸν συγγενὴς σου;» — «Ὁχι, κύριε».

— «Τότε φίλος σου;» — «Ὁχι, κύριε».

— «Τί εἶνε λοιπόν;» — «Εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος μὲ ἤσπασε μικρὸν ἀπὸ τῶν γονέων μου καὶ μὲ ἐπώλησεν. Ἄνεγνωσα ὅμως εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ τὰ ἑξῆς: Ἐὰν πεινῶ ὁ ἐχθρὸς σου, δὸς εἰς αὐτόν τροφήν καί, ἐὰν διψῶ, πότισε αὐτόν».

Α

Β

Γ

§ 8. Πῶς ὁ μικρὸς Γεώργιος βοηθεῖ καθ' ὁδὸν
κατάκοπον γέροντα.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μιᾶς θερινῆς ἡμέρας — ἦσαν τότε διακοπαί — ὁ Γεώργιος ἐπέστρεφε μετὰ τοῦ πατρὸς εἰς τὸ χωρίον ἐκ τῶν πατρικῶν κτημάτων. Ἐκάθητο ἐπὶ ὄνου.

Κατὰ τὴν πορείαν διέκρινε μακρόθεν γέροντα καθήμενον πλησίον τῆς ὁδοῦ.

«Εἶνε ὁ πάππος ἐκεῖ;», ἠρώτησε τὸν πατέρα.

— «Ὁχι, παιδίον μου· κάποιος γέρον ἐκ τοῦ χωρίου μας, ὁ κύρ Τιμολέων».

— «Εἶνε κατάκοπος, φαίνεται», εἶπεν ὁ Γεώργιος. «Εἶνε γέρον καὶ δὲν δύναται νὰ περιπατῇ. Φαντάσου, ἐὰν ἦτο ὁ πάππος! Γνωρίζεις τί σκέπτομαι; Ν' ἀναβῆ ὁ γέρον εἰς τὸν ὄνον καὶ ἐγὼ ν' ἀκολουθῶ πεζός».

Ὁ πατὴρ ἐπεδοκίμασε χαίρων διὰ τὴν πρότασιν τοῦ υἱοῦ.

Εὐθύς ὡς ἐπλησίασαν, ὁ Γεώργιος κατέβη καὶ προχωρήσας,

— «ἔρχεσαι νὰ μεταβῶμεν σιγὰ σιγὰ εἰς τὸ χωρίον μας;» εἶπεν εὐγενῶς πρὸς τὸν γέροντα.

— «Θὰ βραδύνω ἐγὼ, μικρὸ μου, νὰ ἔλθω· εἶμαι γέρον καὶ περιπατῶ σιγὰ· δὲν δύνασθε σεῖς νὰ μὲ περιμένετε».

— «Ὁχι· θὰ φθάσωμεν ὁμοῦ. Θ' ἀναβῆτε εἰς τὸν ὄνον μου· εἶνε καλός· βραδίξει προσεκτικῶς», εἶπεν ἀφελῶς ὁ Γεώργιος, «καὶ ἐγὼ μὲ τὸν πατέρα θ' ἀκολουθῶμεν πεζοί. Οὕτω θὰ φθάσωμεν συγχρόνως εἰς τὸ χωρίον».

— «Ὁχι, μικρὸ μου», ἀπήντησεν εὐχαριστημένος ὁ γέρον διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ παιδίου, «δὲν θέλω νὰ κοπιᾶσῃς σύ».

Ἄνεργον διὰ τὴν Γ. Ἐκδόσεις Ε'. 1922.

— «Ἐλάτε, καλέ μου γέρον», εἶπεν ὁ πατήρ· «κάμετε τὴν χάριν τοῦ Γεωργίου· θὰ σᾶς βοηθήσω ν' ἀναβῆτε εἰς τὸ ζῶον».

Οὕτως ἐγένετο. Ἄμα δ' ἔφθασαν εἰς τὸ χωρίον, ὁ γέρον ἠύχαρίστησε θερμῶς τὸ μικρὸν παιδίον διὰ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς του καὶ ἐκαλοτύχισε τὸν πατέρα, διότι εἶχε τοιοῦτον υἱόν.

Ὁ Γεώργιος ἐπέστρεψεν εὐθυμὸς καὶ ζωηρός.

Ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας, ἐνόμιζεν, ὅτι φωνή τις ἔλεγεν εἰς αὐτ. ν: «Εὖγε, Γεώργιε! ἐξετέλεσας ἐν καθήκον· ἐβοήθησας τὸν ἀδύνατον».

Τ
 Η Τ Τ Τ
 Τιμογεῶν

*Αναγν. Δι' ἱλα Γ.: Ἐκδόσεις Ε. 1922.

§ 9. Πώς: ανταμείβεται ὁ Μιλτιάδης φιλοξενήσας τοὺς πρέσβεις τῶν Δολόγκων.

Πρὸ εἴκοσι τεσσαύρων καὶ πλέον αἰῶνων κατεῖχον τὴν Χερσόνησον τῆς Θράκης οἱ Δόλογχοι, λαὸς ἑλληνικός.

Ἡ Θράκη εἶνε μία ἐκ τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν χωρῶν, ἡ ὁποία ἐσχάτως μόλις ἠλευθερώθη διὰ τῶν ἀγῶνων τοῦ γενναίου στρατοῦ μας ἐκ τῆς δουλείας τῶν Τούρκων.

Ἐπειδὴ οἱ Δόλογχοι ἐπολεμοῦντο ὑπὸ ἄλλων λαῶν, ἔστειλαν πρεσβείαν εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν καὶ ἠρώτων, τί πρέπει νὰ κάμωσιν, ἵνα σωθῶσιν.

Ἡ ἱέρεια τοῦ μαντείου, ἡ Πυθία, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν ἐξῆς χρησμόν: «Ἐξέλθετε τοῦ ἡναοῦ· κατὰ τὸν δρόμον σας προσέχετε, ποῖος ἄνθρωπος θὰ σᾶς καλέσῃ πρὸς φιλοξενίαν· ἐκεῖνον λάβετε ὡς ἀρχηγὸν τῆς χώρας σας καὶ θὰ σωθῆτε».

Οἱ Δόλογχοι, ἐξελθόντες ἐπορεύθησαν διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ καὶ ἔφθασαν μέχρις Ἀθηνῶν.

Εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν διέβαινον τὰς ὁδοὺς καὶ ἔβλεπον ἀνυπομόνως πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις. Ἐξήτουν νὰ εὔρωσι θύραν ἀνοικτὴν φιλοξένου οἰκίας, περιέμενον νὰ ἴδωσιν ἄνθρωπον, ὅστις νὰ χαιρετίσῃ αὐτοὺς ὡς φίλος.

Κατὰ σύμπτωσιν ἴστατο εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας αὐτοῦ ὁ Μιλτιάδης, ὁ υἱὸς τοῦ Κυψέλου, ἀνὴρ πλούσιος καὶ εὐγενής.

Μόλις εἶδε νὰ διαβαίνωσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ἐνόησεν ἐκ τῆς ἐνδυμασίας, ὅτι ἦσαν ξένοι. Εὐθὺς προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἐντὸς τῆς οἰκίας, τοὺς ἐδέχθη μετὰ φιλοφροσύνης καὶ προσέφερεν εἰς αὐτοὺς φιλόξενον στέγην.

Οἱ Δόλογχοι ἐχάρησαν διὰ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Μιλτιά-

δου καὶ συγκεκινημένοι ἐδέχθησαν αὐτήν. Ἄμεσως ἀπεκάλυψαν τὴν αἰτίαν τῆς ἀφίξεως αὐτῶν εἰς Ἀθήνας καὶ τὸν χρησιμὸν τοῦ μαντείου, ἰκέτευσαν δὲ τὸν Μιλτιάδην νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ δεχθῇ νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῆς Χερσονήσου.

Οὕτως ἐγένετο. Ὁ Μιλτιάδης, ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἐγένετο κύριος μεγάλης ἐλληνικῆς χώρας.

§ 10. Πῶς φέρεται ἡ Ἀγλαΐα πρὸς τὴν Παρθενόπην; ἢ ὁποῖα ἐκ τῆς ἀπροσεξίας της ἔβλαψεν αὐτήν.

Ἦτο μεσημβρία καὶ ὁ κώδων τοῦ σχολείου ἐσήμαινεν ἕξοδον.

Τὰ κοράσια ἔτρεχον ὅλα ὁμοῦ πρὸς τὴν κλίμακα.

Ἐν ἕξ αὐτῶν, ἡ Παρθενόπη, ζωηροτέρα τῶν ἄλλων, σπεύδουσα νὰ καταβῇ ᾤθησεν ἀπροσέκωτς τὴν Ἀγλαΐαν.

Ἡ κόρη ἐκυλίσθη κάτω τῆς κλίμακος· ἔρρηξε μόλις κραυγὴν καὶ ἐλυποθύμησεν· εἶχε πάθει ἑξάρθρωσιν τῆς χειρός.

Τὰ κοράσια παρευθὺς ἔβαλον κραυγὰς. Τρέχει ἡ διδασκάλισσα, λαμβάνει τὴν Ἀγλαΐαν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ ἀναβιβάζει αὐτὴν ἐπάνω.

Ἄμεσως δὲ στέλλει καὶ εἰδοποιεῖ τοὺς γονεῖς τῆς Ἀγλαΐας.

Καθησυχάζει κατόπιν τὰ ἄλλα κοράσια, τὰ ὁποῖα ἐξ ἀγάπης περιστοιχίζουν τὴν Ἀγλαΐαν, καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐπαναφέρει τὴν λιπόθυμον εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτῆς.

Εἰς μίαν ἄκρην τῆς αἰθούσης, μακρὰν τοῦ κύκλου τῶν συμμαθητριῶν, ἐκάθητο καὶ ἔκλαιεν ἡ Παρθενόπη. Ἐβλεπεν, ὅτι διὰ τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἀπροσεξίαν αὐτῆς ἐγένε-

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ Γ' ΤΑΞΕΩΣ

2

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσις Ε' 1922

το άφορμή κακοῦ, καὶ ἔκλαιε πικρῶς. Ἄλλὰ τίς τὴν στιγμὴν ἐκείνην προσεῖχεν εἰς τὰ δάκρυα αὐτῆς ;

Μετ' ὀλίγον κατέφθασαν περίφοβοι καὶ οἱ γονεῖς τῆς Ἄγλαίας δι' ἀμάξης. Μετέφερον εἰς αὐτὴν τὴν μικρὰν, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε συνέλθει.

«Κυρία», εἶπε σιγὰ ἡ ἀγαθὴ κόρη, πρὶν ἀναβῆ εἰς τὴν ἄμαξαν, «ὄσως παρακαλῶ πολὺ, μὴ τιμωρήσητε τὴν Παρθενόπην· δὲν ἤθελε νὰ μοὶ κάμῃ κακόν· κάμετέ μοι αὐτὴν τὴν χάριν, κυρία, μὴ τὴν τιμωρήσητε».

Ἡ ἄμαξα μετ' ὀλίγον ἔφυγεν.

Ἡ Ἄγλαῖα ἔμεινε πολλὰς ἡμέρας κλινήρης. Καθ' ἑκάστην τὸ ἀπόγευμα, πολλαὶ συμμαθήτριαι μετὰ τὸ μάθημα μετέβαινον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς πρὸς συντροφίαν. Ἐκάθηντο πλησίον τῆς κλίνης καὶ διὰ διαφορῶν ὁμιλιῶν διεσκέδαζον τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν προῦξένουν εἰς αὐτὴν οἱ πόνοι.

Ἐν ἀπόγευμα μετέβη καὶ ἡ Παρθενόπη.

Ἐφερε καὶ ἐν κλωβίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο μία ὠραία ἀηδὼν, ἣτις ἔφαλλε γλυκύτατα καὶ δι' αὐτὸ θὰ διεσκέδαζε τὴν Ἄγλαίαν κατὰ τὰς ὥρας τῆς στενοχωρίας αὐτῆς.

Ἡ μήτηρ τῆς Ἄγλαίας ἐδέχθη αὐτὴν πολὺ φιλοφρόνως καὶ τὴν ἠύχαρίστησε διὰ τὸ δῶρόν της.

Ἡ καλὴ κόρη ἤθελε νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, ἀλλ' ἐπνίγετο ὑπὸ τῶν δακρύων.

— «Μὴ κλαῖς, μικρὰ μου», εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς Ἄγλαίας μετ' ἀγαθότητος· «ἔλα νὰ χαιρετίσῃς τὴν Ἄγλαίαν· σὲ περιμένει».

Καὶ ἡ Παρθενόπη, ἀφοῦ ἐπλησίασε,

— «Θὰ μὲ συγχωρήσῃς, Ἄγλαῖα,» εἶπε δειλά.

— «Ἄφες αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἀγάπητή μου Παρθενό-

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσεις Ε 1922

πη. Μὴ ἐνθυμῆσαι πλέον τὸ τυχαῖον ἐκεῖνο συμβάν. Σὲ εὐ-
 χαριστῶ πολὺ διὰ τὸ ὡραῖόν σου δῶρον. Ἔλα πλησίον μου.
 Καὶ ἔκυψε καὶ ἠσπιάσθη αὐτὴν τρυφερῶς.
 Ἡ Παρθενότης ἦτο εὐτυχής.

Το
 Το Το
 Παρθενότης

§ 11. Ἡ ἀηδών.

Εἰς τὸ δάσος κατὰ τὰς ἡσυχούς τῆς ἀνοιξέως νύκτας,
 ὁσάκις εἶνε εὐδῖος ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ φύσις κοιμᾶται, δύνονται
 τις ν' ἀκούσῃ τὸ γλυκύφθογγον ἄσμα τῆς ἀηδόνος.

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἔκδοσις Ε' 1922

Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἔκστασις τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἶνε ἀνέκφραστος τότε.

Ἐνῶ κατὰ τὴν σιγηλὴν νύκτα τὰ ἄλλα πτηνὰ σιωποῦσιν, ἡ ἀηδὼν μόνη χύνει ἐκ τοῦ μικροῦ αὐτῆς λάρυγγος ποταμούς ἤχων ἀρμονικωτάτων.

Εἰς τὸ σκοτεινὸν δάσος προσδίδει ζῶην τότε μόνον τὸ ἄσμα αὐτῆς.

Ἄν ἦτο δυνατὸν ν' ἀκούεται τὸ ἠνωμένον κελάδημα ὄλων τῶν ὠδικῶν πτηνῶν, ν' ἀπαντᾷ δὲ μόνη ἡ ἀηδὼν, θὰ ἐσκεπάζετο ἐκεῖνο ὑπὸ τῆς μελωδικῆς καὶ ποικιλωτάτης φωνῆς τῆς ἀηδόνας. Λάβε τοὺς γλυκυτέρους καὶ ποικιλωτέρους φθόγγους ὄλων τῶν πτηνῶν· θ' ἀποτελέσῃς μόνον μίαν στροφὴν τοῦ ἄσματος τῆς ἀηδόνας.

Καὶ ψάλλει πάντοτε ἄσματα νέα, οὐδέποτε δ' ἐπαναλαμβάνει τὰ αὐτά !

Ἴσως νομίζεις αὐτὴν μέγα πτηνὸν μόλις ζυγίζει δέκα δράμια ! Καὶ ὅμως ἡ δύναμις τῶν φωνητικῶν ὀργάνων τῆς ἀηδόνας εἶνε μεγάλη !

Ἡ ἀηδὼν ψάλλει μετὰ ζήλου ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Ἰουνίου.

Ὅτε δὲ τὸ φύλλωμα τῶν δασῶν εἶνε πικνότερον καὶ

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδοσις Ε' 1922

καταπράσινον, ψάλλει συνεχῶς καὶ μετὰ πάθους ἐπὶ δέκα περιόπου ἡμέρας καὶ ἄλλας τόσας νύκτας.

Παύει δὲ τελείως, ὅταν ἀσχολῆται νὰ ἐκκολάψῃ τὰ ὠὰ καὶ διαθρέψῃ τοὺς μικροὺς αὐτῆς νεοσσοῦς.

Τὸ θῆλυ ψάλλει σπανίως, τὸ δὲ ἄσμα αὐτοῦ εἶνε διάφορον τοῦ ἄρρενος.

Ἡ ἀηδὼν περὶ τὸ τέλος Ἀπριλίου κτίζει τὴν φωλεὰν αὐτῆς ἐπὶ τῶν κλάδων ταπεινῶν δενδρουλλίων ἢ ἐντὸς χλόης παρὰ τοὺς πόδας θάμνου πυκνοῦ.

Διὰ τοῦτο ἡ ἀλώπηξ, ἡ ἰκτίς ἢ οἱ ὄφεις κατατρώγουσι τὰ ὠὰ ἢ τοὺς νεοσσοὺς αὐτῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα.

Τὸ θῆλυ γεννᾷ πέντε ἢ ἕξ ὠὰ, ἐκ τῶν ὁποίων μετὰ δέκα ὀκτῶ καὶ πλέον ἡμέρας, ἐκκολάπτονται τέσσαρα συνήθως ἄρρενα καὶ δύο θήλεα.

Ἡ μήτηρ οὐδέποτε καταλείπει τὴν φωλεὰν εἰμὴ μόνον ὅταν βασανίζηται ὑπὸ τῆς πείνης, πάντοτε δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν. Τὴν φωλεὰν ἐπιβλέπει τότε τὸ ἄρρεν.

Ἡ ἀηδὼν ἀγαπᾷ μετὰ πάθους τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐὰν αἰχμαλωτισθῆ, προσπαθεῖ κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα νὰ σπάσῃ τὴν κεφαλὴν κτυποῦσα αὐτὴν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς τοῦ κλωβίου.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ προσδεθῶσι κάπως αἱ μικραὶ αὐτῆς πτέρυγες.

Τὰς πρῶτας ἐπτὰ ἢ ὀκτῶ ἡμέρας ζητεῖ ν' ἀποθάνῃ ἐξ αἰτίας. Λοιπὸν πρέπει κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον νὰ ἐμβάλλῃ τις τὴν τροφήν εἰς τὸ ράμφος αὐτῆς.

Κατ' ὀλίγον ὅμως λησμονεῖ τὴν ἐλευθερίαν καὶ μόνην παρηγορίαν εὐρίσκει εἰς ἄσμα διαρκές.

Αναγν. Δάλλε Γ'. Ἐκδ. Β' 1922.

Καὶ ψάλλει ἡ αἰχμάλωτος ἑννέα καὶ δέκα μῆνας συνεχεῖς ! Καὶ εἶνε τὸ ἄσμα αὐτῆς τότε τελειότερον καὶ παθητικώτερον !

Ἄλλ' ἀνάγκη νὰ καταστῇ γλυκεῖα ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς, ὅσον καὶ ἡ ἐλευθερία. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ φαντάζεται τὸ κλωβίον ὅμοιον πρὸς δασύλλιον. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκιαζῆται διαρκῶς ὑπὸ πρασίνου καὶ ἀφθόνου φυλλώματος, νὰ εἶνε ἠπλωμένα ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς βρύα, νὰ προφυλάσσηται ἐκ τοῦ ψύχους καὶ νὰ τρέφηται ἀφθόνως.

Καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο πτηνὸν εὐγνωμονεῖ καὶ ἀγαπᾷ ἑκκείνον, ὅστις ἀφοσιούται εἰς τὴν περιποίησιν καὶ φροντίδα αὐτοῦ. Ἀναγνωρίζει τὸ βῆμα τοῦ εὐεργέτου, πρὶν ἴδῃ αὐτόν, καὶ διὰ τὴν προσέγγισιν ἐκβάλλει κραυγὴν χαρᾶς ! Ἐὰν χάσῃ αὐτόν, ἀποθνήσκει συνηθέστατα ἐκ λύπης.

Αἱ ἀηδόνες εἶνε πτηνὰ φιλόρημα. Ταξειδεύουσι μόναι καὶ μόναι ζῶσιν εἰς τὰ δάση.

Κατ' Αὐγούστον καταλείπουσιν αὐτὰ καὶ συχνάζουσι περὶ τοὺς ἐσκαμμένους ἀγροὺς ἐντὸς πικνῶν θάμνων καὶ χλοερῶν φρακτῶν.

Ἐκεῖθεν πετῶσαι εὐρίσκουσι σκώληκας καὶ μικρὰ ἔντομα πρὸς τροφήν.

Κατὰ Σεπτέμβριον ἀναχωροῦσιν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἵνα ἐπιανέλθωσι κατ' Ἀπρίλιον εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν.

§ 12. Πῶς εἰς μοχθηρὸς ἄνθρωπος ἤθελε νὰ κατὰ-
στρέψῃ τὸ κλῆμα τοῦ γείτονος αὐτοῦ.

* Ἄνθρωπός τις εἶχε φυτεύσει ἐν τῇ οἰκίᾳ του κλῆμα, τοῦ ὁποίου οἱ κλάδοι εἶχον περικυκλώσει τὸν ἐξώστην τῆς οἰκίας.

Πάντες οἱ γείτονες ἐθαύμαζον τὸ ὠραῖον τοῦτο κλῆμα καὶ συνεχαίροντο τὸν κάτοχον αὐτοῦ.

Τοῦτο ὅμως ἐξήγειρε τὸν φθόνον ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, ὅστις νύκτα τινὰ εἰσῆλθε κρυφίως εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἀπέκοψεν ἐκ τοῦ κλήματος πολλοὺς κλάδους.

Ὁ κακὸς γείτων ἤλπιζεν, ὅτι οὕτω θὰ ἐξηραίνετο τὸ κλῆμα, καὶ τοῦτο, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγνώριζον, ὅτι ἡ κλάδευσις ὠφελεῖ τὰς ἀμπέλους.

Τὴν ἐπομένην ὁ κύριος τοῦ κλήματος ἰδὼν τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο τοῦτο, ἐθλίβετο πολὺ καὶ μετὰ δακρύων παρετήρει τὸ ὠραῖόν του κλῆμα, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχον ἀποκοπῆ οἱ ὠραιότεροι κλάδοι.

Ὅτε ὅμως ἦλθεν ἡ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἀμπελοὶ βλαστάνουσι, τὸ κλῆμα ἀνέδωκε νέους κλάδους εὐρωστοτέρους καὶ παρήγαγε πολὺ περισσοτέρας καὶ ὠραιότερας σταφυλὰς ἢ πρότερον.

Τοῦτο ἔκαμιν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐσκέφθη νὰ κλαδέυσῃ καὶ πάλιν τὸ κλῆμά του.

Καὶ πράγματι τὸ ἐπόμενον ἔτος αἱ σταφυλαὶ ἔγιναν ἀκόμη ὠραιότεραι καὶ ἀφθονώτεραι.

Ὁ ἄνθρωπος ἐνόησε τέλος, πόσον ἡ κλάδευσις ὠφελεῖ τὰ κλήματα, καὶ ἐκλάδευε κατ' ἔτος τὸ ἰδικόν του, τὸ ὁποῖον ἔθριβε πάντοτε ὠραίων σταφυλῶν.

* Ἀναγν. Ἄλλα Γ. * Ἐκδοαὶς E 1922

κτύλων τοῦ μέτρου, οἱ δὲ μικροὶ εἰς βάθος ἐνὸς ἕως τριῶν δακτύλων τοῦ μέτρου.

Περὶ τὴν ῥίζαν πολλῶν δένδρων φύονται βλαστοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι ρίζας.

Ἐὰν φυτεύσωμεν τούτους, ἀποκτῶμεν νέα δένδρα ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπεσπάσθησαν.

Ὁ πολλαπλασιασμοὸς οὗτος λέγεται πολλαπλασιασμοὸς διὰ παραφυάδων.

Μερικὰ φυτὰ πολλαπλασιάζονται καὶ κατ' ἄλλον τρόπον. Οὕτω τὸ κλήμα τῆς ἀμπέλου δύναται νὰ πολλαπλασιασθῇ καὶ ὡς ἐξῆς.

Πλησίον ἐνὸς κλήματος ἀνοίγομεν λάκκον. Ἐντὸς αὐτοῦ κατακλίνομεν ἓνα κλάδον τοῦ κλήματος, χωρὶς νὰ τὸν ἀποκόψωμεν, καὶ θάπτομεν αὐτὸν διὰ τοῦ χώματος, ἀφήνοντας τὸ ἀντίθετον ἄκρον ὑπὲρ τὴν γῆν.

Ὁ κλάδος οὗτος θὰ ριζοβολήσῃ.

Μετὰ ἐν ἔτος ἀποκόπτομεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κλήματος καὶ τοιουτοτρόπως ἔχομεν νέον κλήμα.

Τὸ τοιοῦτον κλήμα λέγομεν ὅτι παρήχθη ἐκ καταβολάδος.

Πολλὰ φυτὰ πολλαπλασιάζονται κατ' ἄλλον τρόπον. Ἡ κυδωνέα παραδείγματος χάριν πολλαπλασιάζεται ὡς ἐξῆς.

Κόπτομεν ἐξ αὐτῆς κλάδους ἀρκετοῦ πάχους καὶ διαροῦμεν τούτους εἰς τεμάχια φέροντα πέντε ἕως δέκα ὀφθαλμούς.

Τοὺς κλάδους τούτους φυτεύομεν τὸν Δεκέμβριον ἢ Ἰανουάριον κατὰ πλαγίαν διεύθυνσιν, ἀφήνοντας δύο ἕως τρεῖς ὀφθαλμούς ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους καὶ προσέχοντες

Ἀναγν. Δάλλα Γ', *Εκθ, Ε' 1922.

ἄσπις ὁ εἰς ἀπέχη τοῦ ἄλλου καὶ κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος εἴκοσι περίπου δακτύλους τοῦ μέτρου.

Τὴν ἀνοιξιν οἱ κλάδοι οὗτοι θὰ βλαστήσωσι καί, ἐὰν ἐκθάψωμεν ἕνα, θὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι εἰς τὸ κάτω μέρος φέρει ριζίδια.

Τὰ νέα ταῦτα δενδρούλλια ἐμβολιάζομεν τὸ φθινόπωρον καὶ τὸ ἐπόμενον μεταφυτεύομεν εἰς τὴν ὀριστικὴν θέσιν των.

Ὁ πολλαπλασιασμός οὗτος τῶν φυτῶν λέγεται πολλαπλασιασμός διὰ μοσχευμάτων.

Τὸ γεώμηλον δὲν εἶνε καρπός, ὅπως νομίζουσι πολλὰ παιδία, ἀλλὰ βλαστὸς σαρκώδης, κείμενος ὑπὸ τὴν γῆν.

Οἱ τοιοῦτοι ὑπόγειοι καὶ σαρκώδεις βλαστοὶ λέγονται κόνδυλοι καὶ φέρουσιν ὀφθαλμούς.

Ἐὰν τεμαχίσωμεν τοὺς κονδύλους τούτους εἰς τόσα τεμάχια, ὅσους ὀφθαλμούς ἔχουσι, καὶ φυτεύσωμεν ταῦτα, ἀποκτῶμεν ἰσάριθμα ὅμοια φυτά.

Οἱ κρίνοι πολλαπλασιάζονται διὰ τῶν βολβαρίων, τὰ ὁποῖα φέρει ὁ ἐντὸς τῆς γῆς κείμενος μέγας βολβὸς αὐτῶν.

Τὰ φυτὰ λοιπὸν πολλαπλασιάζονται διὰ σπορᾶς, διὰ παραφυάδων, διὰ καταβολάδων, διὰ μοσχευμάτων, διὰ κονδύλων καὶ διὰ βολβαρίων

§ 14. Πῶς κάμνομεν τὸ ἔδαφος γόνιμον.

Τὰ φυτὰ λαμβάνουσι τὴν τροφήν αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔδαφος δίδει εἰς αὐτὰ ὅλας τὰς οὐσίας, ὅσαι χρειάζον-

Ἀναγν. Δέλλα Γ. Ἐκδόσις Ε' 1922

ται διὰ τὰ σχηματισθῶσιν αἱ ρίζαι, τὰ στελέχη, τὰ φύλλα, τὰ ἄνθη καὶ οἱ καρποὶ αὐτῶν.

Ἐὰν λοιπὸν καλλιεργῶμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ἴδιον ἔδαφος φυτὰ, χωρὶς τὰ ἀναπληρῶνουμεν τὰς οὐσίας, τὰς ὁποίας λαμβάνουσι ταῦτα ἐξ αὐτοῦ, τὸ ἔδαφος τοῦτο γίνεται πτωχόν.

Διὰ τὰ μένη τὸ ἔδαφος πάντοτε γόνιμον, ρίπτομεν εἰς αὐτὸ τὰ λιπάσματα, τὰ ὁποῖα περιέχουσι τοιαύτας οὐσίας.

Ἐν εἶδος λιπασμάτων εἶνε τὰ ζωϊκὰ λιπάσματα, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ οὐσίας ζώων, αἱ ὁποῖαι ἐσάπησαν. Τοιαῦτα λιπάσματα εἶνε ἡ κόπρος τῶν βοῶν, τῶν ἵππων, τῶν αἰγῶν, τῶν προβάτων καὶ τῶν χοίρων, ἀκόμη δὲ τὰ πτώματα, τὰ δέρματα, αἱ τρίχες καὶ τὸ αἷμα τῶν ζώων τούτων.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ οὐσίαι ρίπτονται ἐντὸς λάκκου εἰς μίαν ἄκραν τοῦ κήπου, καλύπτονται ὑπὸ ὀλίγης τέφρας, διὰ τὰ μὴ ἐξέρχονται ἐξ αὐτῶν βλαβεραὶ ἀναθυμιάσεις, καὶ ἀφήνονται ἐπὶ τινος μῆνας. Μετὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀποτελοῦσιν ὠραῖον λίπασμα, κατάλληλον διὰ τὰ λαχανικὰ καὶ τὰ δένδρα.

Ἄλλο εἶδος λιπασμάτων εἶνε τὰ φυτικὰ λιπάσματα, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ οὐσίας φυτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐσάπησαν.

Τοιαῦτα λιπάσματα εἶνε τὰ φύλλα, αἱ ρίζαι καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν. Ἐὰν ρίψωμεν αὐτὰ ἐντὸς λάκκου καὶ διατηρήσωμεν ταῦτα ἐπὶ τινος μῆνας, ὅπως τὰς ζωϊκὰς οὐσίας, θὰ ἔχωμεν μετὰ τὴν πάροδον αὐτῶν ὠραῖον φυτόχωμα.

Τὸ φυτόχωμα εἶνε ἐλαφρὸν καὶ δροσερὸν λίπασμα, κατάλληλον δι' ὅλα τὰ φυτὰ, ἰδίως δὲ διὰ τὰ ἄνθη.

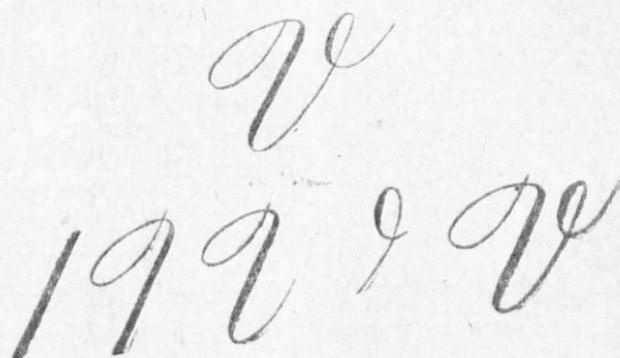
Εἰς τὰ κοιλώματα γηραιῶν καστανεῶν ὑπάρχει χῶμα, τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς σήψεως τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ ξύλου αὐτῶν. Καὶ τὸ καστανόχωμα εἶνε ὠραῖον φυτικὸν λίπασμα.

Καλὸν φυτικὸν λίπασμα εἶνε καὶ τὸ χῶμα τῆς ἐλάτης, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται εἰς τὰ δάση τῶν ἐλατῶν.

Εἰς τὰ δάση ὑπάρχει καὶ τὸ χῶμα, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐκ τῆς σήψεως τῆς ἐρείκης, τῶν περιδίων καὶ ἄλλων φυτῶν. Τὸ χῶμα τοῦτο λέγεται χῶμα τῆς ἐρείκης καὶ εἶνε χρήσιμον φυτικὸν λίπασμα.

Τὸ καστανόχωμα, τὸ χῶμα τῆς ἐλάτης καὶ τὸ χῶμα τῆς ἐρείκης εἶνε κατάλληλα ἰδίως διὰ τὰ ἄνθη.

Ἄγαπᾶτε καὶ βοηθεῖτε ἀλλήλους.
Μὴ κάμης εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι δὲν θέλεις νὰ σοὶ κάμωσι.

 Ξυμνησιᾶς

Ἄναγν. Δέλλα Γ'. Ἠκθ. Β'. 1922.

§ 15. Τί ἔπαθε μία νεράϊδα, ἣ ὁποία ὑπερηφανεύθη
εἰς τὸ φεγγάρι.

Πλησίον τῆς νήσου Πόρου εὐρίσκεται μικρὰ νῆσος, ἣ ὅποια εἶνε ὁμοία μὲ καράβι καὶ διὰ τοῦτο λέγεται Πετροκάραβον. Ἀκούσατε, τί λέγει ἡ καλὴ κυρούλα διὰ τὸ Πετροκάραβον.

Αὐτὸ ἦτο μίαν φορὰν ἡ μεγαλυτέρα κορβέτα τοῦ κόσμου. Ἦτο τόσον ταχεῖα, ὥστε κανὲν ἄλλο πλοῖον δὲν ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ μὲ αὐτὴν εἰς τὸν δρόμον.

Πλοίαρχος αὐτῆς ἦτο μία νεράϊδα, τὴν ὁποίαν κατέστρεψεν ἡ μεγάλη αὐτῆς ὑπερηφάνεια.

Ἡ νεράϊδα δὲν ἦτο εὐχαριστημένη, διότι ἦτο ἡ πρώτη εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ γίνῃ καὶ ἡ πρώτη τοῦ οὐρανοῦ. Ἐσκέφθη ἡ νὰ περάσῃ εἰς τὸν δρόμον τὸ φεγγάρι ἢ νὰ χαθῆ!

Ἀφοῦ ἠτοίμασε καλὰ τὸ καράβι τῆς, εἶπε πρὸς τὸ φεγγάρι «Δὲν σὲ γνωρίζω δι' ἀνώτερόν μου. Ἐμπρὸς νὰ ἴδωμεν, ποῖος θὰ μείνῃ κύριος εἰς τὴν θάλασσαν».

Τὸ φεγγάρι ἀπήντησεν — «Ἐγὼ δὲν θὰ ἀλλάξω τὸν δρόμον μου, σὺ βάλε τὰ δυνατά σου νὰ μὲ φθάσῃς».

Τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας διηγωνίζοντο, ἕως οὔτου τοῦ πλοίου τὰ λευκὰ πανιά ἔγιναν κουρέλια.

Τότε ἡ Νεράϊδα ἀπὸ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἐντροπὴν τῆς ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ.

Εὐθύς ὅμως ἐσηκώθη μεγάλη θαλασσοταραχὴ καὶ ἐν ἀστροπελέκι ἐπέτρωσε τὸ καράβι.

§ 16. Ὁ χρυσὸς καὶ τὸ μάρμαρον.

Λέγει ὁ χρυσὸς ἔς τὸ μάρμαρον·

« Ὅσα τὰ πέρατα τοῦ κόσμου

« Ποιὸς ἥλιος λάμπει ὡσὰν ἐμέ, ποιὸ φῶς ἔχει τὸ φῶς μου;

» Περίσσευες εἶν' οἱ χάρες μου, κ' ἡ δύναμί μου μόνη

» Κρημνίζει θρόνους ἀπ' ἐδῶ, θρόνους ἐκεῖ στηλώνει.

» Ἐσὺ τί κάνεις, μάρμαρον; ».

Καὶ τοῦ ἀπαντάει ἐκεῖνο·

— » Ἐγὼ σὲ τάφου σκοτεινὰ τῇ δυνάμει σου κλείνω ».

§ 17. Πῶς ὑπερηφανεύεται ἡ κολοκύνθη
εἰς τὴν δρυῖν.

Εἰς τὴν ῥίζαν μιᾶς δρυὸς ἐφύτρωσε μία κολοκύνθη.

Ἡ κολοκύνθη μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δρυὸς καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὑψώθη ὑπεράνω ταύτης.

« Πόσων ἐτῶν εἶσαι; », ἠρώτησεν ἀπ' ἐκεῖ μιᾶν ἡμέραν τὴν δρυῖν.

— « Ἔχω περάσει τὰ διακόσια », ἀπήντησεν ἡ δρυς.

— « Εἶσαι διακοσίων ἐτῶν ! καὶ ἔχεις μόνον τόσον ὕψος; Ἴδου ἐγὼ εἰς ὀλίγας ἡμέρας σὲ ἔφθασα καὶ σὲ ἐπέρασα. Λογάριασε, πόσον θὰ ὑψωθῶ, ὅταν φθάσω εἰς τὴν ἡλικίαν σου! », εἶπεν ἡ κολοκύνθη.

— « Προτοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ χειμὼν, θὰ εἶσαι ξηρά! », εἶπεν ἡ δρυς.

— « Καὶ πόθεν γνωρίζεις τοῦτο, κακὲ προφήτα; » ἠρώτησεν ἡ κολοκύνθη.

Ἄναγν. Δέλλα Γ. Ἐκδόσις Ε' 1922

Ἡ δρῦς τότε ἀπήντησεν·

— « Ἀπὸ ὅ,τι ἔχω ἰδεῖ ἕως τώρα, ἀγαπητή μου. Πολλοὶ
χειμῶνες ἐπέρασαν καὶ πολλὰ κολοκύνθαι ἐφθασαν ἕως
ἐδῶ ὑπερήφανοι ὡς σύ, ὅλαι ὅμως δὲν ὑπάρχουσι πλέον· »

Ο
ΟΟΟΟ
Ὁρμῶς

§ 18. Τὸ κουπὶ καὶ τὸ τιμόνι.

Ἦσυχάζει ἡ θάλασσα,
τὸ κουπὶ θυμῶνει,
στρέφεται περήφανο,
λέγει ᾗ τὸ τιμόνι·

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδ., .B. 1922

»Σκλάβος ἀλευθέρωτος
πάντοτε δουλεύω,
σέρνω βάρη ἀσήκωτα
καὶ τὰ κουβαλῶ.

•Μανιωμένα κύματα
σχίζω καὶ παλαίβω,
βγαίνω ᾿ς τὸ γιालό.

»Κ' ἐνῶ γὼ ἰμερόνυχτα
᾿ς τὴ δουλειὰ πεθαίνω
ἐσὺ πάντα ξένοιαστο
καὶ ξεκουρασμένο
ἀκουμπᾶς ᾿ς τὴν πρόμνη σου
καὶ δουλειά σου μόνη
νὰ γυριῖς ἡσυχῶ
καὶ καμαρωτό.

»Φύγε, ξεφορτώσου με,
ἄχρηστο κῆμόνι,
εἶσαι περιττό».

Τρικυμία πλάκωσε
καὶ τὸ κῆμα ἀφρίζει.
Τὸ κουπὶ ἀνδραιοῦεται,
τὸν ἀγῶν' ἀρχίζει.

Μανιωμένη ἡ θάλασσα
᾿σάν θηριὸ φουσκώνει

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἔκδοσις Ε. 1922

κα' ἀψηφῆ στή λύσσα της
 χίλια δυὸ κουπιά. . .

— «Πρόφθασε, τιμόνι.
 δὲν ἀντέχω πιά».

§ 19. Ἡ δρυς.

Ἡ δρυς καλύπτει μεγάλας ἐκτάσεις τῶν ὀρέων τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ἐπειδὴ εἶνε ὑψηλή, ἰσχυρά, ὀραία καὶ ζῆ πολλά ἔτη, θεωρεῖται ὡς ὁ βασιλεὺς ὅλων τῶν δένδρων.

Αἱ ῥίζαι τῆς δρυὸς εἰσχωροῦσιν ἐντὸς τοῦ ἐδάφους πολὺ βαθέως καὶ συγκρατοῦσιν αὐτὴν στερεώτατα.

Ὑψηλὴ μέχρι τεσσαράκοντα μέτρων καὶ παχύκορμος, ὥστε μόλις δέκα παιδιά νὰ ἐναγκαλιζῶνται αὐτὴν, ἴσταται μεγαλοπρεπῆς.

Οἱ πολύκομοι κλάδοι αὐτῆς ἀπλώνονται ὡς γιγάντειοι ὄφεις καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ τὰ φύλλα ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν κλάδων κρεμάμενα, πλατέα καὶ προιονωτά, ψιθυρίζουσιν εἰς τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου.

Ἀπὸ τῶν τρυφερῶν κλαδίσκων κρέμανται ὡς νήματα μακροὶ μίσχοι, τοὺς ὁποίους εὐκόλως σείει ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου.

Κατὰ μῆκος τῶν μίσχων τούτων φύονται κόμβοι παχείς, εἶνε ἴουλοι, τὰ ἄνθη δηλαδὴ τῆς δρυὸς.

Οἱ ἴουλοι βραδύτερον θὰ καταπέσωσιν, ἀλλ' ἢ γῦρις, τὴν ὁποίαν περικλείουσι, θὰ καθίσῃ πρότερον ἐπάνω εἰς

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ Γ'. ΤΑΞΕΩΣ

3

Ἐδαν. Δάλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε' 1922

ἄνθη διαφορετικά, τὰ ὁποῖα φύονται μόνον καὶ κεκρυμμένα εἰς τὸ ἄκρον τῶν κλαδίσκων τῆς δρυός. Ἐκεῖθεν θὰ γεννηθῶσιν αἱ βάλανοι, αἱ ὁποῖαι ἀρέσκουσι τόσον πολὺ εἰς τοὺς χοίρους.

Νομίζεις, ὅτι αἱ βάλανοι εἶνε ὠὰ μικρά, τὰ ὁποῖα προβάλλουσιν ἐκ κυπέλλου.

Εἰς τὰ φύλλα συνήθως τῆς δρυός δύνασαι νὰ ἴδῃς ἐξόγκωμά τι χονδρὸν ὡς τὸ κάρυον. Εἶνε τὸ κηκίδιον. Τὸ κηκίδιον ἀναπτύσσεται ἐκ πληγῆς, τὴν ὁποίαν προξενεῖ μικρὸν ἔντομον, ἵνα καταθέσῃ ἐκεῖ τὰ ὠὰ αὐτοῦ.

Ἡ δρυς ζῆ χίλια ἔτη !

Ἐπὶ τῶν αἰωνοβίων κλάδων αὐτῆς ζῆ πλῆθος ἄμετρον ἐντόμων καὶ πτηνῶν, ποικίλων τὴν μορφήν καὶ τὸ μέγεθος.

Ὁ ἄνεμος ζηλεύει συνήθως τὸ μεγαλεῖον τῆς δρυός καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐκριζώσῃ αὐτήν.

Φυσᾷ τότε σφοδρὸς καὶ κατορθώνει πολλάκις νὰ κάμψῃ τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς κορυφήν· ἀλλ' ἡ δρυς ὑψοῦται ἀγέρωχος πάλιν καὶ περιφρονεῖ τοῦ ἀνέμου τὴν λύσσαν.

§ 20. Ὁ χοῖρος.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ χοίρου ἔχει σχῆμα χωνίου, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή ἐκόπη.

Τὸ ἄκρον τοῦ ρύγχους ἔχει σαρκῶδες ἐξόγκωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐσωτερικῶς ἓν μικρὸν ὄστον.

Μὲ τὸ ἐξόγκωμα τοῦτο ἀνασκάπτει ὁ χοῖρος τὸ ἔδαφος.

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδοσις Ε' 1922

διὰ νὰ εὐρίσκη ρίζας, σκώληκας, σπόρους, τοὺς ὁποίους τρώγει.

Πῶς γνωρίζει ὁμως ποῦ θὰ εὔρη τὴν τοιαύτην τροφήν; Παρατηρήσατε βέβαια, ὅτι, πρὶν ἀρχίσῃ νὰ σκάπη διὰ τοῦ ἐξογκώματος τοῦ ῥύγχους, ὁσφραίνεται πρῶτον καὶ ψηλαφᾷ τὸ ἔδαφος δι' αὐτοῦ. Ἀνακαλύπτει λοιπὸν τὴν τροφήν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς ὁσφρήσεως καὶ τῆς ἀφῆς. Ὁσφραίνεται δὲ καὶ ψηλαφᾷ μὲ τὸ σαρκῶδες ἐξόγκωμα,

τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε μόνον ὄργανον πρὸς σκαφήν, ἀλλὰ καὶ ὄργανον τῆς ὁσφρήσεως καὶ τῆς ἀφῆς.

Ὁ χοῖρος ἔχει ἕξ κοπτήρας ὀδόντας εἰς τὴν ἄνω καὶ ἕξ εἰς τὴν κάτω σιαγόνα. Οἱ κοπτήρες τῆς κάτω σιαγόνος διευθύνονται ὀλίγον πρὸς τὰ ἔμπρός.

Κυνόδοντας ἔχει ἀνὰ δύο εἰς ἐκάστην σιαγόνα. Οἱ κάτω κυνόδοντες διευθύνονται πρὸς τὰ ἔξω τοῦ στόματος καὶ λέγονται χαυλιόδοντες.

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκθ. Ε'. 1422.

Τραπεζίτας ἔχει δεκατέσσαρας ἄνω καὶ δεκατέσσαρας κάτω.

Ἐν ὄλῳ λοιπὸν ἔχει 44 ὀδόντας.

Ὁ χοῖρος εἶνε ζῶον παμφάγον. Τρώγει σάρκας, τὰς ὁποίας σχίζει μὲ τοὺς κυνόδοντας, σκόληκας, καρπούς καὶ ἰδίως βάλανους, ῥίζας καὶ φύλλα.

Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶνε μικροί.

Τὰ ὄτα αὐτοῦ εἶνε μακρὰ καὶ πίπτοντα πρὸς τὰ κάτω.

Ἐπάρχουσιν ὅμως καὶ χοῖροι μὲ ὄτα μικρὰ ὄρθια καὶ πρὸς τὰ ἔμπρὸς διευθυνόμενα.

Ὁ τράχηλος τοῦ χοίρου εἶνε βραχὺς καὶ χονδρὸς τόσον ὥστε φαίνεται, ὅτι ἡ κρεαλή προσκολλᾶται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν κορμόν. Ἐὰν ἦτο μακρὸς καὶ λεπτὸς, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συγκρατῇ τὴν βαρεῖαν κεφαλὴν οὔτε θὰ ἄφηνε τὸν χοῖρον νὰ σκάπτῃ.

Οἱ πόδες τοῦ χοίρου εἶνε λεπτοὶ καὶ βραχεῖς. Μερικῶν μάλιστα χοίρων εἶνε τόσον βραχεῖς, ὥστε ἡ κοιλία τούτων σύρεται εἰς τὸ ἔδαφος, ἕκαστος πὺς ἔχει τέσσαρας δακτύλους, τῶν ὁποίων μόνον οἱ δύο ἔμπρὸσθιοι πατοῦσι τὸ ἔδαφος.

Ὁ κορμὸς τοῦ χοίρου εἶνε μακρὸς καὶ χονδροειδής.

Τὸ δέριμα αὐτοῦ φέρει τρίχωμα ἀραιὸν καὶ συνήθως χρώματος λευκοῦ. Αἱ τρίχες εἶνε χονδραὶ καὶ σκληραὶ καὶ ἰδίως αἱ τρίχες τῆς ῥάχεως.

Αἱ τρίχες καὶ τὰ πτίλα χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ζῶα, διὰ νὰ μὴ ἀφήνωσι τὴν θερμότητα τοῦ σώματός των νὰ φεύγῃ. Ἀφοῦ αἱ τρίχες τοῦ χοίρου δὲν εἶνε πυκναὶ καὶ μαλακαί, δὲν διατηροῦσι τόσον τὴν θερμότητα τοῦ σώματός του. Πῶς λοιπὸν προφυλάσσεται ὁ χοῖρος ἀπὸ τοῦ ψύ-

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσεις Β 1923

χους ; 'Ιδού! Ἔχει δέρμα χονδρὸν καὶ ὑπ' αὐτὸ παχὴ στρωμα λίπους, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὴν θερμότητα νὰ φύγη.

Τοιοιτοτρόπως μάλιστα ὁ χοῖρος ὄχι μόνον δὲν κρυώνει, ἀλλὰ καὶ ὑποφέρει ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα. Διὰ τοῦτο εὐχαρίστως βυθίζεται εἰς τὸ δροσερὸν ὕδωρ καὶ εὐπειθέστατα δέχεται νὰ τὸν πλύνωσι καὶ τὸν ξυστριώσωσιν.

Ἄν δὲν εὐρίσκη ὕδωρ ἢ δὲν τὸν πλύνῃ καὶ τὸν ξυστριώσῃ ὁ κύριός του, ἀναγκάζεται ὁ δυστυχὴς νὰ κυλίεται εἰς τὸν βόρβορον. Διὰ τοῦτο νομίζουν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἀρέσκονται εἰς τὴν ἀκαθαρσίαν.

Ἡ οὐρὰ τοῦ χοίρου εἶνε λεπτή, μικρά, περιστραμμένη καὶ εἰς τὸ ἄκρον φέρει θύσανον τριχῶν.

Ἡ φωνὴ τοῦ χοίρου λέγεται γρυλισμός. Ὄταν δὲ διὰ τῆς βίας σύρηται ἢ ὅταν πρόκειται νὰ σφαγῇ ὁ γλυλισμός του εἶνε ὀξύτατος, ἐκκωφαντικὸς καὶ ἀνυπόφορος.

Ὁ θῆλυς χοῖρος γεννᾷ συνήθως δις τοῦ ἔτους δώδεκα χοιρίδια ἐκάστην φορὰν.

Τὸ κρέας τοῦ χοίρου τρώγεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Κατασκευάζουσι δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ ἄλλαντας καὶ χοιρομήρια.

Τὸ λίπος αὐτῶν χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἀντιβουτύρου.

Ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ χοίρου κατασκευάζονται τσαρούχια τῶν χωρικῶν καὶ ἐκ τῶν τριχῶν ψῆκτρα.

Ὁ ἡμερὸς χοῖρος κατάγεται ἐκ τοῦ ἀγριοχοίρου, ὅστις εἶνε εἰς τὰ δάση. Ὁ ἀγριοχοῖρος, ἐπειδὴ εἶνε ἐλεύθερος, εἶνε

Ἄναγν Δάλλε Γ'. Ἐκθ, .E. 1922

εὐκινητότατος, ισχυρός, ὀρμητικός, τολμηρός καὶ ἄρκετὰ εὐφυής.

Οἱ χαυλιόδοντες αὐτοῦ εἶνε μακρότεροι καὶ κοπτερότεροι ἀπὸ τοὺς χαυλιόδοντας τοῦ ἡμέρου χοίρου.

Ὁ ἀγριοχοίρος ἐπιφέρει μεγάλας καταστροφὰς εἰς τὰ σπαρτά.

Διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὴν εὐγευστον σάρκα του κνηγεῖται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ κνήγιον ὅμως τοῦ ἀγριοχοίρου εἶνε ἐπικίνδυνον, διότι μάχεται οὗτος μετὰ τὸλμης καὶ μεγάλης ὀρμῆς.

§ 21. Πῶς σπείρομεν καὶ πῶς περιποιούμεθα
τὰ μικρὰ φυτὰ ἐν τῷ κήπῳ.

Εἰς ἐκ τῶν τρόπων, κατὰ τοὺς ὁποίους πολλαπλασιάζονται τὰ φυτὰ, εἶνε, ὡς εἶδομεν, ἡ σπορά.

Ὁραῖα καὶ εὐρωστα φυτὰ γεννῶνται ἐξ ἐκλεκτῶν σπόρων. Ἐκλεκτοὶ εἶνε οἱ σπόροι, ὅταν προέρχωνται ἐξ ὠρίμου καρποῦ, τὸν ὁποῖον ἀπεκόψαμεν ἐκ φυτοῦ εὐρώστου, ὅταν εἶνε χονδροὶ καὶ βαρεῖς καὶ ὅταν προφυλάσσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὑγρασίας.

Οἱ σπόροι σπείρονται εἰς ὠρισμένας πρᾶσιὰς τοῦ κήπου, αἵτινες δι' αὐτὸ λέγονται σπορεῖα.

Τὸ ἔδαφος τῶν σπορεῖων πρέπει νὰ εἶνε πολὺ χαλαρόν, διότι τότε μόνον δύνανται νὰ αὐξάνωσι καὶ νὰ μηκύνωνται ἐλευθέρως αἱ ῥίζαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐκ τῶν σπόρων· διότι τότε μόνον θὰ δύνανται αὐταὶ καὶ νὰ ἀναπνέωσιν ἄερα, τοῦ ὁποῖου ἔχουσιν ἀνάγκην, ἵνα ζήσωσι.

Ἄναγν. Δάλλε Γ. Ἐκδοσις Ε. 1932

Διὰ νὰ εἶνε τὸ ἔδαφος τῶν σπορειῶν χαλαρόν, πολὺν χρόνον, προτοῦ σπείρωμεν, σκάπτομεν αὐτὰ διὰ σκαπά-
νης εἰς βάθος τεσσαράκοντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ἀφαι-
ροῦμεν τοὺς λίθους καὶ τὰς ρίζας τῶν ὑπαρχόντων φυτῶν
καὶ ἰσοπεδῶνομεν κατόπιν τὸ ἔδαφος.

Διὰ νὰ εἶνε τὸ ἔδαφος τῶν σπορειῶν καὶ εὐφορον, εὐ-
θὺς πρὸ τῆς σπορᾶς, σκάπτομεν πάλιν αὐτὰ εἰς βάθος εἴ-
κοσιν ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ἀναμιγνύομεν τὸ χῶμα, τὸ
ὁποῖον ἀνεσκάφη, μὲ ἀρκετὸν λίπασμα καὶ κατόπιν ἰσοπε-
δῶνομεν ἑλαφρὰ τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ κτενίου.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ φυτεύσωμεν μεγάλους σπόρους, ἀνοί-
γομεν διὰ μικροῦ σκαλιστήρος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἑκάστου
σπορείου αὐλακας παραλλήλους οὕτως, ὥστε ν' ἀπέχη ὁ
εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου 30—40 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου. Κατόπιν
τοποθετοῦμεν τοὺς σπόρους μὲ τὴν κορυφὴν πρὸς τὰ κάτω
εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλακος καὶ εἰς ἀπόστασιν εἴκοσιν ἑκα-
τοστῶν τοῦ μέτρου. Μετὰ τοῦτο σκεπάζομεν αὐτοὺς μὲ τὸ
χῶμα, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὰ πλάγια.

Τοὺς μικροὺς ὅμως σπόρους σκορπίζομεν ἀδιακρίτως
ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σπορείου, προσέχομεν δὲ μόνον νὰ
μὴ εἶνε πυκνοί. Μετὰ τὴν τοιαύτην σπορὰν καλύπτομεν
αὐτοὺς δι' ὀλίγου καθαροῦ χῶματος.

Ἐὰν εἶνε ξηρασία, ποτίζομεν τὰ σπορεῖα καὶ μετὰ τινος
ἡμέρας σκαλίζομεν αὐτὰ ἑλαφρὰ ἑλαφρά.

Ὅταν φυτρώσωσι τὰ μικρὰ φυτὰ καὶ αὐξηθῶσιν ὀλί-
γον, ποτίζομεν αὐτά. Τὰ φυτὰ δὲν δύναται νὰ προσλάβω-
σωσιν ἀπὸ τὸ ἔδαφος τὰς οὐσίας, τὰς ὁποίας χρειάζονται,
κατ' ἄλλον τρόπον παρὰ μόνον, ἀφοῦ διαλυθῶσιν εἰς τὸ

ὔδωρ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὔδωρ τῆς βροχῆς δὲν φθάνει, δι' αὐτὸ πρέπει ἡμεῖς νὰ χύνωμεν εἰς αὐτὰ ὔδωρ.

Τὸ πότισμα θὰ γίνηται, ὡσάκις βλέπομεν τὸ χῶμα νὰ σκιάξη. Διὰ νὰ πίπῃ δὲ τὸ ὔδωρ ὡς βροχή, καλὸν εἶνε νὰ ποτίζωμεν μὲ τὸ ποτιστήριον.

Διὰ νὰ μὴ ξηραίνεται καὶ σκληρύνῃ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σπορείου, ἐμποδίζεται δὲ τοιοῦτοτρόπως ἡ εἴσοδος τοῦ ἀέρος, πρέπει νὰ σκαλίζωμεν, νὰ θρυμματίζωμεν δηλαδὴ τακτικὰ αὐτὴν διὰ τοῦ σκαλιστηρίου.

Ἐν τοῖς σπορείοις φυτρώνουσιν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἐπιβλαβεῖς βοτάναι, τῶν ὁποίων οἱ σπόροι ἔπεσον ἢ διὰ τοῦ ἀνέμου ἢ διὰ τῶν πτηνῶν. Πολλὰ τούτων εἶνε τόσον εὐρωστοί, ὥστε ἀφαιροῦσι μέρος τῆς τροφῆς τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν, τῶν ὁποίων οὕτω βλάπτουσι τὴν ἀνάπτυξιν.

Ἴνα καταστρέφωμεν τὰς ἐπιβλαβεῖς ταύτας βοτάνας, βοτανίζομεν, ἐκρίζωνομεν δηλαδὴ αὐτάς. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν τὰ φυτὰ εἶνε νεκρά, ἵνα μὴ πληγώνωμεν αὐτά, ἀφαιροῦμεν τὰς βοτάνας διὰ τῆς χειρός, ὅταν δὲ βραδύτερον ἐνδυναμωθῶσιν, ἀποκόπτομεν αὐτάς διὰ μικρᾶς δικέλλης.

Ὁ βοτανισμὸς ἐπαναλαμβάνεται μέχρις οὗ καταστήσωμεν τὸ σπορεῖον καθαρὸν.

Ἄρκετὰ φυτὰ, ὡς πολλὰ λάχανα καὶ ἄνη, δὲν μεταφυτεύονται ἐκ τοῦ μέρους, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐσπάρησαν. Ἄλλα ὅμως ἔχουσιν ἀνάγκην μεταφυτεύσεως.

Ἐξ αὐτῶν τινα, ἀφοῦ ἐνδυναμωθῶσιν ἐν τῷ σπορείῳ, μεταφυτεύονται εἰς τὴν ὀριστικὴν αὐτῶν θέσιν.

Ἄλλα πάλιν, ὡς τὰ δενδρύλλια, μεταφυτεύονται ἐκ τοῦ σπορείου εἰς ἄλλας πρασιάς, αἵτινες ὀνομάζονται φυτώρια. Ἐδῶ φυτεύονται εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα ἑκα-

τοστών κατὰ πλάτος καὶ ἐξήκοντα ἑκατοστῶν κατὰ μήκος. ποτίζονται δέ, βοτανίζονται, σκαλίζονται, ὅπως εἰς τὰ σπορεία.

Ἐφοῦ τὰ δεινδρῦλλα μείνωσιν ἐπὶ δύο περίπου ἔτη εἰς τὰ φυτώρια καὶ ἐνδυναμωθῶσιν ἀρκετὰ, μεταφυτεύονται, ὅπως θὰ ἴδωμεν, εἰς τὴν ὀριστικὴν αὐτῶν θέσιν.

Ὁ ὑψὸν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται.

Ω

Ω Ω Ω

Ῥωμαῖος

§ 22. Πῶς φέρεται μία πιωχὴ καὶ τυφλὴ
καλαθοποιὸς πρὸς τοὺς δυνατοὺς.

Εἰς μίαν μικρὰν πόλιν τῆς Ἑλλάδος μίαν φορὰν ὁ χειμῶν παρὰ τὸ σύνθηδες ἦτο πολὺ δριμύς.

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσις Β' 1922

Αἱ ἐργασίαι ἐσταμάτησαν καὶ οἱ πτωχοὶ ὑπέφερον πολὺ.
 Ὁ ἱερεὺς τῆς πόλεως ὠμίλησεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος περὶ
 ἐλεημοσύνης. Περιέγραψε ζοηρὰ τὰ δεινοπαθήματα τῶν
 πτωχῶν καὶ παρεκίνησε τοὺς χριστιανοὺς νὰ προσφέρωσιν
 ἕκαστος κατὰ τὴν δυνάμιν του πρὸς περίθαλψιν αὐτῶν.

Πολλοὶ τῶν χριστιανῶν συγκινηθέντες ἐκ τῶν λόγων
 τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως προσῆλθον καὶ προσέφερον ἕκαστος τὸν
 ὀβολόν του.

Μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησεν ὁ ἱερεὺς τυφλὴν νεάνιδα,
 ἣ ὅποια ὀδηγηθεῖσα πλησίον του προσέφερε ποσὸν ἀνώτε-
 ρον παντὸς ἄλλου.

«Κόρη μου», τῇ εἶπεν ὁ ἱερεὺς, «εἶσαι πτωχή, ὡς βλέ-
 πω, καὶ ἀόμματος· ἡ προσφορά σου εἶνε μεγάλη· μόνον τὸ
 ἦμισυ αὐτῆς θὰ δεχθῶ».

— «Εἶμαι τυφλή», εἶπεν ἡ κόρη, «ἀλλὰ πτωχὴ ὄχι. Εἰς
 τὸ σχολεῖον τῶν τυφλῶν ἔμαθον νὰ πλέκω καλάθια καὶ ἐκ
 τῆς ἐργασίας μου ἀποκτῶ ὅσα χρειάζομαι διὰ νὰ ζήσω.

»Τὰ χρήματα, τὰ ὅποια προσφέρω, εἶνε ἡ οἰκονομία μου
 ἐκ τοῦ λύχνου. Παρακαλῶ τὴν ἀγιωσύνην σας νὰ δεχθῆ-
 τε αὐτά.

»Γνωρίζω πολὺ καλά, τί θὰ εἴπη πτωχεῖα. Προτοῦ νὰ
 μάθω νὰ πλέκω καλάθια, περιεφερόμην εἰς τὰς ὁδοὺς ἀνυ-
 πόδητος καὶ ἡμίγυμνος ζητοῦσα ἐλεημοσύνην. Πόσας φο-
 ρὰς δὲν ἐκοιμήθην νηστική! Πόσας ψυχρὰς νύκτας τοῦ χει-
 μῶνος δὲν ἐτέρασα εἰς τὰς ὁδοὺς τρέμουσα καὶ πεινώσα!
 Πόσους πικρὰς καὶ περιφρονητικὰς λόγους δὲν ἤκουσα!

»Τρέμω ἀκόμη, ὅταν ἐνθυμηθῶ τὰς δυστυχεῖς ἐκείνας
 ἡμέρας, καὶ ἡ καρδία μου σπαράσσεται, ὅσάκις ἀκούω νὰ
 γίνηται λόγος περὶ πτωχῶν. Πολὺ εὐφραίνεται ἡ καρδία

μου, ὡσάκις εἶμαι εἰς θέσιν νὰ προσφέρω κάτι δι' αὐτούς».

Ὁ ἱερεὺς τότε ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ εἶπεν

— «Ἰδοῦ, ἀδελφοί μου, ζωντανὸν παράδειγμα εὐγενοῦς καὶ φιλανθρώπου καρδίας, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ πάντα λόγον μου περιττόν».

Ἡ καρδία τότε τῶν χριστιανῶν συνεπάθησε περισσότερον τοὺς πτωχοὺς καὶ αἱ συνεισφοραὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν.

Οἱ πτωχοὶ ἐπαρκῶς ἀνακουφισθέντες ἠυλόγουν τοὺς εὐεργέτας των καὶ πρὸ παντὸς τὴν τυφλὴν νεάνίδα.

Ἄλλὰ καὶ ἡ φιλάνθρωπος προᾶξις τῆς τυφλῆς καλαθοποιῶ γενναίως ἀντημείφθη ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τῶν περικύρων συνέρρεον εἰς τὸ πτωχικὸν τῆς ἐργαστήριον, διὰ νὰ τὴν γνωρίσωσι προσωπικῶς καὶ διὰ νὰ ἀγοράσωσι καλὰθιὸν τι ἐκ τῶν χειρῶν της.

Ἡ τυφλὴ νεάνις ἔχαιρε, διότι ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖον ἔσπειρεν, ἔφερε γενναίαν συγκομιδὴν. Ἐχαιρε διὰ τὸν ἑαυτὴν της; Ὁχι, ἀλλὰ διότι ἠδύνατο καλύτερον νὰ περιθάλπη τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς. Ἐζῆσε πολλὰ ἔτη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τιμωμένη καὶ ἀγαπωμένη ὑπὸ πάντων.

§ 23. Πῶς ὁ Θερασύβουλος βοηθεῖ ἓνα πτωχὸν
συμμαθητὴν αὐτοῦ.

Ἐν ἡσυχον ἀπόγευμα—ἦτο Δεκέμβριος—ἐχίονιζεν.

Ὁ Θερασύβουλος, παιδίον ἀγαθὸν πλουσίου ἐμπόρου ἐνδεδυμένον ἐνδύματα θερμά, ἔβλεπε διὰ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἐλεύκαινον αἱ καταπίπτουσαι νιφάδες.

Ἄναγν. Ἀέλλτ Γ'. Ἐκδ. Ε' 1922.

Τὸ ψῦχος ἦτο δομὴ καὶ οἱ διαβάται ἔσπευδον ταχέως εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν. Πολλοὶ τούτων ἦσαν φαιδροί, δὲν ἠσθάνοντο ψῦχος· προεφυλάσσοντο ἀπ' αὐτοῦ διὰ βαρέων ἐνδυμάτων.

Ἐνῶ δὲ ὁ Θρασύβουλος ἴστατο βλέπων, ἐφάνη ἐκ τῆς ἄκρας τῆς ὁδοῦ παιδίον τῆς αὐτῆς ἡλικίας πρὸς αὐτόν. Ἐφόρει λεπτὰ καὶ παλαιὰ φορέματα καὶ ὑποδήματα ἐφθαρμένα.

Ἦτο ὁ συμμαθητὴς αὐτοῦ Λύσανδρος.

Ἡ καρδιά τοῦ Θρασυβούλου ἐπόνεσε διὰ τὴν δυστυχίαν τοῦ συμμαθητοῦ.

Καλεῖ ἀμέσως τὴν μητέρα του, πρὸς τὴν ὁποίαν λέγει· «Βλέπεις αὐτὸ τὸ παιδί, μητέρα; Εἶνε ὁ Λύσανδρος. Σοῦ εἶπον καὶ ἄλλοτε δι' αὐτόν. Εἶνε ἀπὸ τοὺς καλυτέρους μαθητὰς τῆς τάξεως. Ὁ καυμένος! Πόσον εἶνε ὠχρὸς! Θὰ πηγαίῃ, φαίνεται, νὰ κάμῃ κανὲν μάθημα. Βλέπεις πῶς τρέμει ἀπὸ τὸ ψῦχος; Ποῖος ἤξεύρει ἂν ἔχη σήμερον νὰ φάγῃ! Καὶ εἰς τὸ σχολεῖον ἔρχεται κάποτε νηστικός. Εἶνε ὀρφανὸς ὁ Λύσανδρος».

Δὲν ἐπρόφθασεν ἡ μήτηρ ν' ἀπαντήσῃ, ὅτε ὄπισθεν τοῦ Λυσάνδρου ἐφάνη ἄμαξα τρέχουσα, οἱ τροχοὶ τῆς ὁποίας κυλιόμενοι ἐπὶ τῆς χιόνης δὲν ἤκούοντο.

Ὁ ἄμαξηλάτης ἐφώνησεν «ἐμπρός!», ἀλλ' ὁ Λύσανδρος δὲν ἤκουσε· τὸ ψῦχος εἶχε παραλύσει καὶ τὴν ἀκοὴν αὐτοῦ. Ὁ Θρασύβουλος ἀνοίγει τὸ παράθυρον νὰ φωνάξῃ. Εὐτυχῶς ὁ ἄμαξηλάτης κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ τοὺς ἵππους· ἀλλ' ὁ Λύσανδρος ἐκ τοῦ τρόμου κατέπεσεν εἰς τὴν χιόνα.

Ὁ Θρασύβουλος καταβαίνει δρομαῖος τὴν κλίμακα, λαμβάνει τὸν Λύσανδρον ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ ἀναβαίνουνσιν ὁμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἀναγν. ἀλλά Γ. Ἐκδοσις Ε' 1922

Περιεποιήθησαν ἐκεῖ τὸ δυστυχὲς παιδίον, τὸ ὁποῖον, αἰφοῦ συνῆλθεν, ἀνεχώρησεν εὐχαριστοῦν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ὁ Θερασύβουλος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του·

— «Ὁ Λύσανδρος, μητέρα, εἶνε ὁ πτωχότερος τῶν συμμαθητῶν μου· εἶδες τί φορέμετα καὶ τί ὑποδήματα ἔχει. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρχονται τὰ Χριστούγεννα· ὅλα τὰ παιδιά θὰ φορέσωσι τὴν ἡμέραν ἐκείνην φορέματα καινουργῆ. Μόνον ὁ Λύσανδρος θὰ εἶνε καταφρονημένος. Μοὶ ἐπιτρέπεις, μητέρα, νὰ σοῦ εἶπω τί σκέπτομαι;»

— «Λέγε, παιδί μου», ἀπήντησεν ἡ μήτηρ συγκινουμένη.

— «Εἰς τὸ μικρὸν μου ταμεῖον ῥίπτω ἀπὸ πέρυσι τοῦ Ἀγίου Βασιλείου ὅσας δεκάρας μοὶ δίδεις κάποτε μὲ τὸν πατέρα. Συναινεῖς ν' ἀγοράσωμεν μ' ἐκεῖνα φορέματα τοῦ Λυσάνδρου διὰ τὰ Χριστούγεννα;»

— «Αὔριον τὸ πρωὶ μοὶ δίδεις τὰς οἰκονομίας σου καί, ὅταν ἐπιστρέψῃς ἐκ τοῦ σχολείου, μεταβαίνομεν ὁμοῦ καὶ ἀγοράζομεν ὅ,τι σκέπτεσαι. Τώρα πῆγαινε, καλὸ μου παιδί, νὰ μελετήσῃς.»

Καὶ ἡ μήτηρ ἀπόμακρυνομένη μετὰ συγκινήσεως ἐσκέπτετο νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐπομένην τὸ μικρὸν ποσὸν τοῦ Θερασυβούλου πρὸς ἀγορὰν τῶν φορεμάτων.

Ἄργα τὴν ἄλλην ἐσπέραν ἡ μήτηρ τοῦ Θερασυβούλου ἐνδεδυμένη μακρὸν ἐπενδύτην καὶ κεκαλυμμένη τὴν κεφαλὴν ἐβάδιζεν εἰς τὴν ὁδὸν ταχέως. Μετ' αὐτῆς συνεβάδιζε καὶ ὁ υἱός, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας ὀγκῶδες δέμα.

Ἐστάθησαν πρὸ τῆς θύρας χαμηλῆς οἰκίας καὶ ἔκρουσαν.

Ἄναγν δάλλα Γ. Ἐκδοσις Β' 1922

Ἡ μήτηρ ἀπεμακρύνθη ὀλίγον εἰς τὸ σκοτός καὶ ἔμεινε μόνος ὁ Θερασύβουλος.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ προέβη πτωχὴ τις γυνή. Ἦτο ἡ μήτηρ τοῦ Λυσάνδρου.

Τὸ παιδίον ἐνεχείρισεν ἀμέσως τὸ δέμα καί, χωρὶς νὰ περιμένῃ κανένα λόγον, ἀπεμακρύνθη ταχέως, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ μήτηρ.

Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ὁ Λύσανδρος μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐνδεδυμένος καινουργῆ θερμὰ ἐδύματα, ὅπως καὶ τᾶλλα παιδιά.

Ποῖος ἔστειλεν αὐτά; Εἰς τὸν Λύσανδρον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔμεινε τὸ πρᾶγμα διὰ παντὸς μυστικόν !

— — — — —

Ω

ο α 99 α 99

Θρασύβουλος

* Ἀναγν. Δάλλα Γ. Ἔκδοσις Ε' 1922

§ 24. Πῶς βοηθοῦσι τὴν πτωχὴν Ἀντιγόνη
αἱ συμμαθήτριά αὐτῆς.

Εἰς τι ἰδιωτικὸν ἐκπαιδευτήριον ἐφοῖτα μικρὸν κοράσιον, Ἀντιγόνη ὀνομαζόμενον. Ἡ Ἀντιγόνη ἦτο θυγάτηρ χήρας τινός, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ὀλίγων μηνῶν.

Ἦτο ἐπιμελεστάτη καὶ εὐφρεστάτη μαθήτρια καὶ πάντοτε ἦτο ἡ πρώτη τῆς τάξεως.

Ἡ διδασκάλισσα αὐτῆς ἦτο κατευχαριστημένη, αἱ δὲ συμμαθήτριά της ἠγάπων καὶ περιεποιοῦντο αὐτήν, ὅσον ἠδύνατο περισσότερον.

Ἡμέραν τινὰ δύο συμμαθήτριά αὐτῆς, ἡ Πολυξένη καὶ ἡ Ἄρτεμις, μετέβησαν ὀλίγον πρὸ τῆς ὀγδόης πρωϊνῆς ὥρας εἰς τὴν οἰκίαν της, ὅπως παραλάβωσιν αὐτήν καὶ ὑπάγωσιν ὁμοῦ εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἀλλὰ, ἐνῶ εἰσῆρχοντο, ἤκουσαν χωρὶς νὰ θέλωσι, τὴν μητέρα τῆς Ἀντιγόνης λέγουσαν· «Ἀντιγόνη μου, θὰ σοὶ δώσω αὖριον τὰ δίδακτρα νὰ τὰ δώσῃς εἰς τὴν διευθύντριαν. Ἀλλὰ γνωρίζεις μὲ πόσῃ στενοχωρίαν τὰ ἐξοικονομῶ. Ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ δυστυχὴς πατήρ σου, ζῶμεν μὲ πολλὰς στενοχωρίας». Λέγουσα τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἔκλαιεν.

Ἡ Ἀντιγόνη, βλέπουσα τὴν μητέρα αὐτῆς κλαίουσαν, ἔσπευσε νὰ τὴν παρηγορήσῃ. «Μὴ στενοχωρῆσαι, μητέρα», εἶπεν· «ἀπὸ αὖριον θὰ διακόψω τὰ μαθήματά μου. Θὰ μείνω πλησίον σου νὰ ἐργάζωμαι καὶ νὰ σὲ βοηθῶ».

Ἡ Πολυξένη καὶ ἡ Ἄρτεμις μόλις ἤκουσαν τοὺς λόγους Ἄρτεμις. Δελλα Γ. Ἐκδόσις Ε' 1922

γους τούτους, ἀνεχώρησαν χωρὶς νὰ καλέσωσι τὴν Ἀντιγόνην.

Ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ σχολεῖον, περίλυποι διηγήθησαν εἰς τὰς συμμαθητρίδας τῶν ὅσα εἶχον ἀκούσει.

Πᾶσαι περιεκύκλωσαν τὴν Πολυξένην καὶ τὴν Ἄρτεμιν καὶ συνεσκέπτοντο τί νὰ πράξωσι, διὰ νὰ μὴ στερηθῶσι τῆς ἀγαπητῆς τῶν Ἀντιγόνης.

Τέλος μία ἐξ αὐτῶν προέτεινε νὰ γράψωσιν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν διευθύντριαν τοῦ σχολείου καὶ νὰ ἐκθέσωσιν εἰς αὐτὴν τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον ἢ Ἀντιγόνη νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ σχολεῖον.

Πρὸς τούτοις ἀπεφάσισαν νὰ τὴν παρακαλέσωσι διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῶν νὰ πείσῃ τοὺς γονεῖς αὐτῶν νὰ πληρῶσωσιν ἐξ ἴσου τὰ δίδακτρα τῆς Ἀντιγόνης.

Ἀφοῦ ἀπεφασίσθη τοῦτο, μία ἐξ αὐτῶν ἀνέλαβε νὰ γράψῃ τὴν ἐπιστολὴν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆρχετο ἡ Ἀντιγόνη. Αἱ λοιπαὶ μαθήτριά τὴν ἐχαιρέτισαν.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν περιποιήθησαν αὐτὴν περισσώτερον ἢ ἄλλοτε, χωρὶς νὰ εἰπωσὶ τι εἰς αὐτὴν ἐξ ὅσων εἶχον μάθει, οὐδὲ ποῖαν ἀπόφασιν εἶχον λάβει.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐπὶ τοῦ γραφείου τῆς διευθυντρίδας εὐρίσκετο κεκλεισμένη ἐντὸς ὠραίου φακέλου ἡ ἐξῆς ἐπιστολή·

«Σεβαστὴ Διευθύντρια·

»Θὰ μᾶς συγχωρήσητε βεβήτως διὰ τὴν τόλμην, τὴν ὁποῖαν λαμβάνομεν νὰ σᾶς γράψωμεν. Ὡ! εἴμεθα βέβαιαι, ὅτι θὰ μᾶς συγχωρήσητε, ὅταν μάθητε, ὅτι πρόκειται νὰ σᾶς ζητήσωμεν χάριν διὰ τὴν συμμαθητρίαν μας Ἀντιγόνην.

Ἀναγν. Ἀλλὰ Γ'. Ἐκδόσεις Ε' 1922

νην, τὴν καλλίστην μαθήτριάν τῆς τάξεως. Ἡ Ἀντιγόνη ἀπὸ αὐτίον δὲν θὰ ἔρχηται πλέον εἰς τὸ σχολεῖον, διότι ἡ πτωχὴ μήτηρ της δὲν δύναται νὰ ἐξοικονομῇ τὰ δίδακτρα. Τοῦτο, χωρὶς νὰ θέλωσι, τὸ ἤκουσαν σήμερον τὴν πρωίαν ἡ Ἄρτεμις καὶ ἡ Πολυξένη, ὅτε εἰσήρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ἀντιγόνης, διὰ νὰ τὴν παραλάβωσι καὶ ἔλθωσι μαζί εἰς τὸ σχολεῖον. Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ σᾶς γράψωμεν καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν, ὅπως πείσητε τοὺς γονεῖς μας νὰ πληρώσωσιν αὐτοὶ τὰ δίδακτρα τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἴσου. Τὸ ποσὸν θὰ εἶνε ἐλάχιστον. Ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ ἀρνηθῆτε νὰ μᾶς κάμητε τὴν χάριν ταύτην.

»Σᾶς ζητοῦμεν συγγνώμην.

»Πηνελόπη, Μαρία, Ἀθηνᾶ, Ἄρτεμις, Πολυξένη
καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ μαθήτριάς.»

Ἡ διευθύντρια, ὅτε ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, συνεκινήθη καὶ ἐδάκρυσε διὰ τὴν ἀγαθότητα τῶν μαθητριῶν της καὶ τὴν δυστυχίαν τῆς πτωχῆς Ἀντιγόνης.

Τὴν ἐπομένην πρωίαν ἐστεῖλεν εἰς τὴν μητέρα τῆς Ἀντιγόνης τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

«Ἀγαπητὴ κυρία·

»Σήμερον ἡ Ἀντιγόνη δὲν ἦλθεν εἰς τὸ σχολεῖον. Σᾶς βεβαιῶ, τὴν ἀπουσίαν της ταύτην ἠσθάνθη ὅλον τὸ σχολεῖον. Αἱ συμμαθήτριάς της εἶνε περίλυποι, διότι δὲν τὴν βλέπουσι μετὰ αὐτῶν. Γνωρίζω τὰς περιπετείας τῆς οἰκογενείας σας καὶ πιστεύω ὅτι θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, ὡς εἰς ἀδελφὴν, νὰ ἀναλάβω ἐγὼ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Ἀντιγόνης.

Σᾶς ἀσπάζομαι ὡς ἀδελφὴν

»Μελλομένη»

ΑΝΑΓΝ. Γ' ΤΑΞΕΩΣ

4

Ἄναγν. Δάλλα I'. Ἐκδοσις Ε'. 1922.

Τὴν ἐπομένην ἢ Ἀντιγόνη εὐρίσκετο μεταξὺ τῶν συμ-
μαθητροῦν της, χωρὶς καμμία νὰ μάθῃ πῶς ἔγινε τοῦτο-

§ 25. Τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα
τῆς Ἑλλάδος.

Πολλὰ μικρὰ παιδιά δὲν ἔχουσιν οὔτε πατέρα οὔτε μη-
τέρα· εἶνε ὀρφανά.

Τὰ μικρὰ αὐτὰ πλάσματα πεινῶσι, κρυώνουσι· ποῖος
θὰ θρέψῃ, ποῖος θὰ ἐνδύσῃ αὐτά; Ἄν ἀσθενήσωσι, ποῖος
θὰ τὰ περιποιηθῇ, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι;

Πολλοὶ γέροντες καὶ πολλαὶ γραῖαι δὲν ἔχουσιν οὔτε
οἰκίαν οὔτε ἄρτον οὔτε φορέματα. Τί θὰ γίνωσι;

Πολλοὺς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν πτωχοὺς καίει ὁ πυρετὸς
ἢ καταβασανίζουσιν ἄλλαι ἀσθένειαι· θὰ σύρωνται εἰς
τοὺς δρόμους ἀδύνατοι καὶ τρέμοντες;

Ὅχι! ἂν τὰ ὀρφανά δὲν ἔχωσι γονεῖς, ἔχουσιν ὅμως μίαν
μεγάλην μητέρα, φιλόστοργον καὶ γλυκεῖαν, τὴν Πατρίδα!

Ἄν οἱ πτωχοὶ γέροντες δὲν ἔχωσιν ἄρτον, ἂν οἱ πτωχοὶ
ἀδελφοὶ πεινῶσι, δὲν θὰ μείνωσιν ἀβοήθητοι.

Τὰ πλούσια τῆς Ἑλλάδος τέκνα ἔχουσιν ἀνεγείρει εἰς
τὰς πόλεις μεγάλα καὶ ὠραία οἰκοδομήματα, ὀρφανοτρο-
φεῖα δηλαδή, πτωχοκομεῖα καὶ νοσοκομεῖα.

Εἰς τὰ ὀρφανοτροφεῖα συλλέγουσι τὰ πτωχὰ ὀρφανά.
Ἐκεῖ τρέφονται, ἐνδύονται, μαθάνουσι γράμματα τέ-
χνην, μέχρις οὗ δυνηθῶσιν ἐργαζόμενα νὰ κερδίζωσιν ἐντί-
μοις τὸν ἄρτον αὐτῶν.

* ταγν. δάλλα Γ' Ἐκδόσις Ε' 1922

Εἰς τὰ πτωχοκομεῖα ὁ πτωχὸς καὶ ἀδύνατος γέρον δι-
έρεχεται ἡσυχῶς τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Εἰς τὰ νοσοκομεῖα ὁ πτωχὸς ἀδελφὸς ἀναλαμβάνει τὸ
ἀνεκτίμητον ἀγαθόν, τὴν ὑγείαν.

Οὕτως ἡ Πατρίς ἀγαπᾷ τὰ πτωχὰ αὐτῆς τέκνα, οὕτω
περὶ αὐτῶν μεριμνᾷ.

Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν μητέρα τῶν μεγά-
λων τούτων τέκνων!

§ 26. Προτροπὴ περὶ ἐλεημοσύνης.

Ἔσεῖς, ὅπου σκορπίζετε τὰ πλούτη 'ς τὸν αἴρα,

Τὸ χέρι σας τὸ ἄσωτο καὶ σφαιλιστὸ ἀπλῶστε,

Καὶ δώστε καὶ 'ς τὸν ἄρρωστο καὶ 'ς τὴν πτωχὴν μητέρα

Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἐλεημοσύνη δώστε !

Ποῖος λέγει, ποῖος, πῶς ὄλ' αὐτά, πού τώρα σεῖς πετᾶτε

Εἶνε δικά σας; Δύστυχοι! αὐτὸ 'πὸν περισσεύει,

Εἶνε τῆς χήρας, τοῦ ὄρφανοῦ, καὶ μὴ τὸ σπαταλᾶτε. . .

Ὅποιος τὰ πλούτη του σκορπᾷ, ἀπ' τοὺς πτωχοὺς τὰ κλέβει.

Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἀδέλφια, ἐλεημοσύνη,

Ἄλιγο ψωμὶ γιὰ τὸ φτωχὸ καὶ ἄλιγη καλωσύνη,

Συλλογισθῆτε, εἰς αὐτὴν τὴν ὥρα γυμνωμένα

πόσα παιδάκια κρυώνουνε, πόσα μικρὰ πεινοῦνε,

πόσα δὲν ἔχουνε γιατρὸ καὶ γιατρικὸ κανένα !

Ἄλλοίμονον εἰς τὰς καρδιές, 'πὸν σήμερα γελοῦνε! . . .

Ἄχ, δώσετ' ἓνα φόρεμα 'ς τὸν γέροντα, 'πὸν κρυώνει,

Ἄλιγο ψωμὶ μ' ἓνα γλυκὸ χαμόγελο 'ς τὸν ξένο,

ἓνα ῥαβδί εἰς τὸν τυφλό, 'πὸν 'ς τὸ σκοτάδι λυώνει.

κ' ἓνα παιχιδί 'ς τὸ παιδί τὸ παραπονεμένο ! . .
 Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἀδελφία ἐλεημοσύνη,
 χαρὰ 'ς ἐκείνη τὴν καρδιά, 'ποὺ τὸ ψωμάκι δίνει.

§ 27. *Τὶ παιθαίνουσαν οἱ καὶ οἱ κίκοι*
ἐνὸς χωρίου.

Μίαν φορὰν ἦσαν εἰς ἓν χωρίον δύο ἀδελφαί, ἐκ τῶν
 ὁποίων ἡ μία ἦτο πλουσία καὶ ἡ ἄλλη πολὺ πτωχή.

Ἡ πλουσία ἀδελφὴ ἐκάλει καθ' ἐκάστην τὴν ἀδελφὴν
 τῆς νὰ τῇ ζυμόνη τίποτε ὅμως δὲν ἔδιδεν εἰς αὐτὴν ὡς
 ἀνταμοιβήν. Ἦτο σκληρὰ καὶ ἄσπλαγχνος, ὅπως ἦσαν καὶ
 ὅλοι οἱ ἄλλοι κάτοικοι τοῦ χωρίου.

Ἡ πτωχὴ ἔξιυε τὴν ὀλίγην ζύμη, ἡ ὁποία ἔμενεν εἰς
 τὴν σκάφην, ἐμάζευεν ἐπιμελῶς καὶ ἐκείνην, ἡ ὁποία ἐκόλλα
 εἰς τὰς χεῖράς τῆς καὶ ἔφερε τὸ ὀλίγον αὐτὸ ποσὸν τῆς ζύ-
 μης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς.

Ἐκεῖ ἔκαμνε μίαν πολὺ μικρὰν κουλλούραν, τὴν ὁποίαν
 ἔψηγεν εἰς τὴν ἐστίαν.

Μὲ αὐτὴν καὶ μὲ ἄγρια χόρτα, τὰ ὁποῖα συνέλεγεν εἰς
 τοὺς ἀγρούς, ἔτρεφε τὰ δύο τῆς τέκνα.

Αὐτὰ ἐν τούτοις μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἦσαν ὑγιέ-
 στατα καὶ ῥοδοκόκκινα. Τὰ παιδία τῆς πλουσίας ἀδελφῆς
 ἦσαν τούναντίον κατακίτρινα καὶ ἀσθενικά.

Ἡμέραν τινὰ ἠρώτησεν ἡ πλουσία τὴν πτωχὴν ἀδελφὴν
 τῆς καὶ ἔμαθε πῶς ἐτρέφοντο τὰ τέκνα τῆς.

«Ἄπ' ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ πάρῃς
 τίποτε. Θὰ νίπτησαι ἐδῶ καλὰ καὶ ἐνώπιόν μου», εἶπεν ἡ
 φθονερὰ καὶ ἄσπλαγχνος ἀδελφὴ.

* * * * * *Ἐκδοσις Β' 1922*

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καταλυτημένη. Πόθεν νὰ ζητήσῃ βοήθειαν, ἀφοῦ καὶ οἱ ἄλλοι κάτοικοι τοῦ χωρίου τῆς ἦσαν ἐπίσης ἀσπλαγχνοὶ καὶ κακοί ;

Τὰ τέκνα τῆς ἐλείπων καὶ ἐζήτουν ἄρτον. Τότε ἡ δυστυχὴς κρυφίως ἔκρυψε μίαν μικρὰν στρογγύλην πέτραν εἰς τὴν θερμὴν τέφραν τῆς ἐστίας.

Ἐκάλεσε κατόπιν τὰ τέκνα τῆς καὶ εἶπεν — «Ἔως ὅτου νὰ ψηθῇ, πηγαίνετε νὰ παίξετε».

Ὅτε ἀπεμακρύνθησαν τὰ τέκνα τῆς, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ συλλογίζεται, τί θὰ ἔλεγεν εἰς αὐτὰ, ὅτε θὰ ἐπέστρεφον.

Ἐν τῷ μεταξὺ παρουσιάζεται ξένος τις εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ ζητεῖ παρ' αὐτῆς ὀλίγον ἄρτον.

— «Ἄχ! χριστιανέ μου, ποῦ νὰ τὸ εὔρω;» εἶπεν ἡ πτωχή.

— «Ἀπὸ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἔχεις ἐκεῖ», εἶπεν ὁ ξένος δείξας εἰς τὴν ἐστίαν.

— «Δυστυχῶς δὲν εἶνε ἄρτος», εἶπεν ἡ δυστυχὴς μὲ βαθὺν ἀναστεναγμὸν καὶ διηγῆθη εἰς τὸν ξένον τὰ πάντα.

— «Καὶ ὅμως εἰς ἐμὲ ἔρχεται ἡ ὁσμὴ ψηνομένου ἄρτου. Παρατήρησε καὶ θὰ ἴδῃς», εἶπε μὲ ἐπιμονὴν ὁ ξένος.

Ἡ πτωχὴ βλέπουσα τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ξένου ἐξετέλεσε τὴν ἐπιθυμίαν του. Καὶ — ὦ τοῦ θαύματος! — παρουσιάσθη εἰς τὴν ἐστίαν εἰς μέγας ἄρτος καλοψημένος καὶ εὐωδέστατος. — «Πήγαινε τώρα, παρακαλῶ», εἶπεν ὁ ξένος, «νὰ φέρῃς καὶ ὀλίγον οἶνον».

Ἡ πτωχὴ δὲν εἶχεν εἰς τὸ βυτίον οἶνον, ἀλλὰ, ἀφοῦ εἶδε τὸ θαῦμα, ἐπήγε, χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε, καὶ εὔρεν αὐτὸ πλήρες.

Ὁ ξένος, ἀφοῦ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, εἶπε πρὸς τὴν πτωχήν.

... γιν. Δάλλα Γ. Ἐκδοσις: Ἐ' 1922.

— «Είμαι ἄγγελος τοῦ Θεοῦ· ἦλθον νὰ σὲ βεβαιώσω, ὅτι τὰ βάσανά σου ἐτελείωσαν πλέον. Τὴν νύκτα νὰ κοιμηθῆτε ἡσυχὰ καί, ὅ,τι καὶ ἂν ἀκούσητε, νὰ μὴ φοβηθῆτε. Ὁ Θεὸς εἶνε μαζί σας».

Προτοῦ νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴν κατάπληξιν ἢ πτωχή, ὁ ξένος ἔγινεν ἄφαντος.

— «Πολυεὐσπλαγγνε Κύριε, ἃς γίνῃ τὸ ἅγιόν Σου θέλημα!», εἶπεν ἡ πτωχή καὶ ἔμεινε δακρῦουσα καὶ προσευχομένη ἐπὶ πολλὴν ὥραν.

Τὴν νύκτα ἔγινε τρομερὸς σεισμός καὶ βρονταὶ τρομεραὶ ἤκούοντο.

Τὴν ἐπομένην ἡ πτωχή καὶ τὰ τέκνα τῆς δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσωσι τοὺς ὀφθαλμούς των. Τὸ χωρίον των εἶχε μεταβληθῆ εἰς λίμνην· ἔμεινεν ἡ οἰκία των εἰς τὴν ὄχθην καὶ οἱ πέριξ εὐφοροὶ ἀγροί.

Ἐδοξολόγησαν τὸν Θεὸν καὶ ἐκάλεσαν ἄλλους καλοὺς ἀνθρώπους, μὲ τοὺς ὁποίους διεμοιράσθησαν τοὺς ἐναπομείναντας ἐρήμους ἀγροὺς καὶ ἔζησαν εὐτυχεῖς.

Ἡ πτωχή πάντοτε ἐνεθυμεῖτο τὴν ἀδελφὴν τῆς καὶ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωρίου καὶ ἔλεγεν· — Ἄχ! δὲν ἔπρεπε νὰ ἦσαν κακοί. Ὁ Θεὸς ἃς τοὺς συγχωρήσῃ».

§ 28. Πῶς ὑμωρεῖται ὁ Ἄργοναυτὴς Ἀγκαῖος, δυνὶς βασανίζετο τοὺς δ' ἄλους του.

Ὁ Ἀγκαῖος ἦτο εἰς ἓκ τῶν Ἀργοναυτῶν.

Μετὰ τὴν ἀργοναυτικὴν ἐκστρατεῖαν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐπειδὴ δὲ ἠγάπα πολὺ τὸν οἶνον, ἐφάρτευσεν πολλοὺς ἀμπελῶνας.

Ἄναγν. Δάλλα Γ· Ἐκδοσις Ε. 1892

Ἐβασάνιζεν ὁμως κατὰ τὴν φύτευσιν καὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν πολὺ τοὺς δούλους του. Οἱ δυστυχεῖς πολὺ ὑπέφερον ἐκ τῆς βαρείας ἐργασίας, τῶν τιμωριῶν καὶ τῶν ὕβρεων τοῦ σκληροῦ Ἀγκαίου.

Εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων δούλων του, τὸν ὁποῖον ἐσέβητο ὁ Ἀγκαῖος, διότι εἶχεν ἀναθρέψει αὐτόν, εἶπε πρὸς τοῦτον μίαν ἡμέραν·

— «Πολὺ φοβοῦμαι, κύριε, ὅτι δὲν θὰ προφθάσῃτε νὰ γευθῆτε τὸν καρπὸν τῶν ἀμπελώνων. Ὁ Θεὸς δὲν εὐλογεῖ τοιαύτην ἐργασίαν.

Ἐπεὶ ὁ Ἀγκαῖος δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ δούλου.

Μετὰ τινα καιρὸν ἐτρύγησε καὶ ἀπεθήκευσε τὸ γλεῦκος.

Ὅτε τοῦτο μετεβλήθη εἰς οἶνον, διέταξεν ὁ Ἀγκαῖος τὸν γέροντα δούλον νὰ κερᾶσῃ εἰς ἓν ποτήριον οἶνον, διὰ νὰ πῖῃ.

Ὁ δούλος ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν.

Ὁ Ἀγκαῖος, ἀφοῦ ἔλαβε τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας, πρὶν πῖῃ, εἶπε πρὸς τὸν δούλον·

— Ἐνθυμείσαι, τί εἶπες κάποτε; Ἰδοῦ, ὅτι ἐπρόφθασα νὰ γευθῶ τὸν καρπὸν τῶν ἀμπελώνων μου.

Ὁ δούλος τότε ἀπήντησεν· — «Ἀκόμη δὲν ἐπίετε, μέχρις ὅτου δὲ φέρητε τὸ ποτήριον εἰς τὰ χεῖλη, πολλὰ εἶνε δυνατὸν νὰ συμβῶσι».

Δὲν εἶχε τελειώσει τοὺς λόγους καὶ εἰσορμᾷ εἰς τὸ δωματίον εἰς ἀγγελιαφόρος ἀσθμαίνων καὶ κάθιδρος καὶ λέγει·

«Κύριε, εἰς ὑπερμεγέθης ἀγριόχοιρος καταστρέφει τοὺς ἀμπελώνας».

Ἀναγν. Ἀ. ἰ. λ. Γ. Ἐκδόσις, Α. 1902.

Ὁ Ἀγκαῖος ἐπανεθέσσε τὸ ποτήριον, χωρὶς νὰ πῆ, καὶ ἔτρεξεν ἔξω πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀγριοχοίρου.

Ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὰς ἀμπέλους, ὥρμησε κατ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ ἀγριοχοῖρος πληγώνει τὸν Ἀγκαῖον θανάσιμος. Ὁ Ἀγκαῖος μετ' ὀλίγας στιγμῆς ἀποθνήσκει ἐκεῖ εἰς τὸ κτήμ' αὐτοῦ.

Ἔσο εὐσπλαγχος πρὸς τὸν πλησίον.

Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

§ 29. Ὁ ἀγριοχοῖρος.

Εἰς τὰ δασώδη μέρη τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Θεσσαλίας ζῆ ὁ ἀδελφὸς τοῦ κατοικιδίου χοίρου, ὁ ἀγριοχοῖρος.

Εἶνε μεγαλύτερος τοῦ κατοικιδίου.

Ἐχει δέρμα στερεὸν καὶ παχύ, τρίχωμα δὲ βραχὺ καὶ ἀραιόν. μέλαν συνήθως.

Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶνε μικρά, ὄρθια τὰ ὄτα, οἱ ὀφθαλμοὶ μικροί, τὸ ῥύγχος προέχον ὀλίγον καὶ σχηματίζον μικρὰν προβοσκίδα, πλατεῖαν εἰς τὸ ἄκρον καὶ φέρουσιν δύο ὀπὰς, τοὺς ῥώθινας.

Ἐκ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ οἱ κυνόδοντες, δύο ἐν τῇ ἄνω καὶ δύο ἐν τῇ κάτω σιαγόνι, εἶνε μεγάλοι καὶ ἰσχυροί, ἐξέρχονται δὲ τοῦ στόματος ὡς ἄγκιστρα φοβερὰ καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζονται χαυλιόδοντες.

Ὁ λαιμὸς αὐτοῦ εἶνε βραχὺς καὶ δύσκαμπτος, τὸ σῶμα

Ἀγγλ. Δέλλα Γ. Ἑκδόσις Ε. 1922

θέσιν, πρέπει νὰ κάμωμεν τὰς ἐξῆς ἐργασίας. Νὰ προπαρασκευάσωμεν τὸ ἔδαφος, νὰ ἀνοίξωμεν τοὺς λάκκους, νὰ ἐκλέξωμεν ἐξ αὐτῶν τὰ καλὰ, νὰ ἐκριζώσωμεν αὐτὰ μεθοδικῶς, νὰ ἀποκόψωμεν τὰς πληγωθεῖσας ῥίζας, νὰ ἀφαιρέσωμεν τοὺς κλάδους καὶ τέλους νὰ φυτεύσωμεν αὐτὰ.

Τὸ ἔδαφος, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ φυτεύσωμεν δένδρα πρέπει νὰ τὸ ἀνασκάψωμεν δι' ἀξίνης βαθέως εἰς ἐξήκοντα ἔως ὀγδοήκοντα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου.

Ἀνασκάπτεται δὲ τὸ ἔδαφος εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως.

Τοὺς λάκκους ἀνοίγομεν ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς φυτεύσεως.

Οἱ λάκκοι πρέπει νὰ ἔχωσι πλάτος καὶ βάθος ὀγδοήκοντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου.

Ἐκαστος λάκκος θὰ ἀπέχη τοῦ ἄλλου ἀναλόγως τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα θὰ φυτεύσωμεν, ἀπὸ ἑνὸς μέχρι τριῶν ἢ καὶ περισσοτέρων μέτρων.

Περισσότερον θὰ ἀπέχωσιν οἱ λάκκοι τῶν μεγάλων καὶ ὀλιγότερον οἱ λάκκοι τῶν μετρίων δένδρων.

Ἐπίσης εἰς τὰ παχέα ἐδάφη ἢ ἀπόστασις τῶν λάκκων πρέπει νὰ εἶνε μικρότερα καὶ εἰς τὰ πτωχὰ μεγαλυτέρα.

Ἐκ τοῦ χώματος, τὸ ὁποῖον ἐξάγομεν ἐξ ἐκάστου τῶν λάκκων, θέτομεν τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὸ ἕν μέρος αὐτοῦ καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα θὰ μεταφυτεύσωμεν ἐκ τοῦ φυταρίου εἰς τοὺς λάκκους πρέπει νὰ εἶναι μικρᾶς ἡλικίας, εὐρωστα καὶ εὐθυτενῆ.

Κατὰ τὴν ἐπιφύλαξιν πρέπει νὰ προσέχωμεν νὰ ἐξαχθῆ

πὲ δένδρον μὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρας ῥίζας καὶ
 ἢ μὴ πληρωθῆ

Ἐκθάπτομεν δὲ πρῶτον τὰς πλατύτες ῥίζας μετὰ προ-
 π. χῆς καὶ κατόπιν τὴν κεντρικὴν.

Τὴν κεντρικὴν ῥίζαν ἀποκόπτομεν διὰ πρίονος ἢ κό-
 πτερᾶς ἀξίνης.

Τὰ ἀειθαλῆ δένδρα πρέπει νὰ ἐκριζώνωμεν μὲ ὅσον τὸ
 δυνατὸν περισσώτερον μᾶζαν χώματος περὶ τὰς ῥίζας, τὰ
 δὲ φυλλοβόλα ἄνευ τιαύτης.

Ἡ ἐκρίζωσις τῶν φυλλοβόλων γίνεται ἀπὸ τοῦ Νοεμ-
 βρίου μέχρι τοῦ ἑλίου Ἰανουαρίου, τῶν δὲ ἀειθαλῶν κα-
 τὰ τὸν Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον.

Μετὰ τὴν ἐκρίζωσιν κόπτομεν τὰς πληρωθεῖσας ῥίζας
 ὀλίγον ἄνωθεν τῆς πληγῆς.

Κατόπιν ἀφαιροῦμεν μέρος τῶν κλάδων ἀφήνοντες τρεῖς
 ἕως τέσσαρας ὀφθαλμοὺς εἰς ἕκαστον.

Μετὰ ταῦτα μεταφέρονται τὰ ἐκριζωθέντα δένδρα
 πρὸς φύτευσιν.

Ἐὰν παρέλθωσιν ἀρκεταὶ ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐκριζώσεως
 μέχρι τῆς μεταφυτεύσεως, βυθίζομεν τὰ δένδρα ἐπὶ μίαν
 ἡμέραν εἰς τὸ ὕδωρ.

Ἡ μεταφύτευσις δὲν πρέπει νὰ γίνῃ, ὅταν πνέωσι σφο-
 δροί, ψυχροὶ καὶ ξηροὶ ἄνεμοι.

Ὅπου τὸ ἔδαφος εἶνε ἐλαφρὸν, φυτεύονται τὰ δένδρα
 βαθύτερον, ὅπου δ' εἶνε ὑγρὸν, φυτεύονται ἀβαθέστερον.

Προτοῦ θέσωμεν τὸ δένδρον εἰς τὸν λάκκον, κοσκινίζο-
 μεν ὀλίγον χῶμα, ἀναμειγνύομεν τοῦτο μὲ χωνευμένην κό-
 προν καὶ πληροῦμεν διὰ τοῦ μίγματος τὸν λάκκον εἰς ὕψος
 δέκα ἑκατοστῶν.

Κατόπιν ὁ βοηθὸς μας κρατεῖ κατακόρυφον καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ λάκκου τὸ δένδρον, ἡμεῖς δὲ ἀπλοῦμεν κανονικὰ τὰς ρίζας καὶ ἔπειτα μετ' ὀλίγον ῥίπτομεν τὸ χῶμα, τὸ ὅποιον ἔχομεν ἀφήσει εἰς τὰ δύο μέρη τοῦ λάκκου, χωρὶς νὰ γεμίσωμεν ἐντελῶς αὐτόν.

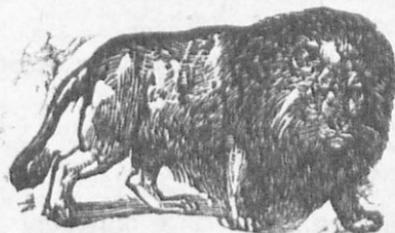
Ἀφοῦ δὲ ποιήσωμεν ἀφύθωνος τὸ φυτευθέν, ῥίπτομεν καὶ τὸ ὑπόλοιπον χῶμα οχηματίζοντες μικρὸν κοίλωμα πέριξ τῆς βάσεως, ἵνα μαζεύωνται εἰς αὐτὸ τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν.

Ἐπιφανειακῆς
Προβλεπόμενης
Μεγιστομένης
Ἐξέσεως

§ 31. Πῶς φέρεται εἰς ἕνα πρὸς τὸν δοῦλον
Ἄνδροκλέα, τὸν ἐργετήν του.

Ἐλεεινὴ καὶ ἀξιοδάκρυτος ἦτο ἡ θέσις τῶν δούλων κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ῥώμην.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἠδύναντο νὰ θανατώσωσι τοὺς δούλους τῶν, χωρὶς νὰ δώσωσι λόγον εἰς κανένα.

Τοὺς ἔρριπτον εἰς τὰ θηρία νὰ τοὺς κατασπαράττωσι καὶ αὐτοὶ — φοβερόν! — μὲ τοῦτο διεσκέδαζον.

Οἱ πρόγονοί μας Ἕλληνες ἦσαν φιλανθρωπότεροι πρὸς τοὺς δούλους τῶν.

Ῥωμαῖός τις εἶχε δοῦλόν τινα ὀνομαζόμενον Ἄνδροκλέα.

Ὁ δυστυχὴς ὑπέφερε τόσον πολὺ ἀπὸ τὸν σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον κύριόν του, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ δραπέτεύσῃ.

Εὐρὼν εὐκαιρίαν ἐδραπέτευσεν καὶ ἐκρύβη ἐς τὰ δάση προτιμῶν νὰ καταφαγωθῇ ὑπὸ τῶν ἀγρίων θηρίων παρὰ νὰ ὑποφέρῃ τὰς σκληρὰς καὶ φοβερὰς βασάνους.

Ἄνταρ. Δάμλα Γ. Ἐκδόσις Ε. 1922.

Ἐνῷ ἡμέραν τινὰ ὁ Ἄνδροκλῆς ἀνεπαύετο ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιὰν σπηλαίου τινός, βλέπει εἰσερχόμενον ἕνα λέοντα. Ὁ δυστυχῆς ἔγινε κάτωχρος ἀπὸ τὸν φόβον του.

Ὁ λέων ὅμως χωλαίων πλησιάζει ἡσυχῶς τὸν Ἄνδροκλέα καὶ προτείνει εἰς αὐτὸν τὸν πόδα του.

Ὁ Ἄνδροκλῆς ἐνεθαρρύνθη ὀλίγον, ἔλαβε τὸν πόδα τοῦ λέοντος καὶ παρετήρησεν, ὅτι εἶχεν ἐμπαγῆ εἰς αὐτὸν μία μεγάλη ἄκανθα.

Ὁ Ἄνδροκλῆς μὲ ἐπιτηδειότητα ἐξέβαλεν αὐτήν. Ὁ λέων τότε διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του, ἔλειχεν ἐπὶ πολὺ τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Ἄντὶ δὲ νὰ φύγῃ ὁ λέων, ἔμεινε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον.

Κατ' ὀλίγον ὁ Ἄνδροκλῆς συνήθισε τὸν λέοντα καὶ ἔξω ὡς δύο καλοὶ φίλοι.

Ὁ λέων ἔφερε τακτικὰ εἰς τὸ σπήλαιον λαγωὺς καὶ δορκάδας.

Οὕτως ἔζησαν ἐπ' ἀρκετὸν καιρὸν. Ἡμέραν τινὰ ὅμως ὁ λέων δὲν παρουσιάσθη κατὰ τὴν συνήθη ὥραν εἰς τὸ σπήλαιον.

Μάτην περιέμεινεν ὁ Ἄνδροκλῆς καὶ τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν.

Ἦναγκάσθη λοιπὸν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ σπηλαίου πρὸς εὔρεσιν τροφῆς.

Εἰς τὸ δάσος συνελήφθη ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ ὠδηγήθη εἰς τὸν κύριόν του.

Οὗτος παρέδωκεν αὐτόν, ὅπως καταφαγοῦντο ὑπὸ τῶν θηρίων.

Λοιπὸν Δόξα Γ. Ἐκδοσις Β. 1929.

Ἦδηγήθη λοιπὸν κατὰ τὴν ὠρισμένην ἡμέραν εἰς τὸ θέατρον. Κόσμος πολὺς συνηθροίσθη.

Αἶφνης ἀνοίγεται μία πλαγία θύρα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ θεάτρον τὴν κιγλιδόφρακτον, ὅπου ἴστατο ὁ δυστυχῆς Ἄνδροκλῆς, καὶ ἐξορμᾷ ἐκεῖθεν ἄγριος καὶ πειναλέος λέων.

Ἡμιθανὴς ἐκ τοῦ τρόμου περιμένει ὁ δυστυχῆς νὰ κατασπαραχθῇ.

Ἄφου ὅμως τὸν ἐπλησίασεν ὁ λέων, παρατηρεῖ αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, ὀσφραίνεται αὐτὸν καὶ ὀπισθοχωρεῖ.

Τὸ βλέμμα του τώρα δὲν εἶνε ἄγριον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἐκπέμπουσι φλόγας. Ὡς ἡμερὸς κύων πλησιάζει τὸν Ἄνδροκλέα καὶ λείχει τὰς χεῖράς του.

Ὁ Ἄνδροκλῆς ἀναγνωρίζει τὸν παλαιὸν του φίλον, ὁ ὁποῖος εἶχε συλληφθῆ εἰς τὴν παγίδα καὶ ἐγκλεισθῆ εἰς τὸ θηριοτροφεῖον, καὶ θωπεύει αὐτόν.

Ὁ λαὸς ἐκπλήσσεται καὶ ἐρωτᾷ τὸν Ἄνδροκλέα τί συμβαίνει.

Ὁ Ἄνδροκλῆς διηγεῖται πῶς ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὸν κύριόν του καὶ πῶς ἐπ' ἀρκετὸν καιρὸν συνέζησε μετὰ τοῦ λέοντος.

Ὁ λαὸς ἐξήτησε τότε διὰ βοῆς νὰ χαρισθῆ ἡ ζωὴ εἰς τὸν Ἄνδροκλέα.

Πράγματι τὸν ἀφῆκαν ἐλεύθερον καὶ ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὸν νὰ παραλάβῃ μαζὶ του καὶ τὸν φίλον του λέοντα.

§ 32. Πῶς ἀπαμείβουσιν αἱ Συρακοῦσαι
τὸν Κίριθι ν στρατηγὸν Τιμολέοντα,
τὸν εὐεργέτην των.

Αἱ Συρακοῦσαι ἦσαν ἀποικία τῶν Κορινθίων.

Οἱ Συρακούσιοι βασανιζόμενοι ὑπὸ τοῦ σκληροῦ των
τυράννου Διονυσίου ἐζήτησαν βοήθειαν ἀπὸ τὴν μητρόπο-
λιν των.

Οἱ Κορίνθιοι ἔστειλαν μετὰ στρατοῦ καὶ στόλου τὸν
φιλόπατριν Τιμολέοντα.

Οὗτος ἐντὸς πενήκοντα ἡμερῶν ἐκυρίευσεν τὴν ἀκρό-
πολιν τῶν Συρακουσῶν, ὅπου ἦτο ὁ Διονύσιος καὶ συλλα-
βῶν αὐτὸν τὸν ἔστειλε ταπεινωμένον εἰς τὴν Κόρινθον.

Ἐκτοτε διώκει τὰς Συρακούσας ὡς πατήρ.

Ὅτε ἐγήρασεν ἐτυφλώθη.

Οἱ Συρακούσιοι εὐγνωμονοῦντες ὄχι μόνον αὐτοὶ ἐπε-
σκέπτοντο αὐτὸν τακτικά, ἀλλὰ καὶ τοὺς ξένους ὠδήγουν
ἐκεῖ, διὰ νὰ ἴδωσι τὸν εὐεργέτην των.

Ἐχαιρον δὲ καὶ ἐκαυχῶντο, διότι προετίμησεν ὁ Τιμο-
λέων νὰ ζήσῃ μεταξὺ αὐτῶν, ἐνῶ ἠδύνατο μετὰ τὰ λαμ-
πρὰ καὶ ἔνδοξα κατορθώματά του νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν
Κόρινθον καὶ νὰ ζήσῃ ἐκεῖ μετὰ μεγίστων τιμῶν.

Οἱ Συρακούσιοι, διὰ νὰ τιμήσωσι περισσότερον τὸν Τι-
μολέοντα, ἐπήφησαν ὅπως, ὡσάκισ ἔχουσι πόλεμον, λαμ-
βάνωσι Κορίνθιον στρατηγόν.

Ἄλλὰ ἡ μεγαλυτέρα τιμὴ, τὴν ὁποίαν ἔκαμον εἰς αὐτόν,
εἶνε ἡ ἐξῆς. Ὅσάκισ εἶχον νὰ συσκεφθῶσι περὶ σπουδαίου
τινὸς ζητήματος, ἐζήτουν τὴν συμβουλὴν τοῦ τυφλοῦ γέ-
ροντος Τιμολέοντος.

A. agn. Δάλλα Γ'. Ἐκδοσις E. 1822.

Πρὸς τοῦτο ἔθετον αὐτὸν ἐντὸς ἀμάξης καὶ τὸν ὠδή-
γουν εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ὁ λαὸς συνεσκέπτετο.

Ὅλον τότε τὸ πλῆθος ἐξέσπα εἰς ἐνθουσιώδεις ζητω-
κραυγὰς.

Ὁ τυφλὸς Τιμολέων, ἀφοῦ ἐχαιρέτα, ἤκουε τὸ συζητού-
μενον καὶ ἔδιδε τὴν γνώμην του.

Ἀπὸ τὸ θέατρον πάλιν ἐκομίζετο διὰ τῆς αὐτῆς ἀμάξης
εἰς τὸν οἶκόν του ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν τοῦ εὐγνω-
μονοῦντος λαοῦ τῶν Συρακουσῶν.

Τιμώμενος δ' ὡς κοινὸς πατὴρ ὁ Τιμολέων ἀπέθανεν ἐν
βαθεῖ γήρατι.

Ἡ κηδεία του ἐγένετο μεγαλοπρεπῆς διὰ δημοσίας δα-
πάνης.)

Νεανίσκοι διὰ κλήρου ἐκλεχθέντες ἔφερον λαμπροστο-
λισμένοι τὴν νεκρικὴν θήκην.

Πλῆθος ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν τῶν Συρακουσῶν
καὶ τῶν περιχώρων ἠκολούθουν.

Πάντες φοροῦντες καθαρὰς στολὰς καὶ ἐστεφανωμέ-
νοι μετὰ φωνῶν καὶ δακρυῶν προἔπεμπον τὸν νεκρὸν τοῦ
εὐεργέτου των.

Ἐνεταφίασαν δὲ τὸ σῶμά του εἰς τὴν ἀγοράν.

Ἐψήφισάν δὲ πρὸς τιμὴν του νὰ γίνωνται εἰς τὸ ἐξῆς
ἀγῶνες μουσικοί, ἱππικοὶ καὶ γυμναστικοί.

Περίξ τοῦ τάφου του ἠγειρᾶν στοὰς καὶ ὠκοδόμησαν
γυμναστήριον, τὸ ὁποῖον προώρισαν διὰ τοὺς νέους καὶ
ὠνόμασαν Τιμολεόντειον.

Ἐφ' ὅσον οἱ Συρακούσιοι μετεχειρίζοντο τὸ πολίτευμα
καὶ τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ἔθεσεν ὁ Τιμολέων, ἦσαν
εὐδαίμονες.

AN ΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ Γ'. ΤΑΞΕΩΣ

5

Ἡ ἀναγν. δάλλα Γ' ἔκδοσις Ε' 1922.

§ 33. *Τί διδάκουσι τὰ ζῶα εἰς τὸν ἀγάριστον
Λεωνίδα.*

Μίαν ἡμέραν ἡ μήτηρ τοῦ Λεωνίδου ἐπέστρεψεν ἀπὸ μίαν ἐπίσκεψιν.

Εἰς τὰς χεῖράς της ἐκράτει κᾶτι, τὸ ὅποιον ἦτο διπλω-
μένον μέσα εἰς λευκὸν χαρτίον.

«Τί εἶνε μέσα, μητέρα;», ἠρώτησεν ὁ μικρός.

— «Τώρα θὰ ἴδῃς, εἶπεν ἡ μήτηρ καὶ ἐξεδίπλωσε τὸ
χαρτίον. Μέσα ἦτο ἐν γλύκισμα.

Ἡ μήτηρ ἔλαβεν ἐν μαχαιρίδιον, ἔκοψεν ἐν τεμάχιον
καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Λεωνίδα.

Οὗτος, χωρὶς νὰ εἴπῃ εὐχαριστῶ, τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ στό-
μα καὶ τὸ ἔφαγε.

Τότε ἡ μήτηρ ἐκάλεσε τὴν γάτταν, ἔκοψεν ἐν τεμάχιον
ἀπὸ τὸ γλύκισμα τὸ ὅποιον ἔμεινε, καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς αὐτήν.

Ἡ γάττα ἔκαμε ῥόν, ῥόν καὶ τὸ ἔφαγε. Κατόπιν προσε-
τρίβη μὲ εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς πόδας τῆς κυρίας της.

Ἡ μήτηρ ἔπειτα ἐκάλεσε τὸν σκύλλον καὶ τῷ ἔδωκεν
ἄλλο τεμάχιον ἐκ τοῦ ὑπολοίπου.

Ὁ σκύλλος ἔσεισε τὴν οὐράν, ἐφίλησε τὴν χεῖρα τῆς
κυρίας του καὶ ἔφαγε τὸ γλύκισμα. Τέλος ἡ μήτηρ τοῦ
Λεωνίδου ἐπῆγεν εἰς τὸ κλωβίον καὶ ἔδωκε τὸ ὑπόλοιπον
εἰς τὸν κόσσυφον. Τὸ καλὸν πτηνὸν ἐπέταξε μὲ χαρὰν πλη-
σίον εἰς τὴν χεῖρα τῆς κυρίας του, ἔφαγε τὸ γλύκισμα καὶ
ἔπειτα ἤρχισε νὰ κελαδῇ γλυκὰ γλυκὰ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν.

Τότε ἡ μήτηρ τοῦ Λεωνίδου εἶπε·

— «Γνωρίζεις, Λεωνίδα, τί σημαίνει τὸ ρόν, ρόν τῆς
γάττας, τὸ φίλημα τοῦ σκύλλου καὶ τὸ κελάδημα τοῦ κοσ-

σύφου; Δὲν γνωρίζουσι νὰ ὀμιλῶσι καὶ μὲ αὐτὰ μοὶ ἐξέφρασαν τὰς εὐχαριστίας των διὰ τὸ γλύκισμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκα εἰς τὰ καλὰ ζῆα. Σὺ δὲν εἶπες εὐχαριστῶ. Ἐὰν ἔλεγες. . .»

— «Θὰ μοὶ τὸ ἔδιδες ὅλον;» ἠρώτησεν ὁ Λεωνίδας κατακόκκινος ἀπὸ ἐντροπῆν.

— «Βεβαίως, διότι διὰ σὲ τὸ ἔφερον».

Ὁ Λεωνίδας ἐλυπήθη, διότι ἐφάνη ἀχάριστος εἰς τὴν μητέρα του, δι' αὐτὸ δ' ἐστερήθη ἐν τόσον ὠραῖον γλύκισμα. Εἶδεν ὅμως, ὅτι ἡ μήτηρ του εἶχε δίκαιον.

Μ

Μ/6 Μ

Μαγισσῆς

Αγγαῖα

Ἐκπαιδ. Σχολ. Γ. Ἰ. Ἰ. 1922

Ὁ κόσσυφος ἀνατρέφει τοὺς νεοσσοὺς αὐτοῦ μετὰ τρυφερότητος καὶ ἀγάπης, ὑπερασπίζει δ' αὐτοὺς μετ' ἐκτάκτου γενναιότητος.

Κάποτε τὸν χειμῶνα, ὅτε τὰ ἔντομα λείπουν καὶ οἱ κόκκοι γίνονται σπάνιοι, ὁ κόσσυφος, ὁ γλυκὺς ψάλτης, ἀποθνήσκει τῆς πείνης.

Σ
Σ Σ Σ
Σιασος

Ἡ ἀχαριστία εἶνε κάκιστον ἐλάττωμα.
Ἀπόδιδε τὸ καλόν, τὸ ὁποῖον σοὶ ἔκαμαν.
Αναγν. Δάλλα Γ' Ἐκδοσις Ε' 1922

§ 35. Διὰ τί ὁ Ἐπαμεινώνδας δέχεται ἀπὸ στρατηγὸς
νὰ γίνῃ στρατιώτης.

Πρὸ εἴκοσι δύο περιόπων αἰώνων ὁ τύραννος τῆς Θεσσαλίας Ἀλέξανδρος ὁ Φερραῖος εἶχεν αἰχμαλωτίσει διὰ δόλου τὸν Θηβαῖον Πελοπίδαν. Τὴν πράξιν ταύτην τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ Θηβαῖοι ἐθεώρησαν πρόκλησιν εἰς πόλεμον καὶ ἀμέσως συνεκρότησαν στρατιάν, ἵνα βαδίσῃ κατ' αὐτοῦ, διώρισαν δὲ στρατηγὸν τὸν ἔνδοξον Ἐπαμεινώνδαν, τὸν φίλον τοῦ Πελοπίδου. Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ ἐκ φθόνου ἐσυκοφάντησαν τὸν Ἐπαμεινώνδαν παρὰ τῷ λαῷ, οἱ δὲ ἄρχοντες ἀπὸ στρατηγοῦ κατεβίβασαν αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἀπλοῦ στρατιώτου.

Τὴν στρατιάν δ' ἐκείνην ἔθεσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς στρατηγῶν ἀνικάνων.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐδέχθη τὴν θέσιν τοῦ στρατιώτου, χωρὶς νὰ γογγύσῃ καθόλου. Ἐσκέφθη, ὅτι ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν θέλησιν τῶν συμπολιτῶν του καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἀρχόντων.

Ἐβάδισε λοιπὸν εἰς Θεσσαλίαν ἄσημος μεταξὺ τῶν συστρατιωτῶν αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις πολλάκις ὡς στρατηγὸς ὠδήγησεν εἰς τὴν νίκην τὰς στρατιάς τῶν Θηβαίων.

Εἰς τὴν μάχην, ἣτις συνήφθη εἰς τὰ θεσσαλικά πεδία, ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐμάχετο ἀτρόμητος. Ἡ ὁρμὴ αὐτοῦ ἦτο παρὰδειγματική.

Οἱ στρατιῶται ὅμως ἐστενοχωροῦντο διὰ τὴν ἀνικανότητα τῶν στρατηγῶν καὶ εἶχον περιπέσει εἰς ἀθυμίαν.

Αἴφνης, ἐν τῇ κρισίμῳ στιγμῇ τῆς μάχης, τὸ ὄνομα τοῦ Ἐπαμεινώνδα διατρέχει ὡς ἐκ συνθήματος ὅλας τὰς τά-

Ξεις τῶν μαχομένων καὶ ἀντηγεῖ ἐπαναλαμβανόμενον. Ὁ στρατὸς ἀπαιτεῖ ν' ἀναλάβῃ τὴν στρατηγίαν ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ὁμνυεὶ νὰ νικήσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀνακηρυχθεὶς οὕτω στρατηγὸς ἀναλαμβάνει τὴν στρατηγίαν καὶ ὄχι μόνον σώζει τὸν στρατόν, ἀλλὰ καὶ νικᾷ τοὺς ἐχθρούς.

Μετὰ δὲ τὴν νίκην ἐπαναλαμβάνει μετριοφρόνως τὴν θέσιν αὐτοῦ μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν.

§ 36. Πῶς ὁ Ἴκαρος δὲν ἀκούει τὸν πατέρα του
Δαίδαλον, εἰς ἔνταξεν διόντων, ἀπὸ τῆν
Κρήτην εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ Δαίδαλος ἦτο Ἀθηναῖος. Ἦτο ὁ μέγιστος τεχνίτης τῆς ἐποχῆς του καὶ ἐφεύρε πολλὰ ἐργαλεῖα.

Κατεσκευάζε τὰ ἀγάλματα τόσον τεχνικά, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἐνόμιζον, ὅτι βλέπουσι καὶ κινουῦνται.

Ὁ Δαίδαλος ἔξ Ἀθηνῶν μετέβη εἰς Κρήτην, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην βασιλεὺς ἦτο ὁ Μίνως.

Οὗτος ὑπέδεχθη μετὰ χαρᾶς τὸν ἔνδοξον τεχνίτην καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ τὸν περίφημον Λαβύρινθον.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τούτου καὶ ἄλλων ἔργων ὁ Δαίδαλος ἐπεθύμησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα.

Ὁ Μίνως ὅμως, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ τόσον σπουδαῖος τεχνίτης ἐκ τῆς Κρήτης, εἶπεν εἰς τὸν Δαίδαλον, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν τοῦτο, καὶ προσέθεσεν

ἰταλ. Δάλλα Γ. Ἑκδοσις Ε. 1822.

«Έδωκα αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ μὴ σὲ παραλάβῃ κανὲν πλοῖον».

Ὁ Δαίδαλος ἤθελε διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἀναχωρήσῃ, τὰ δὲ ἐμπόδια ἤϋξανον ἀκόμη περισσότερον τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην.

Νύκτα καὶ ἡμέραν ἐσκέπτετο νὰ εὕρῃ τρόπον δραπετεύσεως.

Μετὰ πολλὰς σκέψεις καὶ ἐρεῦνας ἡμέραν τινὰ ἀνεφώνησεν. Εἰς μάτην αἱ αὐστηραὶ διαταγαὶ τοῦ Μίνως! Ποῖος θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ φύγω διὰ τοῦ ἀέρος ὡς πτηνόν;».

Κατεσκεύασε λοιπὸν δύο μὲν μεγάλας πτέρυγας διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἐκ πτερῶν, τὰ ὁποῖα συνεκόλλησεν διὰ κηροῦ, δύο δὲ μικροτέρας διὰ τὸν υἱὸν του Ἴκαρον.

Προσηρμωσε ταύτας ἔπειτα καλῶς εἰς τὸ σῶμά του καὶ κινῶν αὐτάς διὰ τῶν χειρῶν του ἐπέτα ὡς πτηνόν.

Κατόπιν ἐδίδαξε τὸν τρόπον τῆς πτήσεως καὶ εἰς τὸν υἱὸν του.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐβεβαιώθη, ὅτι καὶ ὁ Ἴκαρος κατέστη ἱκανὸς νὰ πετᾷ ἠτοιμάσθησαν πρὸς ἀναχώρησιν.

Ὁ Δαίδαλος τότε ἔδωκε τὰς τελευταίας συμβουλὰς πρὸς τὸν υἱὸν του. «Υἱέ μου, πάντοτε πλησίον μου νὰ πετᾷς. Πολὺ ὑψηλὰ νὰ μὴ ἀναβαίνῃς, διότι θὰ ἀναλύσῃ ὁ ἥλιος τὸν κηρὸν καὶ αἱ πτέρυγες θὰ διαλυθῶσι. Πολὺ χαμηλὰ πρὸς τὴν θάλασσαν νὰ μὴ καταβαίνῃς, διότι θὰ βραχῶσιν αἱ πτέρυγες, θὰ γίνωσι βαρεῖαι καὶ δὲν θὰ δύνασαι νὰ τὰς κινήσῃς».

Ὁ Δαίδαλος ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱὸν του, τὸν ἐφίλησεν καὶ τινάξας τὰς πτέρυγὰς του ἐπέταξεν εἰς τὸν ἀέρα.

Κατόπιν τούτου ἐπέτα καὶ ὁ Ἴκαρος.

Μετ' ὀλίγον ἀφῆκαν ὀπίσω τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Κρήτης.

Οἱ ναῦται ἐπὶ τῶν πλοίων, οἱ ἀλιεῖς, οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ

¹ Άναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε. 1929.

ἄλλοι ποιμένες τῶν νήσων ἔμενον ἐκκληκτοί. Ἐφῆκαν οἱ ναῦται τὰς κόπας, οἱ ἀλιεῖς τὰ δίκτυα, οἱ γεωργοὶ τὸ ἄροτρον, οἱ ποιμένες τὸν αὐλὸν καὶ παρετήρουν τὰ δύο ταῦτα παράδοξα καὶ πρωτοφανῆ πτηνά.

Ὁ Ἰκαρος κατ' ἀρχὰς ἐπέτα σύμφωνα μὲ τὰς ὁδηγίας τοῦ πατρός του.

Κατόπιν ὅμως ἐσχέφθη, ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσχημον νὰ πετάξῃ ὑψηλότερα, καὶ τὸ ἔπραξεν.

Ἐκεῖ ἐπάνω συνέβη ὅ,τι προέβλεψεν ὁ πατήρ. Ὁ κηρὸς ἀνελύθη ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, τὰ πτερὰ διεσκορπίσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ὁ Ἰκαρος ἤρχισε νὰ καταπίπτῃ βαρὺς ὡς λίθος.

— «Πάτερ μου! πάτερ μου!», ἐφώναξε μετὰ σπαρακτικῆς φωνῆς.

Προτοῦ ὅμως στραφῆ ὁ Δαίδαλος νὰ ἴδῃ τί συμβαίνει, τὰ κύματα ἔκλεισαν τὸ στόμα τοῦ Ἰκάρου καὶ ἡ θάλασσα τὸν κατέπιεν.

Ὁ δυστυχὴς Δαίδαλος ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ ἔντρομος.
— «Ἰκαρε!, Ἰκαρε! Ποῦ εἶσαι, τέκνον μου;»

Ἐνῶ δὲ παρετήρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, εἶδε μερικὰ πτερὰ ἐπιπλέοντα. Ἐνόησε τότε, ὅτι ὁ ἀγαπητός του υἱὸς ἐπνίγη.

Κατέβη λοιπὸν εἰς μίαν ἐκεῖ πλησίον νῆσον καὶ περιέμενεν, ἕως ὅτου μετεκομίσθη ὑπὸ δελφίνου τὸ σῶμα τοῦ Ἰκάρου εἰς τὴν ἀμμώδη παραλίαν.

Ἐλαβε τότε τοῦτο καὶ μετὰ θρήνων καὶ ὄδυρων τὸ ἔθαψεν ἐκεῖ. Ἐκτοτε ἡ νῆσος αὕτη ὠνομάσθη Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος Ἰκάριον.

Αναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδοσις Ε'. 1922.

§ 37. Ὁ δελφίς.

Εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας ἡμῶν ζῆ ὁ δελφίς.

Ἴδού! φαίνεται ὡς ἰχθύς, καὶ ὅμως εἶνε ζῷον θηλαστικόν.

Τὸ σῶμα αὐτοῦ εἶνε μακρὸν μέχρι δύο μέτρων, στρογγύλον ὡς ἡ ἄτρακτος, μετὰ δέρματος παχέος καὶ στιλπνοῦ.

Δὲν δύνασαι νὰ διακρίνης τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐκ τοῦ σώματος. Αἱ δύο σιαγόνες τοῦ δελφίνου ἀποτελοῦσι ρύγ-

χος μακρὸν, ὅμοιον πρὸς ῥάμιφος πτηνοῦ, καὶ φέρουσιν ὀδόντας πολλοὺς καὶ ὄξεις.

Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ δὲν εἶνε μεγάλοι καὶ τὰ ὄτα δὲν φαίνονται.

Ὅταν ὁ δελφίς κολυμβᾷ, μεταχειρίζεται ὡς κόπας τὰ πρόσθια ἄκρα. Ταῦτα εἶνε βραχέα, φέροντα τέσσαρας δακτύλους, τοὺς ὁποίους ἐνώνει μεμβράνα. Εἶνε ὅπως ἀκριβῶς τοῦ ἰχθύος τὰ πτερύγια.

Ὅταν θέλη ν' ἀναπνεύσῃ, ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνεια.

Ἀναγν. Αἱ ἱλα Γ. Ἐκδόσις Ε. 1922.

νειαν. Στηρίζεται τότε εἰς τὴν οὐρὰν, ἥτις εἶνε ὀριζοντίας καὶ ἔχει σχηματισθῆ ἕκ τῶν ὀπισθίων ἄκρων.

Ὁ δελφίς εἶνε ζῶον ἀδηφάγον καὶ ἀρπακτικόν. Ὅταν πεινᾷ, καταδιώκει τὸν ἰχθύν καὶ μέχρι τοῦ πυθμένος. Ὅταν δ' ἐπιστρέφῃ, κρατεῖ τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἔρχεται μετὰ θαυμασίας ταχύτητος εἰς τὸ μέρος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπεμακρύνθη, ὅσον μακρὰν καὶ ἂν εἶνε.

Μετὰ πόσης τρυφερότητος ἀγαπᾷ τὰ τέκνα αὐτοῦ! Πόσον τρομάζει δι' αὐτά, ὅταν εἶνε βρέφη! Ἡ μήτηρ τρέφει τὰ τέκνα δι' ἀφθόνου γάλακτος καὶ παίζει μετ' αὐτῶν. Ὅταν οἱ δελφινίσκοι κολυμβῶσι, κολυμβῶσι καὶ αἱ μητέρες πλησίον· οἱ δὲ πατέρες ὀπισθεν ἐπιβλέπουσι καὶ προφυλάττουσιν, ἵνα μὴ πάθωσι κανὲν κακόν.

Ἄν δέ ποτε συμβῆ νὰ πληγωθῆ δελφινίσκος ὑπὸ ἀλιέως, ἢ μήτηρ δὲν ἐγκαταλείπει τὸ δυστυχὲς τέκνον, δὲν ἀπομακρύνεται ἕκ φόβου, δὲν τρομάζει, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν πάθῃ, ἀλλὰ παραμένει, μέχρις ὅτου καὶ αὐτὴ συλληφθῆ καὶ συναποθάνῃ.

Ὁ δελφίς δὲν ζῆ μόνος. Ἀγαπᾷ νὰ διατρίβῃ μετ' ἄλλων δελφίνων, νὰ παίζει, νὰ πλανᾶται καὶ νὰ κολυμβᾷ μετ' αὐτῶν. Ἐὰν δέ τις διατρέξῃ κίνδυνον, βοηθεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων.

Καὶ ἂν τις ἀποθάνῃ, δὲν ἀφήνεται νὰ βυθισθῆ, ἵνα μὴ καταφαγωθῆ ὑπὸ τῶν θαλασσίων θηρίων, ἀλλὰ φέρεται ἐπὶ τῶν νώτων τῶν ἄλλων καὶ ἀποτίθεται εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἵνα ταφῆ, ὡς λέγουσιν, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλ' εἶνε καὶ φιλόμουσος! Ὅταν ἡ θάλασσα γαληνισθῆ καὶ ἕκ τοῦ πλέοντος πλοίου ἀκούηται ἄσμα ἢ ἀντηχῶσιν ἁρμονικοὶ φθόγγοι ὀργάνων, προστρέχουσι ταχεῖς οἱ δελ-

φίνες και θέλγονται πλέοντες ὀπισθεν ἢ πλησίον τοῦ πλοίου.

Ἐάν ποτε ταξειδεύσης, θὰ ἴδῃς ὀπισθεν τοῦ πλοίου σου ἀγέλην δελφίνων νὰ σικρῶ ἕκ χαρᾶς, νὰ βυθίζηται καὶ ν' ἀναφαίνεται ἔμπροσθεν πάλιν.

Αἰτία τῆς χαρᾶς ταύτης τοῦ δελφίνος εἶνε ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ἐπάκουε εἰς τοὺς ἄρχοντας.

Ἐπάκουε εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς πρεσβυτέρους.

§ 38 Πόσον λιτὸς ἦτο ὁ Ἐπαμειώνδας

Ὁ μέγας στρατηγὸς τῶν Θηβῶν Ἐπαμειώνδας ἦτο πολὺ πτωχός.

Εἶχεν ἓν μόνον ἔνδυμα καί, ὡσάκις ἔδιδεν αὐτὸ διὰ νὰ τὸ καθαρίσωσιν, ἔμενεν εἰς τὸν οἶκόν του, διότι δὲν εἶχεν ἄλλο νὰ φορέσῃ.

Πολλοὶ ἐκ τῶν πλουσίων Θηβαίων καὶ πρὸ πάντων ὁ φίλος του Πελοπίδας πολλάκις προσέφερον εἰς αὐτὸν χρήματα.

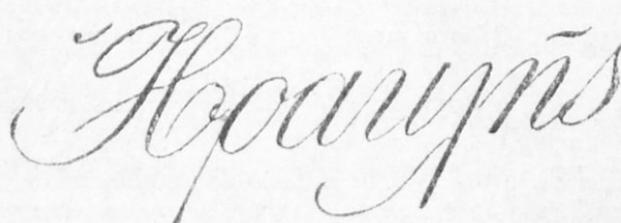
Ὁ Ἐπαμειώνδας δὲν τὰ ἐδέχετο.

Ἐπειθεν αὐτοὺς νὰ δίδωσι τὰ χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς συμπολίτας του.

Ὁ Πελοπίδας ἔδιδεν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ περισσότερα, αὐτὸς δὲ ἔζη λιτότατα.

§ 39 Τί παθαίνει ὁ βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Μίδα
διὰ τὴν ἀπλησίαν του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Μίδα ἔζη κατὰ τοὺς ἀρχαιο-
τάτους χρόνους καὶ ἦτο ὁ πλουσιώτατος τῶν ἀνθρώπων
τῆς ἐποχῆς του.

Ἐν τούτοις δὲν ἔμενεν εὐχαριστημένος μὲ τὰ πλούτη
του. Ἦθελε νὰ ἀποκτήσῃ ἀκόμη περισσότερα. Ἐλάτρευε
τὸν χρυσόν. Τίποτε δὲ ἄλλο δὲν ἠγάπα περισσότερον ἀπὸ
αὐτὸν παρὰ μόνον τὴν θυγατέρα του.

Δι' αὐτὴν, Δέλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε' 1922

Ὁσάκις κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἔβλεπε τὰ χρυσίζοντα νέφη, ἔλεγεν· « Ἄχ! νὰ ἦσαν πραγματικῶς χρυσᾶ καὶ νὰ ἠδυνάμην νὰ τὰ θέσω ἐντὸς τοῦ χρηματοκιβωτίου μου!».

Ὁσάκις ἐλάμβανεν ὠραιότατας ἀνθοδέσμας παρὰ τῶν χειρῶν τῆς προσφιλοῦς του θυγατρὸς, ἔλεγε στενάζων.
« Ἄν ἦσαν χρυσαῖ, πόσον πολῦτιμοὶ θὰ ἦσαν!»

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ εὐρίσκετο ἐντὸς τῆς πολυτελεστάτης αἰθούσης τῶν ἀνακτόρων του, εἶδεν ἔξαφνα ἰστάμενον εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἓνα ξένον.

— «Τὰ πάντα ἐδῶ εἶνε θαυμάσια», εἶπεν ὁ ξένος. «Ὁραιοτέρα καὶ πλουσιωτέρα αἰθουσα δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ».

— «Δὲν ἔχω ὅ,τι ἐπιθυμῶ», εἶπε μὲ δυσαρέσκειαν ὁ Μίδας.

— «Ποῖον λοιπὸν εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον νομίζεις ὅτι θὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ;», ἠρώτησεν ἐκπλαγεὶς ὁ ξένος.

— « Ἄχ! πᾶν ὅ,τι ἐγγίζω νὰ γίνηται χρυσός!», ἀπάντησεν ἀπερισκέπτως ὁ Μίδας.

— «Εἶμαι θεός, τὸν ὁποῖον ἔχεις εὐχαριστήσῃς», εἶπεν ὁ ξένος, «καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ ζητήσῃς κάτι καλύτερον παρ' ἐμοῦ».

— «Τίποτε ἄλλο δὲν ἐπιθυμῶ», εἶπεν ὁ Μίδας.

— « Ἄς γίνῃ, ὅπως ἐπιθυμεῖς· αὐριον ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου δοκίμασε», εἶπεν ὁ ξένος καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

Τὴν πρωΐαν, μόλις ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν, ὁ Μίδας ἐξεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης του ἀνυπόμονος καὶ ἤρχισε νὰ ἐγγίξῃ τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ὅσα ἀντικείμενα δὲν ἦσαν ἐκ χρυσοῦ καὶ — ὦ τοῦ θαύματος! — τὰ πάντα παρενθὺς μετεβάλλοντο εἰς χρυσόν.

Ἐξαλλος ἐκ χαρᾶς κατήλθεν εἰς τὸν κῆπον καὶ μετέβαλεν ὅλα τὰ ἄνθη εἰς χρυσόν.

Δραγ. Δέλλα Γ. Ἐκδόσις Ε. 1922

Μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψε μὲ μεγάλην ὄρεξιν νὰ λάβῃ τὸ πρόγευμά του.

Ἡ θυγάτηρ του, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον καὶ εἶδε τὰ χρυσᾶ ἄνθη εἰς τὰς ἀνθοδόχας, εἶπεν:

— «ὦ, τί ἄσχημα ἄνθη!».

— «Δὲν γνωρίζεις τί λέγεις, κάθισε μόνον νὰ φάγωμεν», εἶπεν ὁ Μίδα.

Τί ἔγινε τότε, ἕκαστος ἐννοεῖ. Ὁ Μίδα δὲν ἠδύνατο νὰ φάγῃ τίποτε, διότι πᾶσα τροφή, τὴν ὁποίαν ἤγγιζε, παρευθὺς μετεβάλλετο εἰς χρυσόν.

— «Δυστυχία μου!» ἀνέκραξε τότε, «πῶς θὰ ζήσω;»

Ἡ θυγάτηρ του ἔσπευσε νὰ τὸν ἐναγκαλισθῇ καὶ νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τοῦ παραδόξου, τὸ ὁποῖον ἔβλεπεν.

Ὁ Μίδα, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ, ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐφίλησε τὴν ἀγαπητὴν του θυγατέρα. Παρευθὺς αὕτη μετεβλήθη εἰς ὠραιότατον χρυσοῦν ἄγαλμα.

Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀπελπισία τότε τοῦ Μίδα δὲν περιγράφεται. Θρηνῶν ἔλεγε:

— «Κόρη μου! κόρη μου! σὲ ἐφόνευσα ὁ ἄθλιος. Ἄχ! ἄς σὲ ἶδω πάλιν ὡς ἦσο, ἄς ἀκούσω τὴν γλυκεῖάν σου φωνὴν καὶ ἄς γίνω ὁ πτωχότερος τῶν ἀνθρώπων».

— «Βλέπω, ὅτι δὲν ἔχεις δώσει ὅλην σου τὴν καρδίαν εἰς τὸν χρυσόν», εἶπεν ὁ θεὸς ἐμφανισθεὶς πάλιν. «Ἐπίσθης, βλέπω, ὅτι ἐν ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος εἶνε πολυτιμότερον ὅλου τοῦ χρυσοῦ τῆς γῆς. Πήγαινε τώρα νὰ φέρῃς ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ραντίσῃς ὅσα θέλεις νὰ γίνωσιν ὅπως ἦσαν».

Πρῶτον ὁ Μίδα ἐρρόαντισε τὴν θυγατέρα του.

Ἐπειτα ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ κατέβησαν εἰς

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδοσις Ε. 1922.

ΑΝΑΓΝ. Γ. ΤΑΞΕΩΣ

6

Αθήνα, 1922

τὸν κήπον, διὰ τὰ θανάσιμα τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια ὑπερηγάλα
ἢ θυγάτηρ του.

Μετὰ πολλὰ ἔτη διηγείτο τὴν ἱστορίαν αὐτὴν εἰς τοὺς
μικροὺς τοῦ ἐγγόνου καὶ ἔλεγεν·

— « Ἡ ξανθὴ σας κόμη εἶνε πολὺ ὠραιότερα καὶ πολυ-
τιμότερα τοῦ χρυσοῦ. »

φ
ι φ φ φ φ
φουρία

Πρέπει νὰ ἀρκώμεθα εἰς τὰ ὀλίγα.
Ἡ πλεονεξία τιμωρεῖται.

§ 40. Πῶς ἀναπτύσσομεν τὰ ἄνθη.

**Οἱ σπόροι τῶν ἀνθέων φυτεύονται εἰς τὰ σπορεῖα τοῦ
κήπου, ὅπως καὶ οἱ σπόροι τῶν ἄλλων φυτῶν.**

Ἀναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδ. ε' 1922.

Ἄφου μεγαλώσωσιν ὀλίγον, μεταφυτεύονται τὰ μικρὰ φυτὰ τοῦ σπορείου εἰς ἰδιαιτέρας πρασιάς τοῦ κήπου προσηλίους ἢ εἰς γάστρας.

Ἄνθη τινὰ χρειάζονται καθαρὰν φυτογῆν ἢ καστανόχωμα.

Καλὸν χῶμα δι' ὅλα τὰ ἄνθη εἶνε τὸ χῶμα τῆς ἐρείκης καὶ τὸ κατάμαυρον χῶμα, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται κάτωθεν τῶν ἐλάτων τῆς πατρίδος μας.

Ἐὰν δὲν ἔχωμεν ἐκ τῶν τοιούτων χωμάτων, παρασκευάζομεν ἰδικόν μας χῶμα ὡς ἐξῆς. Λαμβάνομεν ἐν μέρος φυτογῆς, ἐν μέρος βοείας κόπρου καλῶς χωνευμένης καὶ τρία μέρη χώματος κηπαίου. Τὰ τρία ταῦτα εἶδη ἀναμιγνύομεν καλῶς καὶ κοσκινίζομεν διὰ λεπτοῦ κοσκίνου.

Ἡ γάστρα πρέπει εἰς τὸν πυθμένα νὰ φέρῃ ὀπὴν, ἄνωθεν τῆς ὁποίας θέτομεν τεμάχιον κεράμου ἢ 4 — 6 χάλικας. Κατόπιν πληροῦμεν τοῦτο διὰ τοῦ καταλλήλου χώματος.

Ἄφου μεταφυτεύσωμεν τὰ ἄνθη ἐκ τοῦ σπορείου εἰς τὰ δοχεῖα, θέτομεν αὐτὰ εἰς μέρος ἔστεγασμένον καὶ σκιερὸν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα.

Τὰς γάστρας τοποθετοῦμεν τὸν μὲν χειμῶνα εἰς εὐήλιον μέρος, τὸ δὲ θέρος εἰς μέρη δροσερὰ καὶ σκιερὰ.

Διὰ τὸ πότισμα πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον βλάπτει. Πρέπει πάντοτε νὰ μὴ ἀφήνωμεν τὸ χῶμα νὰ σκάζῃ.

Μετὰ τὸ πότισμα πρέπει νὰ σκαλίζωμεν ὀλίγον τὸ χῶμα.

Ὁσαύτως πρέπει συχνὰ νὰ ραντίζωμεν τὰ ἀνθοφόρα φυτὰ, διὰ νὰ ἀφαιρητῶν ὁ κονιορτός, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν φύλλων καὶ ὁ ὁποῖος εἶνε πολὺ βλαβερός.

Ἐὰν τὰ φυτὰ δὲν εἶνε ὑγιᾶ, ἢ ποτίζονται πολὺ ἢ σιερῶνται ποτίσματος ἢ ἔχουσι σκώληκας εἰς τὴν ρίζαν αὐτῶν.

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἔκδ. Β'. 1922.

* Αν παρατηρήσωμεν, ὅτι δὲν πάσχουσιν ἐξ αἰτίας τοῦ ποτίσματος, ἢ τῆς ξηρασίας, ἀναστρέφομεν τὰς γάστρας, ἐξάγομεν τὰ φυτὰ μετὰ τοῦ χῶματος καὶ ἀναζητοῦμεν καὶ φρονεῦομεν τοὺς σκόληκας.

Τὸ χῶμα τῶν δοχείων πρέπει νὰ τὸ ἀνανεῶμεν κατ' ἔτος.

Εἰς τὸ χῶμα τῶν δοχείων ἐμπήγομεν καρφίον σιδηροῦν ἵνα νὰ ἀποκτῶσι τὰ φυτὰ ὠραῖον πράσινον χρῶμα καὶ γίνωνται εὐρωστα καὶ ὑγιᾶ.

N
M N
Νιόβιας
Μείδης

Ἄναγν Δάλλα Γ' Ἔκδοσις Ε' 1922

§ 41. Πῶς ἀνταμείβεται μία ἀνθοπωλὶς
διὰ τὴν τιμότητα αὐτῆς.

Δυστυχὴς χήρα προσελάθει νὰ συντηρηῆται καὶ νὰ συντηρῆ καὶ τὰ δύο ὄρφανὰ αὐτῆς τέκνα, πωλοῦσα ἄνθη εἰς τὰς ὁδοὺς.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἥλιος ἐπλησίαζεν εἰς τὴν δύσιν καὶ οὐδεὶς εἶχεν ἀγοράσει ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆς χήρας.

Περίλυπος ἐσυλλογίζετο ἡ δυστυχὴς πῶς θὰ ἐκοιμῶντο νηστικά τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὰ ἀγαπητὰ αὐτῆς τέκνα.

Τὸ σκότος ἐπλησίαζε καὶ ἡ χήρα ἐντελῶς ἀπηλιτισμένη ἔλαβε τὸ καλάθιον τῆς καὶ τὰ τέκνα τῆς διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν καλύβην τῆς.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διήρχετο τῆς ὁδοῦ γέρον τις μετὰ τῆς θυγατρὸς του. Ἰδὼν δὲ τὰ ἄνθη ἐπλησίασε νὰ ἀγοράσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν.

Δὲν τὰ εὗρεν ὅμως τῆς ἀρεσκείας του καὶ εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ προχωρήσωσιν.

Ἐν δάκρυον τότε ἐκύλισεν εἰς τὰς παρειὰς τῆς χήρας καὶ στεναγμοὶ ἀπελπισμοῦ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ στήθους τῆς.

Ἡ κόρη τοῦ γέροντος, ἡ ἀγαθὴ Ῥωξάνη, ἐνόησεν εὐθὺς τὴν δεινὴν θέσιν τῆς χήρας, καί, ἀφοῦ ἀφῆκε κρυφίως νὰ πέσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἓν διπλωμένον χαρτίον, ἠκολούθησε τὸν πατέρα τῆς.

Ἄλλὰ τὸ ἓν ἐκ τῶν τέκνων τῆς χήρας εἶδε τὸ χαρτίον, τὸ ἀνέλαβε καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του.

Αὕτη παρετήρησεν ὅτι ἦτο χαρτονόμισμα τῶν πέντε δραχμῶν. Ἐνόμισεν, ὅτι ἔπεσεν ἐκ τῆς κόρης, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, καὶ ἔσπευσε νὰ τὸ δώσῃ εἰς αὐτήν.

Ἄγαγν. Δέλλα Γ. Ἐκδοσις Β' 1929

Ἡ καλὴ κόρη θέλουσα νὰ ἀποκρίψῃ τὴν ἐλεημοσύνην, ἀρνείται ὅτι εἶνε ἰδικόν της.

Ἡ χήρα ὅμως ἐπιμένει νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ, διότι τὸ τέκνον της εἶδε καλῶς, ὅτι ἐκ τῶν χειρῶν της ἔπεσεν.

Ὁ πατὴρ τότε τῆς κόρης ἐνόησε τί συμβαίνει καὶ λαβὼν αὐτὸς τὸ πεντάδραχμον λέγει· «Ἄφοῦ δὲν τὸ θέλει ἡ κόρη μου, τὸ λαμβάνω ἐγώ». Ἄφοῦ δὲ τὸ ἐτοποθέτησεν ἐντὸς τοῦ χρηματοφυλακίου του, ἐξέβαλεν ἐξ αὐτοῦ ἓν ἄλλο χαρτονόμισμα τῶν δέκα δραχμῶν, ἔδωκε τούτο εἰς τὴν χήραν καὶ εἶπεν· — Ἡ θυγάτηρ μου ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὴν πτωχεῖάν σου, ἐγὼ δὲ ἀνταμείβω τὴν τιμιότητά σου».

 P
 P P P P
 Pezain

§ 42 Πόσον τίμιος ἦτο ὁ Ἀριστείδης.

Εὐθύς μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος οἱ Ἀθηναῖοι ἐπειδὴ ἐβιάζοντο νὰ καταδιώξωσι τοὺς Πέρσας, δώρισαν τὸν Ἀριστείδην, ὅστις ἦτο εἷς ἐκ τῶν στρατηγῶν, νὰ φυλάττῃ τὰ λάφυρα, τὰ ὁποῖα κατέλιπον οἱ συντριβέντες ἐχθροί.

Ἡ παιδιάς τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε στρωθῆ ἐκ τῶν πτωμάτων τῶν Περσῶν. Ἐπ' αὐτῶν ἠκτινοβόλουν χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ κοσμήματα. Πλησίον αὐτῶν ἔλαμπον ὅπλα. Εἰς τὴν παιδιάδα εἶχον ἐγκαταλειφθῆ σκηναὶ περικλείουσαι σκεύη καὶ ἐπιπλα πολύτιμα. Εἰς τὴν παραλίαν ἔμενον δεμένα πλοῖα αἰχμάλωτα, κατάφορτα ἐκ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων.

Ὁ Ἀριστείδης ἠδύνατο, ἂν ἤθελε νὰ γίνῃ τότε πλούσιος.

Ἀλλὰ δὲν ἐσκέπτετο οὕτως. Οἱ θησαυροὶ ἐκείνοι δὲν ἀνῆκον εἰς αὐτόν· ἦσαν κτήμα κοινὸν τῶν Ἀθηναίων· ἂν δὲ κατεκράτει καὶ ἐλάχιστον ἔστω, θὰ ἐγένετο κλέπτῃς ὄλων τῶν Ἀθηναίων.

Καὶ ὁ Ἀριστείδης οὐδὲ διενόηθη κἄν νὰ κηλιδώσῃ τὸ ἔντιμον αὐτοῦ ὄνομα. Οὕτως οὔτε αὐτὸς ἤγγισε τοὺς σωροὺς ἐκείνους τοῦ πλοῦτου οὔτε οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.

Πολλῶς ἐκτοτε ὁ Ἀριστείδης διεχειρίσθη τὸν πλοῦτον τοῦ δημοσίου. Καὶ ὅμως οὐδέποτε οὐδὲ λεπτόν ἤγγισεν. Ἦτο γνωστὴ μεταξὺ ὄλων τῶν Ἑλλήνων ἡ τιμιότης αὐτοῦ.

Καὶ ὁ Ἀριστείδης ἀπέθανε πτωχὸς καὶ τόσον πτωχός, ὥστε διὰ τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἐξώδευσαν αἱ συμπολίται αὐτοῦ.

Ἀφῆκε δὲ καὶ θυγατέρας ἀνυπάνδρους, τὰς ὁποίας ἐπροίκισαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν τίμιον συμπολίτην αὐτῶν.

Παρήλθον ἕκτοτε εἴκοσι τέσσαρες αἰῶνες. Ἡ πενία τοῦ Ἀριστείδου διήρκεσεν, ἐφ' ὅσον ἔζη· ἀλλ' ἡ δόξα τῆς τιμιότητος αὐτοῦ ἔζησε χιλιάδας ἔτη καὶ θὰ ζήσῃ. ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος θὰ λάμπῃ εἰς τὸν οὐρανόν.

§ 43. Οἱ νεκροθάπται.

Εἰς τὰς πολὺ θερμὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι εἶνε μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄνθρωποι. Ὑπάρχουσιν ὅμως πολλὰ ἄγρια ζῶα. Ἐκεῖ ζῶσιν εἰς τὰ δάση ἐλέφαντες τόσον ὑψηλοί, ὅσον ἐν δωμάτιον, κάμηλοι πολὺ μεγαλύτεροι ἀπὸ τοὺς ταύρους, ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ εἰς τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς ἰσχυροὶ κροκόδειλοι.

Ἐὰν ἀποθάνῃ ἐν τοιοῦτον ζῶον, δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ κανεὶς νὰ τὸ θάψῃ.

Ἀπὸ τὴν σῆψιν θὰ ἐδηλητηριάξεται ὁ περίξ ἀήρ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα θὰ προσεβάλλοντο ἀπὸ θανατηφόρους ἀσθενείας.

Ὁ πάνσοφος ὅμως δημιουργὸς ἔχει τάξει ἐκεῖ νεκροθάπται, οἱ ὁποῖοι θάπτουσι τὰ πτώματα, καὶ προλαμβάνεται τὸ κακόν.

Ὁ πρῶτος τοιοῦτος νεκροθάπτης εἶνε μεγαλύτερος κυνός, ἔχει φαιδὸν χροῶμα καὶ ὀνομάζεται ὕαινα.

Αὐτὴ ὁσφραίνεται ἀπὸ μακρὰν τὰ θνησιμαῖα καὶ σπένδει ἐκεῖ.

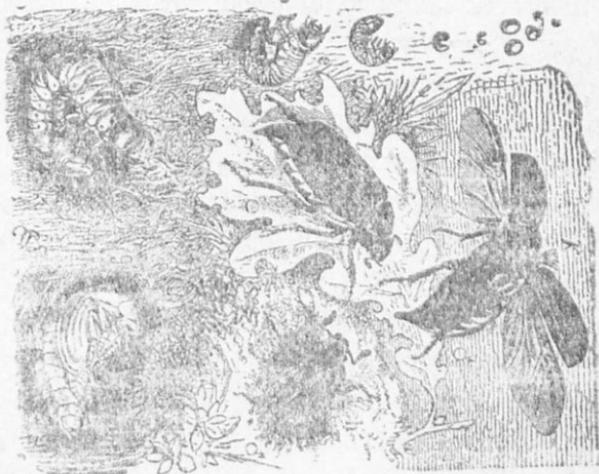
Τρώγει μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ μὲ μεγάλην λαυμαργίαν τὰς σαπισμένας σάρκας.

Ἄναγν. Δάλλα Γ' Ἑκδ. σις Ε' 1922

Καὶ αὐτὰ τὰ ὀστὰ τρίβει διὰ τῶν ἰσχυροτάτων ὀδόντων της καὶ καταπίνει.

Εὐχαριστεῖται εἰς τὴν τοιαύτην τροφήν, ὡς ἡμεῖς εἰς τὸ ψητὸν ἄρνιον καὶ τὰ γλυκύσματα.

Ὁ δεύτερος νεκροθάπτης εἶνε ὁ γύψ, ὅστις εἶνε κατὰ τὸ μέγεθος ἴσος μὲ ἰνδιάνον.

Ὁ μακρὸς τοῦ ἄτριχος λαιμὸς καὶ ἡ γυμνὴ κεφαλὴ του προσδίδουσιν εἰς αὐτὸν ὄψιν ἀηδῆ.

Οὗτος πετᾷ κάμνων μεγάλους κύκλους πολὺ ὑψηλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ὕψη παρατηρεῖ τοὺς λειμῶνας.

Μόλις παρατηρήσῃ θησιμαῖόν τι, ὡς ἀστραπὴ πετᾷ κάτω ἐπ' αὐτοῦ.

Μάλιστα δὲ παρακολουθεῖ τὰ ἀσθενικὰ ζῶα καὶ περιμένει τότε θὰ πέσωσι κάτω νεκρά.

Τοιουτοτρόπως ἡ ὕαινα καὶ ὁ γύψ δὲν ἀφήνουσιν ἄταφα τὰ ζῶα καὶ τὸν ἀέρα νὰ μολυνθῇ ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῆς σήψεως αὐτῶν.

Αναγν. Δαλλὰ Γ.' Ἐκδόσις Ε' 1832

Εἰς τὴν πατρίδα μας νεκροθάπται εἶνε οἱ κόρακες καὶ ὁ γύψ. Καλὸν ὅμως θὰ ἦτο τὰ μενάλια ζῶα, ὅταν ἀποθνήσκωσι, νὰ τὰ θάπτωμεν εἰς τοὺς ἀγρούς μας, διὰ νὰ μεταβάλλωνται εἰς κόπρον, ἢ ὅποια εἶνε τόσον χρήσιμος εἰς τὰ φυτά.

Ἄλλὰ ποῖος θάπτει τοὺς βατράχους, τοὺς ποντικούς, τοὺς ἀσπάλακας καὶ τὰ τοιαῦτα μικρὰ ζῶα; Καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν εἶνε ἱκανὰ νὰ μολύνωσι τὸν ἀέρα. Ἐχομεν καὶ δι' αὐτοὺς νεκροθάπτας.

Ἰδίως εἰς κανθαρίσκος, ὀλίγον μικρότερος τῆς μηλολόνης, ἀσχολεῖται πάντοτε εἰς τὸ νὰ θάπτῃ. Διὰ τοῦτο λέγεται καὶ νεκροθάπτης ἢ νεκροφόρος.

Μόλις ἀποθάνῃ ἐν καιρῷ θέρους ποντικός τις, ἀμέσως ἀκούεται ὁ βόμβος τῶν νεκροφόρων.

Ὁ νεκροθάπτης εἶνε φαιὸς τὸ χροῖμα. Ἡ κεφαλὴ του καὶ τὸ στήθος του εἶνε μαῦρα, καθὼς ἀρμόζει βέβαια εἰς τὸ πένθιμόν του ἔργον. Ἀκόμη καὶ ἓνα μέγαν σταυρὸν μαῦρον φέρει ἐπὶ τῶν νώτων του.

Ἐντὸς ὀλίγου συναθροίζονται περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ ποντικοῦ ἀρχετοὶ νεκροθάπται.

Ἀμέσως τότε ἀρχίζουσι νὰ σκάπτωσι μὲ τοὺς ἔξ πόδας πων καὶ ἰδίως μὲ τοὺς ἐμπροσθίους, οἱ ὅποιοι εἶνε βραχεῖς καὶ πλατεῖς ὡς πτυάρια. Σκάπτουσι κάτωθεν τοῦ πτώματος, ἕως ὅταν τοῦτο βυθισθῇ εἰς ἀρκετὸν βάθος.

Ἐὰν τὸ πῶμα εὐρίσκηται ἐπὶ πέτρας, ἔρπουσιν ὑπ' αὐτὸ καὶ ὠθοῦσι τοῦτο, μέχρις ὅτου τὸ φέρωσιν ἐπὶ τοῦ χώματος.

Ἐὰν κρεμάσωμεν ἐν πῶμα ποντικοῦ ἐπὶ ῥάβδου καὶ ἐμψύξωμεν αὐτὴν εἰς τὸ ἔδαφος, θὰ μείνῃ ἄταφος ὁ πον-

* Δυναγν. Δάλλα Γ'. Ἐξ, .E. 1942

τικός; Ὅχι· οἱ νεκροθάπται τότε ἀνασκαλίζουσι τὸ ἔδαφος, ὅπου εἶνε ἐμπηγμένη ἢ ῥάβδος μέχρις ὅτου αὕτη καταπέση.

Ἄφοῦ ἐντελῶς βυθίσωσι τὸ πτώμα, ἔρχουσι ἐπ' αὐτοῦ καὶ θέτουσι ἐντὸς τοῦ πτώματος τὰ ὠά των. Ἡ ἐργασία ἐτελείωσεν.

Αἱ κρεατόμυιαι τότε μὲ τὸν ἰσχυρὸν βόμβον καὶ τὴν ὠφραϊάν μεταλλικὴν λάμπην των ἔρχονται καὶ αὐταὶ εἰς τὸ τεθαμμένον πτώμα καὶ ἐνθέτουσι καὶ αὐταὶ τὰ ὠά των.

Ἐκ τῶν λεπτῶν ὠῶν ἐκκολάπτονται μετ' ὀλίγας ἡμέρας λευκαὶ κάμψαι, αἱ ὁποῖαι μετὰ μεγάλης λαυμαργίας κατατρῶγουσι τὰς σάρκας τοῦ πτώματος. Ἐντὸς ὀλίγου δὲν μένει ἄλλο τι παρὰ τὸ ἀπεξηραμένον δέρμα καὶ τὰ πεφραγωμένα ὄστα.

Τότε ἔρχουσι αἱ κάμψαι, εἰσδύουσι εἰς τὴν γῆν καὶ μεταβάλλονται εἰς χρυσαλλίδας.

Ἐξ αὐτῶν τὸ ἐπόμενον ἔτος θὰ προέλθωσι νέα κρεατόμυιαι καὶ νεκροφόροι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ ἔργον τῶν γονέων των.

Ὁ πάνσοφος Δημιουργὸς ἐτακτοποίησε τὰ πάντα εἰς τὸν κόσμον κατὰ τρόπον, ὥστε τίποτε νὰ μὴ χάνηται εἰς μάτην. Ὁ νεκρὸς ποντικὸς ἐξοδεύεται, διὰ νὰ παραχθῶσι κρεατόμυιαι καὶ νεκροθάπται, καὶ οὗτοι πάλιν χρησιμεύουσιν ὡς τροφή εἰς πολλὰ πτηνά.

Δὲν πρέπει νὰ κρατῶμεν ποτὲ ξένον πρᾶγμα.

Ἡ τιμιότης ἀνταμείβεται.

Ἀναγν. Δέλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε' 1922

Ἐπανόησις.

Ἡ
 ῥ
 ῥ
 ῥ

§ 44. Τί κάμνει ὁ Χαρίλαος μερικοὺς ληστὰς
 διὰ τῆς φιλαληθείας του.

Πτωχή τις χήρα ἠναγκάσθη νὰ στείλῃ εἰς τὰ ξένα τὸν
 μεγαλύτερον αὐτῆς υἱόν, τὸν καλόν της Χαρίλαον.

Ἀφοῦ ἠτοίμασεν ὅλα, ὅσα ἐχρειάζοντο διὰ τὸ ταξεί-
 διον, τῷ ἔδωκε καὶ ὀλίγα ἀργυρᾶ νομίσματα, διὰ νὰ τὸ
 μεταχειρισθῆ εἰς ὥραν ἀνάγκης. Πρὸς μεγαλτέραν δὲ
 ἀσφάλειαν ἔρραψεν αὐτὰ εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ Χαριλάου.

Ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ, ἡ ἀγαθὴ μήτηρ εἶπε
 πρὸς τὸν υἱόν της·

«Πήγαινε, Χαριλάέ μου, εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ

Ἀναγν. Δάλλα Γ. Ἑκδόσεις Ε' 1922

τῆς Παναγίας! Ἐπὶ ὅλα ὅσα ἔμαθες ἀπὸ ἐμέ, ἐν τῇ ἐνθυμῆσαι πάντοτε, τέκνον μου· μὴ εἴπῃς ψεύματα εἰς καμμίαν περίστασιν καὶ εἰς κανένα».

Ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱὸν τῆς, τὸν ἐφίλησεν, ἐφίλησεν ὁ Χαρίλαος τὴν μητέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του καὶ μὲ τὸν πόνον τοῦ χωρισμοῦ ἀνεχώρησεν. Συνταξιδιώτας εἶχε καὶ ἄλλους συγχωρούς του.

Καθ' ὁδὸν συνελήφθησαν ὑπὸ ληστῶν.

Οὗτοι, ἀφοῦ ἐλήστευσαν ὅλους τοὺς ταξειδιώτας, ἔλαβον καὶ τὸ μικρὸν δισάκιον τοῦ Χαριλάου καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, ἂν ἔχη ἐπάνω του χρήματα. — «Μάλιστα, εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἐδῶ ἡ μήτηρ μου ἔχει ῥάφει ὀλίγα ἀργυρᾶ νομίσματα», ἀπήντησεν ὁ Χαρίλαος ἐνθυμηθεὶς τὴν συμβουλήν τῆς μητρὸς του.

Οἱ λησταί, ἂν καὶ ἐνόμισαν, ὅτι ἤστεϊζετο, ἀνέφερον τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν ἀρχηγόν των.

Ὁ ἀρχιληστής ἐρωτᾷ τὸν Χαρίλαον, ἂν λέγῃ ἀλήθειαν.

— «Εἶπε εὐκόλον νὰ βεβαιωθῆτε περὶ τούτου», ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

Οἱ λησταί ἠρεύνησαν καὶ εὔρον τὰ χρήματα.

Ἐκκληκτοὶ τότε ἠρώτησαν αὐτόν, διατί τὰ ἐμαρτύρησε, χωρὶς νὰ βιασθῆ.

Ὁ Χαρίλαος ἀπήντησεν — «Ἡ μητέρα μου μοὶ παρήγγειλεν εἰς καμμίαν περίστασιν καὶ εἰς κανένα νὰ μὴ εἴπω ψεύματα. Χρεωστῶ λοιπὸν νὰ μὴ παραβῶ τὴν ἐντολήν τῆς. Ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεός».

Οἱ λησταί ἔμειναν ἄφωνοι καὶ συλλογισμένοι. Οἱ λόγοι τοῦ Χαριλάου ἐμαλάκωσαν τὴν σκληρὰν ψυχὴν των.

Ἄναγν. Δολλε Γ'. Ἐκδοσις Ε' 1922

Τὴν ἐπομένην μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἐπροχώρουν, ἵνα ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ θηρίου.

Αἴφνης ἐφύσησεν ὀρηκτικὸς ἄνεμος, ὃ ὁποῖος ἀφίησε τὴν λεοντῆν ἀπὸ τὸν ὄνον. Ὁ νομιζόμενος λέων ἐφάνη τότε, ὅτι δὲν ἦτο τίποτε ἄλλο παρὰ εἰς συνήθης ὄνος.

Ἄφου εἶδον τοῦτο οἱ ἄνθρωποι, ὤρησαν κατ' αὐτοῦ καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν κτυπῶσιν ἀνηλεῶς μὲ ξύλα καὶ μὲ ῥόπαλα.

Ὁ ὄνος μόλις ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τότε τὸν θάνατον, ἀπομακρυνθεὶς μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐν τούτοις, ἀφου ἐπροχώρησεν ἀριστὸν διάστημα, ἔπεσε κατὰ γῆς λιπόθυμος ἐκ τῶν πληγῶν.

Μετ' ὀλίγον ὁ λύκος, διερχόμενος κατὰ τύχην ἐκείθεν, κατέφαγεν αὐτόν.

§ 46. Ὁ λύκος.

Εἰς τὰ κατάσια δάση τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου ζῆ ὁ λύκος.

Ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸν ποιμενικὸν κύνα, μὲ τὸν ὁποῖον ὁμοῦ εἶνε ἐχθρὸς ἀδιάλλακτος, διότι δὲν ὁμοιάζουνι κατὰ τὸν χαρακτῆρα.

Ἐχει τρίχωμα μελανόφαιον. τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν χειμῶνα μεταβάλλεται εἰς φαιόν. Ἰσχυρὸς ὄξυ καὶ ὄντα ὀρθά.

Εἶνε ἄγριος κατὰ τὴν ὄψιν, τρωμερὸς κατὰ τὴν φωνήν, ἀποπνέει δὲ ὀσμὴν ἀνυπόφορον.

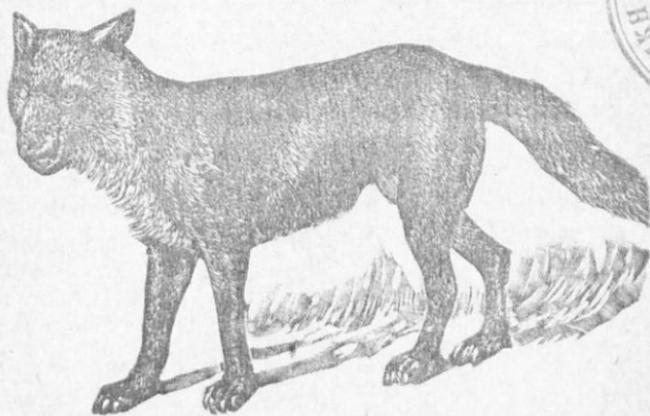
Ἀκούει ὄξεως βλέπει μακρὸν καὶ ὀσφραίνεται μακρῶς.

Εἶνε αἰμοχαρής. Ἡ ὄρεξις αὐτοῦ πρὸς τὰς σάρκας εἶνε

* αναγν Δάλλα Γ. * Ἐκδόσεις Ε' 1922

αφοδρωτάτη. Ἡ ὁσμὴ τοῦ χυνομένου αἵματος καὶ ἡ ὁσμὴ τῶν ζώων ἔλκει αὐτὸν ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως.

Ἄγαπᾷ καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὴν σάρκα. Πρὸ πάντων ὁμῶς εἶνε τρομερὸς ἐχθρὸς τῶν ποιμνίων, τὰ ὁποῖα συνήθως προσβάλλει τὴν νύκτα.

Ἴνα εὔρη τὸ θῦμα, βαδίζει, τρέχει, περιφέρεται ἀταπότητος ἡμέρας καὶ νυκτός. Μόλις δ' εὔρη τοῦτο, προσβάλλει καὶ ἀρπάζει αὐτὸ μετὰ θαυμαστῆς εὐκινήσιας καὶ τὸ κατατρώγει ἀπλήστως.

Παρ' ὄλην ὅμως τὴν ἀδηφαγίαν αὐτοῦ δύναται νὰ μείνῃ νῆστις ἕως πέντε σχεδὸν ἡμέρας, ἂν δὲν στερεῖται ὕδατος. Διότι ὁ λύκος πίνει ὕδωρ πολὺ καὶ συχνάκις.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ Γ. ΤΑΞΕΩΣ

Ἀναγν. Δάλλε Γ. Ἐκδ. Ε. 1942

Ἀποθνήσκει πολλάκις τῆς πείνης, διότι ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ κύων ἔχουσι κηρύξει κατ' αὐτοῦ πόλεμον φοβερόν.

Ὅταν ἔχη χορτάσει ἢ ἔχη καταπονηθῆ, τότε κοιμᾶται, ἀλλὰ πολὺ ἐλαφρῶς, καὶ περισσότερον τὴν ἡμέραν.

Εἶνε ἰσχυρότατος, δάκνει δὲ πάντοτε λυσοῦδῶς.

Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ φοβεῖται δι' ἑαυτόν, μάχεται μόνον ἐξ ἀνάγκης, οὐδέποτε δὲ μετὰ θάρρους.

Ὅταν εὐρίσκηται μόνος, εἶνε δειλός, ἐὰν δ' ἐμπέσῃ εἰς παγίδα, τόσον τρομάζει, ὥστε δύνασαι νὰ συλλάβῃς αὐτόν, χωρὶς ν' ἀντισταθῆ.

Μετ' ἄλλων ὅμως λύκων γίνεται ἀγριώτατος καὶ θαρραλέος.

Ὁ λύκος εἶνε μισητὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι εἶνε ἐπιβλαβὴς εἰς αὐτόν. Μόνον τὸ δέρμα αὐτοῦ ἔχει ἀξίαν δι' αὐτόν.

Ψ

αυτὴν ἡμερᾶν

Λέγε πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.
 Τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη τιμωροῦνται.

§ 47. Τί ἀφῆνει ὁ Δημήτριος, διὰ νὰ μελετήσῃ.

Μίαν Πέμπτην μετὰ τὸ γεῦμα ἐστασιάτησεν ἄμαξό τις πρὸ τῆς θύρας τοῦ κυρίου Ἐκτορος.

Ὁ Δημήτριος καὶ ἡ Καλλιόπη, τὰ τέκνα αὐτοῦ, προσέκυψαν ἐκ τοῦ παραθύρου νὰ ἴδωσιν.

Ἐκ τῆς ἀμάξης κατέβη ἡ θεία, ἣτις ἤρχετο νὰ ὀδηγήσῃ τὰ δύο παιδιά εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Μετὰ πόσης χαρᾶς ἤκουσαν τὴν πρότασιν τῆς θείας.

«Θὰ κόψωμεν ἄνθη», ἔλεγεν ἡ Καλλιόπη, «καὶ θὰ κνηγήσωμεν πεταλοῦδες».

— «Θὰ ἴδωμεν ἂν ἐμεγάλωσαν αἱ ἀμυγδαλαί, τὰς ὁποίας πέρυσιν ἐφυτεύσαμεν», ἔλεγεν ὁ Δημήτριος.

— «Θὰ σᾶς προσφέρω γάλα καὶ δροσεροὺς καρπούς», εἶπεν ἡ θεία. «Ἐμπρός, λοιπόν!».

Τὰ παιδιά ἐκτύπων τὰς χεῖρας ἐκ χαρᾶς.

Ἄλλ' αἴφνης ὁ Δημήτριος ἐνθυμήθη, ὅτι δὲν εἶχε παρασκευασθῆ διὰ τὸ μάθημα τῆς ἐπομένης· ἔπρεπε δὲ νὰ γράψῃ, ν' ἀσκηθῆ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, νὰ λύσῃ δύο προβλήματα ἀριθμητικῆς καὶ ν' ἀπαντήσῃ ἐγγράφως εἰς τινὰς ἐρωτήσεις τοῦ διδασκάλου.

Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐχρειάζετο χρόνον πολύν.

Καὶ ὅταν τὴν ἐσπέραν ἐπανεῖλθη — ἐσκέπτετο —, δὲν θὰ ἔχῃ οὔτε χρόνον ἐπαρκῆ, ἵνα παρασκευασθῆ ὅτε διαθεῖται πρὸς ἐργασίαν ἕνεκα τοῦ κόπου.

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδόσις Β. 1922

Λοιπὸν ἢ ἔπρεπε νὰ διασκεδάσῃ ἢ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον αὐτοῦ, μένων ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Προετίμησε τὸ δεύτερον.

«Ἐγὼ εὐχαριστῶ», εἶπε μετ' ὀλίγον τὸ φιλότιμον παιδίον, «εὐχαριστῶ, καλή μου θεία. Δὲν εἶχον σκεφθῆ, ὅτι πρέπει νὰ μελετήσω. Δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω ἄς ἔλθῃ ἡ ἀδελφή μου· θὰ χαρῶ πολὺ, διότι θὰ διασκεδάσῃ».

— «Εὖγε!», ἀπήντησεν ἡ θεία. «Προτίμα, Δημήτριε, τὸ καθήκον. Ὁ καιρὸς τῆς διασκεδάσεως δὲν παρέρχεται· ὁ καιρὸς ὅμως τῆς ὠφελίμου ἐργασίας περνᾷ, χωρὶς νὰ ἐπιστρέψῃ ποτέ! Μὴ χάνῃς αὐτόν».

Μετ' ὀλίγον ὁ Δημήτριος ἔβλεπεν ἐκ τοῦ παραθύρου τὴν ἄμαξαν ν' ἀναχωρῇ μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ τῆς θείας.

Ἐχαιρέτισεν αὐτὰς διὰ τῆς χειρὸς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον.

Καθ' ὃν χρόνον ἡ Καλλιόπη διασκεδάζει εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὁ Δημήτριος κύπτει ἐπὶ τοῦ βιβλίου φαιδρὸς διότι ἐκτελεῖ τὸ καθήκον.

§ 84. *Τί μαι θάνει ἀπὸ ἓνα μύρμηκα εἰς βασιλεὺς.*

Ὅστις ἔχουσι τὸν θρόνον αὐτοῦ.

Μίαν φορὰν εἰς βασιλεὺς ἐνικήθη κατὰ κράτος.

Καταδιωκόμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατέφυγε με ὀλίγους ὁπαδοὺς του εἰς ἓνα παλαιὸν πύργον.

Ἐκεῖ ἐσκέπτετο νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς του καὶ νὰ χάσῃ πᾶσαν ἐλπίδα, ὅπως ἐπανακτήσῃ τὸν θρόνον του.

Ἐνῶ ἐξηπλωμένος ἐσυλλογίζετο ταῦτα, παρετήρησεν ἓνα μύρμηκα, ὁ ὁποῖος προσεπάθει νὰ μεταφέρῃ ἓνα κόκκον ἀραβοσίτου πολὺ μέγαν καὶ βαρύν.

Ἄναγν Δάλλα Γ. Ἐκδοσις Ε' 1922

Ὁ βασιλεὺς ἤρχισε νὰ μετρή πόσας φορὰς θὰ ἀπετύ-
χανεν ὁ μύρμηξ, καὶ ἦτο περιεργος νὰ ἴδῃ ἐὰν ἐπὶ τέλους
θὰ κατώρθωνε νὰ σηκώσῃ τὸν κόκκιν.

Ἐξήκοντα ἐννέα ἀποτυχίας ἐμέτρησε, τὴν δὲ ἑβδομη-
κοστὴν φορὰν κατώρθωσεν ὁ μύρμηξ νὰ σηκώσῃ τὸν κό-
κιν καὶ νὰ τὸν μεταφέρῃ.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέκραξεν· «Ἴδου ἔξοχον μάθημα!
Ἐγὼ μίαν φορὰν ἐνίκηθην καὶ ἀμέσως ἀηλιπίσθην. Ὁ
μύρμηξ ἐξήκοντα ἐννέα φορὰς ἀπέτυχε καὶ ὅμως δὲν πα-
ρητήθη. Ἐκάστην φορὰν ἐπεχείρει μὲ νέον θάρρος, ἕως
ὅτου τὸ κατώρθωσε. Τὸ ἴδιον θὰ πράξω καὶ ἐγώ. Δὲν θὰ
ἠσυχάσω, ἐὰν δὲν ἐπανακτῶ τὸν θρόνον μου καὶ δὲν τα-
πεινώσω τοὺς ἐχθρούς μου».

Ὅπως ἀπεφάσισεν, οὕτω καὶ ἐπραξε. Δὲν ἤργησε νὰ
ἐπανακτῆσῃ τὸν θρόνον του καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ κράτος του.

Ε
υ Ε Ε
Ἐπιπερ

Ἄναγν. Δίπλα Γ'. Ἐκδόσεις Ε' 1922

§ 49. Τί παθαίνει εἰς λαγός ἀπὸ μίαν χελώνην
διὰ τὴν ὀκνηρίαν του.

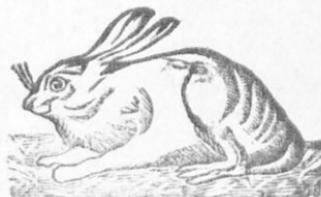
Ἦτο μία λαμπρὰ ἡμέρα τῆς ἀνοίξεως.

Λαγός τις ἐκάθητο ἔξωθεν τῆς φωλεᾶς του ἐξηπλωμένος εἰς θαυμάσιον προσήλιον.

Κατὰ τύχην διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ μία χελώνη.

Ὁ λαγός ἰδὼν αὐτὴν ἤρχισε νὰ τὴν περιγελάῃ καὶ νὰ λέγῃ περιφρονητικῶς·

«Τοῦ λόγου τῆς ἐφοβήθη μήπως κλέψωσι τὴν οἰκίαν
της, καὶ τὴν ἔλαβεν εἰς τὴν ράχιν.

»Ἰδέτε πόδας καὶ βάδισμα! Ὅταν τὴν βλέπω, δὲν ἠμπορῶ νὰ συγκρατήσω τοὺς γέλωτας. Χά! χά! χά!».

— «Πρὸς τί οἱ τόσον περιφρονητικοί σου λόγοι, εὐγενέστατε κύριε λαγέ;», ἀποκρίνεται ἡ χελώνη. «Τάχα διότι σὺ δὲν φέρεις τὴν οἰκίαν σου καὶ διότι ἔχεις εὐκινήτους πόδας, νομίζεις, ὅτι δύνασαι νὰ μὲ περάσῃς εἰς τὸν δρόμον;» ἠρώτησεν ἡ χελώνη.

*Αναγν. Δέλλα Γ. Ἐκδόσεις Β' 1922

— «Λοιπὸν σὺ δὲν τὸ νομίζεις, ὀκνηρὰ καὶ βραδυκίνητος χελώνη;», εἶπεν ὁ λαγός.

— «Βεβαιότατα ὄχι, καὶ ἂν δὲν θέλῃς νὰ καυχᾶσαι μόνον μὲ λόγους, σὲ προκαλῶ νὰ διαγωνισθῶμεν εἰς τὸν δρόμον», ἀπήντησεν ἡ χελώνη.

— «ὦ! ὦ! μὲ κάμνεις νὰ γελῶ περισσότερον. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ σὺ δὲν ἀστειεύεις, ἐπιθυμῶ νὰ λάβῃς ἀπὸ ἐμὲ ἓν καλὸν μάθημα», εἶπεν ὁ λαγός.

— «Ἐμπρὸς λοιπὸν», εἶπεν ἀποφασιστικὰ ἡ χελώνη, «δὲν ἔχω καιρὸν νὰ χάνω εἰς τοὺς λόγους».

Ἄφου προσδιώρισαν τὸν τόπον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξεκίνηουν, τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἔφθανον, καὶ τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, ἐξεκίνησαν.

Ὁ λαγός, ἀφου ἔκαμε μερικὰ πηδήματα, ἐσκέφθη «ἡ ἀπόστασις εἶνε ἄρκετὰ μεγάλη. Ἐγὼ δύναμαι νὰ διατρέξω αὐτὴν δεκάκις καὶ ἡ χελώνη μόλις μίαν φοράν. Ἐχῶ καιρὸν νὰ κοιμηθῶ καὶ ὀλίγον ἐν τῷ μεταξὺ ἐπάνω εἰς τὰ δροσερὰ χορτάρια!» Καὶ ἀφου ἔκαμε τὴν σκέψιν αὐτήν, ἐξηπλώθη κατὰ γῆς μακαρίως.

Ἡ χελώνη ὅμως γνωρίζουσα καλῶς τὴν ἀδυναμίαν της ἔτρεχε μὲ ὄλας τῆς τὰς δυνάμεις.

Κάποτε ὁ λαγός ἐξύπνησε καὶ ἤρchiσε νὰ τρέχῃ μὲ ὄλην τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του.

Δυστυχῶς δι' αὐτὸν ἦτο πολὺ ἀργά! Ἡ χελώνη εἶχε φθάσει εἰς τὸ τέρμα καὶ λαβοῦσα τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἀνεπαύετο.

Μόλις εἶδε τὸν λαγὸν ἐρχόμενον ἠρώτησε. — «τί λέγεις τώρα;». Ὁ λαγός, χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε, κατησχυμένος

Ἄναγν. δάλλα Γ'. Ἐκδόσεις Β' 1922

ἀνεχώρησεν, ἦλθεν εἰς τὴν φωλεάν του καὶ ἐκλείσθη ἐντὸς αὐτῆς.

Ἔκαμε νὰ ἐξέλθῃ πολλὰς ἡμέρας, ὡσάκις δὲ ἔβλεπε τὴν χελώνην, ἐλοξοδρόμει διὰ νὰ μὴ τὴν συναντήσῃ.

Ποτὲ δὲν ἐλησμόνησεν εἰς τὴν ζωὴν του, ὅτι αὐτὸς ὁ ταχὺς καὶ εὐκίνητος ἐντροπιάσθη τόσον ἀπὸ τὴν βραδυκίνητον χελώνην. Καὶ διατί :

B

S Z Z B

Βασίλειον

'Αναγν. Δόξα Γ.' Ἔκδοσις Ε' 1922

§ 50. Πῶς ἠδύνατο νὰ σωθῆ εἰς ναυαγός.

Πλούσιος Ἀθηναῖος, παραλαβὸν πολλοὺς φίλους του, ἔταξειδευε μίαν φορὰν μὲ τὸ πλοῖόν του χάριν διασκεδάσεως.

Κατ' ἀρχὰς ἡ θάλασσα ἦτο γαληνιαία καὶ θαυμασία δροσερὰ αὔρα ἐφύσα. Ὁ πλούσιος καὶ οἱ φίλοι του ἐσκέπτοντο πόσον λαμπρὰ θὰ διασκεδάσωσιν.

Κατ' ὀλίγον ὅμως ἡ αὔρα ἤρχισε νὰ μεταβάλληται εἰς ὀρηκτικὸν ἄνεμον, νέφη δὲ συνηθροίζοντο διαρκῶς εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ καιρὸς ὀλονὲν ἐχειροτέρευε.

Τέλος ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ὅλος ἀπὸ κατάμαυρα νέφη, ἰσχυραὶ ἀστραπαὶ διέσχίζον αὐτὰ καὶ τρομεραὶ βρονταὶ ἤκοῦντο. Ἐξέσπασε φοβερὰ θύελλα.

Τὰ κύματα ὠρθοῦντο ὡς βουνά, τὸ δὲ πλοῖον ἐφέρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ παίγιον τῶν κυμάτων. Τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐπιπίπτουσι τὰ κύματα κατὰ τοῦ πλοίου, σχίζονται τὰ ἰστία, θραύεται ὁ ἰστός καὶ τὸ πηδάλιον ἐσκοφενδονίζεται μακρὰν τῶν χειρῶν τοῦ πηδαλιούχου.

Μετ' ὀλίγον τὸ πλοῖον κατεποντίζετο. Ὅλοι οἱ συμπλωτῆρες εὐρέθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.

Οἱ ναῦται καὶ οἱ φίλοι τοῦ πλουσίου ἀρχίζουσι νὰ κολυμβῶσι διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πλησίον ξηράν.

Ὁ πλούσιος, ἀντὶ νὰ κινήσῃ τὰς χεῖράς του, ἀντὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ κολυμβήσῃ, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ παρακαλῆ τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν φωνάζων. «Βοήθησέ με, ὦ θεά, νὰ σωθῶ. Ἐκατὸν βοῦς θὰ θυσιάσω εἰς τὸν βωμόν σου».

Τότε εἰς ἓκ τῶν ναυαγῶν, ὅστις ἐκολύμβα πλησίον του εἶπε πρὸς αὐτόν. «Εἰς μάτην, φίλε μου, εὐχέσαι, χωρὶς νὰ

κινήσ τὰς χεῖράς σου, χωρὶς νὰ κολυμβᾶς. Κάμνε ὅ,τι κάμνομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ τότε νὰ ἐπικαλῆσαι καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ Θεὸς δὲν βοηθεῖ τοὺς μὴ μεταχειριζομένους τὰς δυνάμεις των. Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει».

Κ
 Σ Ε Κ
 Χαρισίωσι

§ 51. Στὴ φοουρτσόνα.

Μαῦρα τὰ βουνά,
 καταχνιὰ τὰ θάφτει,
 θύελλά περνᾶ
 καὶ βροντᾶ κι ἀστράφτει.

Αναγν. Δάλλ. Γ. Ἐ. δ. Β. 1922.

Ἄνεμος φυσᾷ,
 ἢ καλύβα τρίξει,
 ὁ ἴγιαλὸς λυσοῦ
 καὶ βογγᾶ κι ἀφρῖζει.
 Γλᾶρος, ἴπὸν πετᾷ,
 φαγητὸ γυρεύει,
 βάρκα ἴς τάνοικτά,
 ναύτης κινδυνεύει.
 Ἄχ, παρακαλῶ,
 κάμε, Πλάστα, χάρι·
 σῶσε τὸν καλό,
 τὸν φτωχὸ βαρκάρη.

§ 52. Ὁ γλᾶρος.

Μετὰ μεσημβρίαν λαμπρᾶς ἑαρινῆς ἡμέρας τὰ παιδιά τοῦ σχολείου εἶχον ἐκδράμει μετὰ τοῦ διδασκάλου μέχρι τῆς παραλίας.

Τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον εἶδον ἐκεῖ, ἦτο μεγαλοπρεπές. Ἐκ τῆς θαλάσσης ἤρχετο βοή ἠχηρά. Τὰ κύματα ἐγκλωμμένα ἐκυλίοντο τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὀπισθεν ἐπέπιπτον μεθ' ὄρηις κατὰ τῶν προηγουμένων, ἐνῶ δὲ ἐκυρτοῦντο, ἐθροῦοντο καὶ ἡ κορυφή αὐτῶν ἐλευκαίνετο ἐκ τοῦ ἀφροῦ. Μετὰ πόσης μανίας ἐκτύπων τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς! Ἐκ τοῦ πατάγου αὐτῶν ἀντίχουν αἱ ἀκταὶ καὶ ἡ θάλασσα ὄλη ψιμνῶτο.

Ἄραγν. Δόλλα Γ'. Ἐκδ. Β'. 1922.

Πρὸ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θεόματος τὰ παιδιά ἴσταντο ἄφωνα εἰς τὸν αἰγιαλόν.

Καὶ ἐσκέπτοντο καθ' ἑαυτά· «πόσον μέγας εἶνε ὁ Θεός αὐτὸς ὅστις ἔπλασε τὴν ἀπέραντον καὶ τρομερὰν θάλασσαν! Καὶ πόσον ἡμεῖς εἴμεθα μικροί, ἀφοῦ ἐν κύμα τῆς θαλάσσης ταύτης δύναται νὰ μᾶς συντρούψῃ ὡς ἄθυρμα!»

Αἴφνης ἐν ἐξ αὐτῶν φωνάζει· «Ἄ! κυττάξτε, παιδιά,

ἐκεῖ! Βλέπετε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος τὰ λευκὰ ἰστίαι μικρῶν λέμβων;» — «Δὲν εἶνε λέμβοι», εἶπεν ἄλλο παιδίον μεγαλύτερον· «εἶνε αἱ μικραὶ καὶ ὀξεῖαι πτέρυγες λευκῶν πτηνῶν, τῶν λάρων».

Πτηνὰ λευκά, ὡς ὁ ἀφρὸς τῆς θαλάσσης, ἐφέροντο καθ' ὃ τὸ 'ρεῦμα τοῦ ἀνέμου ὑπεράνω τῶν κυμάτων διὰ πτερῶν ἠπλωμένων.

— «Τὰ πτηνὰ ἐκεῖνα», εἶπεν ὁ διδάσκαλος τότε· «πῶ τῶσι πρὸς τὴν φωλεὰν αὐτῶν. Ἐδῶ κάπου εἰς τοὺς βράχους ἔχουσι κατασκευάσει αὐτήν.

»Ἐπλανήθησαν ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, ἵνα ἀλιεῦσασιν

Διανν. Δάλλα Γ. Ἑκδοσις Β' 1922

ἄχθῶς, τοὺς ὁποίους φέρουσιν εἰς τοὺς νεοσσούς. Τὴν στιγμήν ταύτην οἱ νεοσσοὶ περιμένουσι πεινῶντες.

»Τὸ σῶμα τοῦ λάρου», ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος, «εἶνε πεπλασμένον ὡς λέμβος. Καὶ ὅμως πλέει σπανίως, καὶ πρὸς ἀνάπαυσιν μόνον. Μεταχειρίζεται τότε ὡς κώπας τοὺς δύο πόδας, οἱ ὅποιοι εἶνε στεγανοί, καὶ τὴν οὐρὰν ὡς πηδάλιον.

»Δὲν ἔχει φόβον νὰ βραχῇ. Τὸ πυκνὸν αὐτοῦ πτέρωμα εἶνε ἀδιάβροχον, διότι καλύπτεται δι' ἐλαιώδους οὐσίας.

»Εἶνε πτηνὸν ἐλαφρόν, ὥστε δύναται νὰ πετᾷ σχεδὸν ἀδιακόπως.

»Ἐχει τὸ ὄμμα ὀξὺ καὶ τὸ ῥάμφος ἰσχυρὸν καὶ κεκαμμένον ὀλίγον κατὰ τὸ ἄκρον.

»Καὶ εἶνε ἀκαταπύνητον. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἀλιεύει, πετῶν μετ' ἄλλων μακρὰν τῆς ἀκτῆς πολλὰ μίλλια.

»Εἶνε εὐθυμον. Ὅταν ἡ θάλασσα μυκάται ἐκ τῆς τρικυμίας, ἀντηρεῖ καὶ τοῦ λάρου ἡ φωνή, ἐργαζομένου συγχρόνως!»

Τὰ παιδιά ἐχάρησαν ἐκ τῆς διηγέσεως τοῦ διδασκάλου, ἔβλεπον δὲ μετὰ προσοχῆς τὰ πλησιάζοντα πτηνά.

Μετά τινα στιγμήν ἐγένοντο ἄφαντα ἐντὸς τῶν βράχων.

Καὶ τὴν ἑσπέραν, ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, διηγοῦντο εἰς τὰς μητέρας τῶν τὴν ἱστορίαν τῶν λάρων.

Πρὸ τῆς διασπαράξεως ἢ ἐργασίας. Ἡ ἀργία εἶνε κήτηρ πάσης κακίας. Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει.

§ 53. Τί προτείνει εἰς μικρὸς ποντικούς εἰς τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν γάτταν.

Οἱ ποντικοὶ μίαν φορὰν ἐπέτυχον μίαν σιταποθήκην καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἔξω ἐύχαριστημένοι.

Ὅτε ὁμοῦς ὁ κύριος τῆς σιταποθήκης ἔφερε μίαν γάτταν, οἱ ποντικοὶ εὐρέθησαν εἰς μεγάλην στενοχωρίαν.

Δὲν παρήρχετο ἡμέρα, χωρὶς νὰ συλληφθῶσιν ὑπὸ τῆς γάττας πότε εἷς, πότε δύο καὶ πότε περισσότεροι ποντικοί. «Κανεῖς δὲν θὰ διαφύγη τοὺς ὄνυχάς μου», ἠπεῖλει ἡ γάττα.

Οἱ ποντικοὶ τότε ἀπεφάσισαν νὰ συναθροισθῶσιν ὅλοι εἰς ἓν μέρος καὶ νὰ συσκεφθῶσι τί πρέπει νὰ πράξωσι διὰ νὰ σωθῶσιν ἐκ τῆς γάττας.

Ἀναγν. Ἡράκλεια Γ. Ἐκδόσεις Ε' 1922

Ἐφ' ἧς συνηθροίσθησαν, εἰς μικρὸς ποντικὸς εἶπεν· «Ἄκούσατε μίαν θαυμασίαν πρότασιν. Πρέπει νὰ κρεμάσωμεν ἓνα μικρὸν κώδωνα εἰς τὸν λαιμὸν τῆς γάττας. Ἡμεῖς ἔχομεν καλὰ ὄτα, θὰ τὴν ἀκούωμεν ἀπὸ μακρὰν καί, πρὶν μᾶς πλησιάσῃ, θὰ κρυπτόμεθα».

— «ὦ, θαυμάσια! εὖγε! εὖγε!», ἀνέκραξαν ὅλοι καὶ ἤρχισαν νὰ χοροπηδῶσι καὶ νὰ ἐπαινῶσι παντοιοτρόπως τὸν μικρὸν ποντικόν.

Ἐφ' ἧς ἠσύχασαν ὀλίγον, εἰς γέρον ποντικὸς εἶπεν·

— «Ἐχει καλῶς! σὺ δὲ μικρὸ μου, ὁ ὁποῖος ἐσκέφθης τοῦτο, θὰ λάβῃς καὶ τὸν κόπον νὰ κρεμάσῃς τὸν κώδωνα εἰς τὸν λαιμὸν τῆς γάττας».

— «Ἐγώ!», εἶπεν ὁ μικρὸς ποντικὸς. — «Ὅχι· ποτὲ δὲν θὰ τολμήσω νὰ τὸ κάμω».

— «Οὔτε ἐγώ», εἶπεν ἕκαστος τῶν ἄλλων ποντικῶν.

Ἐν τῇ μεταξὺ ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς γάττας. Ὅλοι τότε διεσκορπίσθησαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

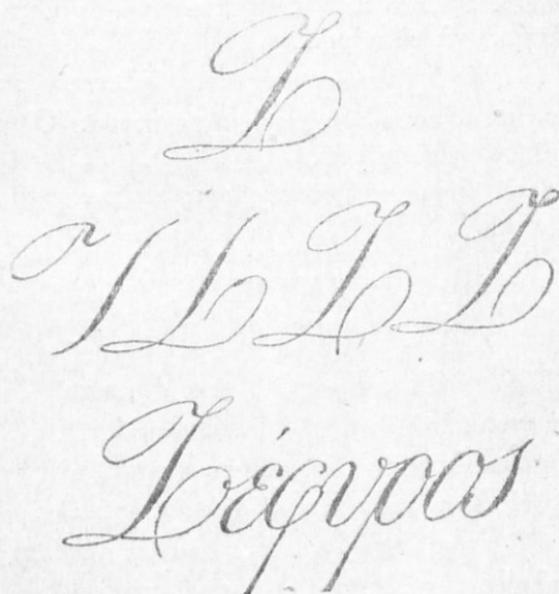
Μένει λοιπὸν ἡ γάττα ἔκτοτε χωρὶς κώδωνα καὶ κνηγεῖ τοὺς ποντικούς.

§ 54. Τὸ φάρευμα τοῦ πιθήκου.

Σ' ἀκρογιάλι πίθηκος εἶδ' ἓνα ἀραπάκι
 Νὰ ψαρεύῃ ἀμέριμνα μ' ἓνα καλαμάκι.
 Ζέφυρος ἐφύσαγε δὸς του τὸ καλάμι,
 Τί ψαράκια ἀνέβαζε μέσ' ἀπ' τὸ ποτάμι!
 Καὶ ὁ μῦμος ἰσκέφθηκε πῶς γιὰ νὰ ψαρέψῃ
 Καλαμάκι τοῦλειπε. Τοῦτο νὰ γυρέψῃ
 Ἐνα - δυὸ πηδήματα τοῦφθαναν νὰ κάμῃ.

Ἀναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσεις Ε 1922

Κ' εὐθὺς βρῆκε ὄμορφο, λυγερό καλάμι.
 Ὅσ' ἀκρογιάλι 'κάθισε ὅπως τ' ἀραπάκι,
 Τὸ καλάμι ἐβούτηξε, πρόσμενε λιγάκι.
 Ὅστερα τὸ ἀνέσυρε σιγανά, μὲ χάρι,
 Βέβαιος πὼς ἔπιασε παχουλὸ λουφάρι,
 Πλὴν ἐφάνηκ' ἔξαφνα ἄδειο τὸ ἐργαλειό του
 τότε ὁ πεισματάρης μας πάλιν τὸ 'δικό του.
 Πάλιν ξαναβούτηξε, πάλιν ξαγασέρνει,
 Πλὴν καὶ πάλι ὁ ἄμοιρος δὲν τὰ καταφέρνει.
 Πελεκᾶνος ἔτυχε νὰ βρεθῆ κοντά του.
 Τὸν 'λυπήθη, 'πούβλεπε τὰ ψαρεύματά του,
 Κ' εἶπεν· «Ὅσον ἄδικον, φίλε μου, κ' ἂν μ' εὖρως.
 Καταπιάνεις ἄδικα τέχνη, 'πού δὲν ἔξυρεις·

Ἀναγν. βιβλ. 1'. Ἐκδόσεις Κ' 1921.

§ 55. Τί φρονεῖ μία ἔλαφος διὰ τὰ κέρατα
καὶ τί διὰ τοὺς πόδας της.

Μία ἔλαφος, ἐνῶ ἔπινε ὕδωρ ἀπὸ ἓν δροσερὸν ῥυάκιον,
εἶδεν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν εἰκόνα της.

— « Ἀληθινά », εἶπεν, « εἶμαι ὠραῖον ζῷον. Ποῖον ἄλλο
ζῷον ἔχει τόσον ὠραία κέρατα; »
ΑΝΑΓΝ. Γ ΤΑΞΕΩΣ

3

Ἀναγν. Δέλλα Γ; Ἔκδοσις Ε; 1922.

» Ἐάν καὶ οἱ πόδες μου δὲν ἦσαν ἄσχημοι, θὰ ἤμην ζῶν μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἄθλιοι πόδες! πολὺ λυπούμαι, ὅταν σὰς βλέπω».

Ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, παρουσιάσθησαν ἕξαφνα κυνηγοὶ μετὰ τοὺς σκύλλους των. Οἱ σκύλλοι ὤρμησαν ἐναντίον της. Ἡ ἔλαφος ἔτρεχεν ὡς ἀστραπή· οἱ σκύλλοι ἔμειναν πολὺ ὀπίσω.

Τώρα ὅμως ἐσώθησαν οἱ ἀγροὶ καὶ ἤρχιζε τὸ πυκνὸν δάσος. Μετ' ὀλίγον τὰ κέρατα τῆς ἐλάφου περιεπλέχθησαν εἰς τοὺς κλάδους ἐνὸς χαμηλοῦ δένδρου καὶ ἡ ἔλαφος δὲν ἠδύνατο νὰ φύγῃ.

Οἱ σκύλλοι ἔτρεξαν καὶ τὴν συνέλαβον. — «Ἄχ!», ἐστὲν ναξε, πρὸ τοῦ νὰ ἀποθάνῃ, «πόσον μωρὰ ἐσκεπτόμην θεωροῦσα τοὺς φίλους ὡς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὡς φίλους. Οἱ πόδες, διὰ τοὺς ὁποίους ἐλυπούμην, θὰ μὲ ἔσωζον, ἐάν δὲν μὲ κατέστρεφον τὰ κέρατα, διὰ τὰ ὁποῖα ὑπερηφανεύομην».

Σ

Σ Σ Σ Σ Σ

Συραμιούσαι

* Δυναγν. Δόλλα Γ. Ἐκδόσις Ε., 1922.

§ 56. Ἡ ἔλαφος.

Εἰς τὰ ἤσυχα δάση μερικῶν ὀρέων τῆς χώρας ἡμῶν ζῆ κατ' ἀγέλας τὸ εὐγενέστερον, ἡσυχώτερον καὶ ἀθρότερον τῶν ζώων, ἡ ἔλαφος.

Ἔχει σῶμα μακρὸν καὶ κομψόν, καλυπτόμενον ὑπὸ τριχώματος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν χειμῶνα εἶνε καστανέρυθρον, κατὰ δὲ τὸ θέρος στίβεται διὰ κηλίδων λευκῶν.

Οἱ πόδες τῆς ἐλάφου εἶνε λεπτοί, ἐλαφροὶ καὶ νευρώδεις, ἡ δὲ οὐρὰ αὐτῆς εἶνε βραχεῖα.

Τὴν κεφαλὴν τοῦ ἄρρενος κοσμοῦσι πολύκλαδα κέρατα, τὰ ὁποῖα κατ' ἔτος ἀνανεοῦνται ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων.

Ἔχει ὀφθαλμοὺς μεγάλους, μαύρους καὶ ἀγαθοὺς, μαρτυροῦντας ἀθρότητα, καὶ φωνὴν ἰσχυράν, χονδρὰν καὶ τρέμουσαν, μαρτυροῦσαν ἔμφυτον φόβον.

Ἡ τροφή τῆς ἐλάφου εἶνε ποικίλη. Τὸ φθινόπωρον καὶ τὴν ἄνοιξιν τρώγει χλόην, τρυφεροὺς βλαστούς, κάλυκας.

Τὸν χειμῶνα, ὅταν ἡ χιὼν μαραίνῃ τὴν χλόην, τρέφεται ἐκ φλοιῶν δένδρων καὶ βρύων.

Τὸ θέρος εἰσέρχεται εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ κατὰ προτίμησιν εἰς τοὺς ἐσπαρμένους ἐκ βρίζης.

Σπανίως πίνει ὕδωρ τὸν χειμῶνα, τὴν ἄνοιξιν ἀντικαθιστᾷ αὐτὸ διὰ τῆς δρόσου τῆς τρυφερᾶς χλόης. Μόνον κατὰ τὴν θεορμὴν καὶ ξηρὰν τοῦ θέρους ὥραν πραῦνει τὴν φλογερὰν αὐτῆς δίψαν διὰ καθαροῦ ὕδατος τῶν ῥυάκων καὶ τῶν πηγῶν.

Λογ. Δούλα Γ. Ἐκδοσις Ε. 1922.

Τότε μάλιστα και βυθίζεται εις τὸ ὕδωρ, ἵνα δροσισθῆ.
Κολυμβᾷ δὲ ἄριστα και δύναται μάλιστα νὰ διέλθῃ και
μεγάλους ποταμούς.

Ἔχει ἐξαιρετον ἀκοίην. Ὅσακις θέλει ν' ἀκούσῃ, ὑψώ-
νει τὴν κεφαλὴν και ἀνορθώνει τὰ μεγάλα αὐτῆς ὦτα.
Οὕτως ἀκούει ἀπὸ μακρᾶν.

Και ὄρασιν ἔχει ἐξαιρετον. Ὅσακις ἐξέρχεται εις ἀνοι-
κτὸν μέρος, ἴσταται και μετὰ προσοχῆς περιβλέπει· ἔπειτα
καταφεύγει εις ὑψηνεμον μέρος, ἵνα ἀκούσῃ ἂν ἀπειληται
ὑπὸ κινδύνου.

Εἶνε ταχύπους και εὐκίνητος, πηδᾷ δ' ἔλαφρῶς και ὑ-
ψηλὰ ἐμπόδια.

Βαδίζει δ' ὅμως βραδέως, ὅταν συλλέγῃ τὴν τροφὴν
της, τὴν ὁποίαν ἔπειτα καθημένη ἀναμιασᾷ ἐν ἡσυχίᾳ.

Ζῆ τεσσαράκοντα σχεδὸν ἔτη.

Ἡ ἔλαφος εἶνε πολὺ δειλὴ· φοβεῖται και τὸν ἐλάχιστον
θροῦν. Φοβεῖται ἰδίᾳ διὰ τὸ τέκνον αὐτῆς, τὸν νεβρόν, τὸν
ὁποῖον ἐν ὄρα κινδύνου κρύπτει ὀπισθεν τῶν δένδρων.

Ἐν τούτοις χάριν αὐτοῦ μάχεται και πρὸς τοὺς κύνας
και δὲν ἀποχωρεῖ τοῦ ἀγῶνος, ἀκόμη και ὅταν τὸ αἷμα αὐ-
τῆς ἀφθονον χύνεται ἐκ τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας ἤνοιξαν
οἱ ὀδόντες τῶν κυνῶν.

Τότε καταπίπτει, ὅταν ὁ θάνατος καλύψῃ τοὺς ὀφθαλ-
μούς αὐτῆς. Ἐξ αὐτῶν τότε κυλιεται κρύφιον δάκρυ διὰ
τὴν τύχην τοῦ ὄρφανοῦ. Τόσην τρυφερὰν ἀγάπην και τό-
σην αὐταπάρησιν ἐνέβαλεν ὁ Θεὸς εις τὴν καρδίαν τῆς
ἐλάφου.

Πρὶν κάμῃς τι, σκέπτου.— Ὁ ἄφρων τιμῶρεται.

Δ· α· γ· Βαίλα Γ· Ἐκδοσις Ε· 1922

Ἐπανήλθε πάλιν εἰς τὸν ἀγρὸν καί, ἀφοῦ ἐτοποθέτησεν αὐτὰ καταλήλως, ἐκρύβη, διὰ νὰ ἴδῃ, ἂν θὰ ἐπανέλθωσι πάλιν οἱ γέροντι.

Οὗτοι πράγματι μετ' ὀλίγον ἐπανήλθον μὲ ἓνα πελαργὸν καί, ἐπειδὴ δὲν ἐνόησαν ὅτι εἶχον τεθῆ δίκτυα, συνελήφθησαν ὅλοι εἰς αὐτά· μετ' αὐτῶν συνελήφθη καὶ ὁ πελαργός.

Ὁ γεωργὸς τότε μετέβη ἐκεῖ, ἐλάμβανεν ἀνὰ ἓνα ἐκ τῶν γεράνων καὶ τὸν ἐφόνευεν.

Ὁ πελαργός, ὅτε εἶδεν, ὅτι ὁμοία τύχη περιμένει καὶ αὐτόν, ἤρχισε νὰ παρακαλῆ τὸν γεωργὸν νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτόν τὴν ζωὴν.

— «Σὲ παρακαλῶ, καλέ μου ἄνθρωπε», ἔλεγε, «μὴ μὲ φονεύσῃς. Καθὼς βλέπεις, ἐγὼ δὲν εἶμαι γέροντι, εἶμαι πελαργός, πτηνὸν πολὺ χρήσιμον εἰς τοὺς γεωργοὺς. Ἐγὼ δὲν τρώγω τὸν σπόρον τοῦ σίτου. Ἐγὼ τρώγω τοὺς ποντικούς, οἱ ὅποιοι ἀφανίζουσιν αὐτόν, τοὺς ὄφεις καὶ τὰ ἄλλα βλαβερά εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐρπετά. Ἄν μὲ φονεύσῃς, θὰ φονεύσῃς πτηνὸν ἀθῶον, πολὺ φίλον καὶ οὐδόλως ἐχθρόν. Λυτήσου με, σὲ παρακαλῶ».

«Σὲ γνωρίζω πολὺ καλά», εἶπεν ὁ γεωργός. «Ἀφοῦ εἶσαι φίλος τῶν ἀνθρώπων, τί ἤθελες μὲ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, τοὺς κακοὺς γεράνους; Δὲν πρέπει νὰ φονευθῆς, ἀφοῦ ἦσο καλὸς καὶ ὅμως συναναστρέφῃς μετὰ κακῶν;»

— «Ἀλήθεια! τί ἤθελα μὲ τοὺς κακοὺς γεράνους», εἶπε κλίνας τὴν κεφαλὴν του ὁ πελαργός. «Εἶνε δυνατὸν νὰ μὲ συγχωρήσῃ ὁ γεωργός;» Προσέβλεψεν ἔπειτα μὲ ἰκετευτικὸν βλέμμα καὶ ἠρώτησε.— «Θὰ μὲ φονεύσῃς λοιπόν;».

Ὁ γεωργὸς ἐμειδίασε τότε καὶ εἶπεν — «Ἀρχετὴν τιμωρίαν ἔλαβες διὰ πρῶτην φορὰν· τώρα σὲ συγχωρῶ καὶ

Δημοκ. Ἀρχαία Γ. Ἐκδόσις Ε. 1825.

θὰ σὲ ἀφήσω ἐλεύθερον. Ἄν ὅμως σὲ συλλάβω δευτέραν
φορὰν μετὰ τῶν γεράνων, δὲν θὰ σὲ λυπηθῶ. Μετὰ τῶν
ἐχθρῶν μου θὰ ἔλθῃς, καὶ ἐγὼ ὡς ἐχθρὸν θὰ σὲ τιμωρήσω».

§ 58. Ἡ θάλασσα καὶ τὰ ποτάμια.

Ἰπῆγαν τὰ ποτάμια
 παραπονεμένα
 κ' εἶπαν τῆς θαλάσσης:
 — «Φέρομε 'ς ἐσένα
 ὅλα μας τὰ πλούτη,
 ὅλη τὴ χαρὰ μας,
 ὅλη τὴ ζωὴ μας,
 ὅλα τὰ νερά μας.
 Καὶ 'ς τὲς τόσες χάρες
 σὺ τί μᾶς χαρίζεις;
 Παίρνεις τὰ νερά μας
 καὶ μᾶς ἀρμυρίζεις».
 Καὶ τοὺς εἶπ' ἐκείνη:
 — «Πῶς μπορῶ ν' ἀλλάξω;
 Τὰ γλυκὰ νερά σας
 πῶς νὰ τὰ φυλάξω;
 Εἶμ' ἀπὸ τὴ φύσι
 ἀλμυρὴ πλασμένη
 κ' ἀρμυρὸ κοντὰ μου
 κάθε τι θὰ γένη.
 Τὰ παράπονά σας
 πᾶνε 'ς τὰ χαμένα.
 Θέτε τὸ καλὸ σας; . . .
 φεύγετ' ἀπὸ 'μένα!»

*Anagn. Ἰάλλα Γ. Ἐκδοσι. Ε. 1922

§ 59. Ὁ πελαργός.

Ὁ πελαργός κτίζει τὴν φωλεὰν ἐπὶ ἐρειπωμένων πύργων διὰ πηλοῦ καὶ ξύλων.

Τὴν ἀνοιξιν, ὅταν ἐπανερχοῦνται ἐκ τῶν θερμοῶν χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀπεδήμησε τὸν χειμῶνα, ἐγκαθίσταται πάλιν ἐν αὐτῇ, ὡσὰν νὰ ἦτο ἰδιοκτῆτης.

Εἶνε πτηνὸν ὑψηλόν, ἔχον πτερωμὴν λευκὴν, πτέρυγας μακρὰς καὶ οὐρὰν βραχεῖαν.

Διατρέχει εὐκόλως τὰ ἔλη καὶ τὰς ὀμαλὰς ὄχθας τῶν ὑδάτων. Πρὸς τοῦτο ἔχει σκέλη ὑψηλὰ καὶ λεπτά, τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς ἐμπρόσθιοι δάκτυλοι συνδέονται διὰ μεμβράνης.

Ἄλλὰ τί ζητεῖ εἰς τὰ ἔλη; Τί ἄλλο παρὰ τὴν τροφήν του, ἢ ὁποία συνίσταται ἀπὸ διάφορα μικρὰ ὑδρόβια ζῶα.

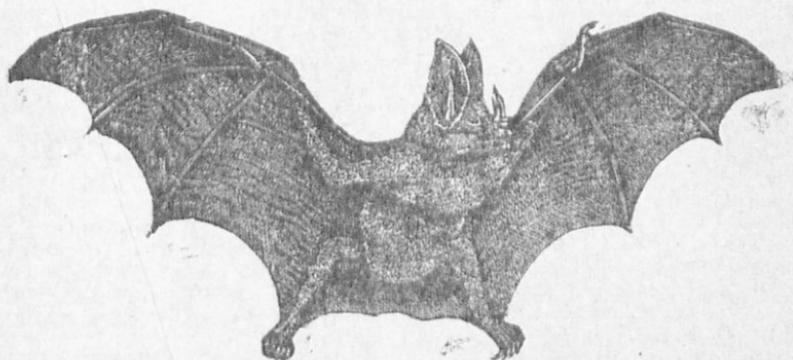
Πῶς δὲ εὐρίσκει τὴν τροφήν αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ὑδάτων; Βυθίζει εἰς αὐτὰ τὸ ῥάμφος καὶ τὸν λαιμὸν του. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς καὶ τὸ ῥάμφος καὶ ὁ λαιμὸς αὐτοῦ εἶνε μακρὰ.

Πηγ. Δάλλια Γ' Ἐκδόσις Ε'. 1922

Διὰ τὰ κατακόλλητα δὲ εὐκόλως καὶ ταχέως τὸ συλλαμβανόμενον θῦμα, τὸ ῥάμφος αὐτοῦ εἶνε παχὺ καὶ ἰσχυρόν, τὰ δὲ χεῖλη κοπτερά.

Δύνασαι τὰ ἴδης τὸν πελαργὸν πλησίον τῆς φωλεᾶς του. Ἰσταται τότε σοβαρὸς ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδός, συστέλλων τὸν ἄλλον ὑπὸ τὴν κοιλίαν, ἢ κινεῖ ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν λαϊμόν του ἢ πλαταγεῖ τὸ ῥάμφος του.

Συχνάκις ἢ νυκτερὶς ἐπισκέπτεται τὴν φωλεάν τοῦ πε-

λαργου, διὰ ἣ φάγη τὰ ὠὰ αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἀγαπᾷ πολύ.

Ἀλλὰ τί κάνει ὁ πελαργὸς διὰ τὰ ἀποδιώκη τὸν κακὸν αὐτὸν ἐπισκέπται; Τοποθετεῖ ἐν τῇ φωλεᾷ φύλλα πλατάνου, ἢ ὁσμὴ τῶν ἴσκιων ναρκώνει τὴν νυκτερίδα, ὅταν πλησιάσῃ, καὶ ἀφαίει ὅλην αὐτῆς τὴν δύναμιν.

Ὁ πελαργὸς, ἐν πληρωθῆ μαχόμενος, μόνος θεραπεύει τὴν πληγὴν· θέτερεῖ αὐτῆς ὀρίγανον!

Εἶνε πτηνὸν φηστοργότατον. Ἀγαπᾷ μετ' ἀφοσιώσεως τοὺς πελαργίτας, τοὺς ὁποίους ἐν κινδύνῳ ὑπερασπίζει μέχρι θανάτου. Τρέφει αὐτούς, ἐν ὅσῳ εἶνε ἄπτεροι καὶ ἀπαλοὶ καὶ μέχρι ὅτου ἀναπτυχθῶσιν. Ἄν καμμίαν

... Λεῖψα Γ. Ἐκδός Ε. 1922

ἡμέραν δὲν εὐρίσκη ἄφθονον τροφήν, μένει αὐτὸς νηστικός, δίδει δὲ τὴν ὀλίγην τροφήν εἰς τὰ μικρὰ αὐτοῦ.

Ὅταν οἱ πελαργίδεις δοκιμάζωσι νὰ πετάξωσιν, οἱ πελαργοὶ ἀπὸ τῆς φωνεᾶς ἐνθαρρύνουσι καὶ διδάσκουσιν αὐτοὺς πῶς πρέπει νὰ πετῶσιν.

Ἄλλὰ καὶ τὰ τέκνα εἶνε πρὸς τοὺς γονεῖς εὐγνώμονα. Εὐθύς ὡς μάθωσι νὰ πετῶσι καὶ νὰ ἐργάζωνται, φέρουσιν εἰς αὐτοὺς τροφήν. Καὶ γέροντας ἔτι βαστάζουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν πτερύγων κατὰ τὰ ταξίδια.

Φ
 Τεῦγε τὴν συναναστοι-
 χὴν τῶν πατρῶν διὰ δὲ
 δευροπότις καὶ οὐ τιούτος
 Φ
 Τεῦρονον ἠδὲ χρυσά
 ὀμυγία παλαιά

*** Πηλ. Λάλλο Γ' Ἐκδόσεις Ε' 1922

§ 60. Τί χάνει ὁ Δημοσθένης διὰ τὴν λαιμαργίαν του.

Ὁ κύριος Δημήτριος εἶχεν ἀναγγεῖλει μίαν Κυριακὴν εἰς τὰ δύο αὐτοῦ τέκνα, τὸν Δημοσθένην καὶ τὴν Ναυσικᾶν, ὅτι εὐθύς μετὰ τὸ γεῦμα θὰ μετέβαινον εἰς τὴν ἔξοχὴν.

Ἐκεῖ διέμενον ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἢ μήτηρ τῶν παιδίων, ἵνα ἀναρρώσῃ ἐξ ἀσθενείας σοβαρᾶς, τὴν ὁποίαν διήλθεν.

Ἡ χαρὰ αὐτῶν ἦτο ἀνέκφραστος· ἐσκίρτων καὶ ἐκ τοῦ πόθου νὰ ἴδωσι τὴν ἀγαπητὴν αὐτῶν μητέρα καὶ ἐκ τῆς ἐλπίδος, ὅτι θὰ διασκεδάσωσι διερχόμενοι τὰ κατάφυτα μέρη τῆς ἔξοχῆς.

Τὸ γεῦμα δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσει, ὅτε ἠκούσθησαν πρὸ τῆς θύρας οἱ τροχοὶ τῆς ἀμάξης. Ἐπὶ τῆς τραπέζης παρέκειντο εὐώδεις γλύκισμα καὶ μεγάλα ῥοδάκινα.

«Ἐμπρός, παιδιά», εἶπεν ὁ πατήρ· «ἄς ἀφήσωμεν τὸ γλύκισμα καὶ τοὺς καρπούς καὶ ἄς καταβῶμεν ν' ἀναχωρήσωμεν. Ἡ ἀπόστασις εἶνε μεγάλη· πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν ἔνωρίς ἀπόψε· δὲν πρέπει ἄλλως καὶ ἡ ἄμαξα νὰ περιμένῃ.

— «Α! ἐγὼ θὰ φάγω τὸ γλύκισμά μου», ἀπήντησεν ὁ Δημοσθένης, ὅστις ἦτο παιδίον κατὰ τᾶλλα μὲν ἐξαίρετον, ἀλλ' ὀλίγον λαιμαργόν· «θὰ φάγω ἔπειτα καὶ τὸ ῥοδάκινόν μου. Μὴ βιάζεσθε! φεύγομεν ἔπειτα».

— «Καλά», εἶπεν ὁ πατήρ καὶ ἔνευσεν κρυφίως εἰς τὴν Ναυσικᾶν νὰ καταβῇ σιγά.

Δὲν παρῆλθε λεπτόν καὶ κλίξ!, κλίξ!, τὸ μαστίγιον τοῦ ἀμαξηλάτου ἀντίχρει εἰς τὸν ἀέρα.

Ὁ Δημοσθένης ἠγγέρθη καὶ μασσῶν τεμάχιον ῥοδακίνου, κρατῶν δὲ καὶ ἄλλο εἰς τὴν χεῖρα ἔσπευσεν εἰς τὸ πα-

ράθυρον. Τί νὰ ἴδῃ! Οἱ τροχοὶ τῆς ἀμάξης ἐστρέφοντο ταχεῖς εἰς τὴν ὁδόν· οἱ ἵπποι ἔφευγον καλπάζοντες.

Ἀρχίζει νὰ κλαίῃ μεγαλοφώνως.

— «Ἄντὶ νὰ κλαίῃς», εἶπεν ἡ μάμμη, «καλλίτερον νὰ διορθωθῆς. Ἐάν δὲν ἦσο λαίμαργος, δὲν θὰ ἔχανες τὴν εὐχαρίστησιν, καὶ τὴν μητέρα σου νὰ ἴδῃς καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην νὰ υπάγῃς. Πόσον θὰ λυπηθῆ ἡ ἀσθενὴς σου μήτηρ, ὅταν μάθῃ, ὅτι διὰ τὴν λαιμαργίαν σου δὲν μετέβης νὰ τὴν ἴδῃς!»

Ὁ Δημοσθένης ἐλυπήθη διὰ τὴν ματαιώσιν τῆς διασκευάσεως ἐκείνης· ἐλυπήθη ὅμως περισσότερον, διότι διὰ τὴν λαιμαργίαν αὐτοῦ δὲν θὰ ἔβλεπε τὴν μητέρα του.

§ 61 Τὶ παθαίνει μία λαίμαργος ἀλώπηξ.

Μίαν φορὰν μία ἀλώπηξ ἐπέινα πολύ.

Περιεφέρετο εἰς τὸ δάσος, διὰ νὰ εὔρη κανένα λαγιδέα ἢ ἄλλο τι, ἀλλὰ δὲν εὔρισκε τίποτε.

Τέλος παρετήρησε κάτι τι ἐντὸς κοιλώματος μιᾶς δρυός.

Πλησιάζει λοιπὸν καὶ παρατηρεῖ, ὅτι ἦσαν τρία σακκίδια.

Εἰσέρχεται ταχέως εἰς τὸ κοίλωμα, ἀνοίγει τὰ σακκίδια καὶ τί βλέπει; Ἄρτους καὶ κρέατα! Ἦσαν τῶν ποιμένων, οἱ ὅποιοι ἐφύλαττον τὰ ποίμνια ἐκεῖ πλησίον.

Ἦρχισε τότε ἡ ἀλώπηξ νὰ τρώγῃ μὲ μεγάλην ἀπληστίαν. Μετ' ὀλίγον ἐχόρτασεν.

Ἄντὶ ὅμως νὰ παύσῃ τρώγουσα, ἐξηκολούθει νὰ τρώγῃ, μέχρις ὅτου ἡ κοιλία τῆς ἐξωγκάθη τόσο, ὥστε ἐκινδύνευε νὰ διαρραγῇ.

Μόνον αὐτό; Ἦ ὅπῃ τῆς κοιλότητος ἦτο μικρά· ὅτε εἰς

Λαγν. Διὰ Γ. Ἐκδόσις Ε'. 1922.

ἤλθεν, ἐπέρασεν ὀπωσδήποτε εὐκόλως. Τώρα ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ. Δοκιμάζει πολλὰς φορὰς, ἀλλ' εἰς μάτην!

Ἦρχισε λοιπὸν νὰ στεναῖξῃ.

Κατὰ τύχην διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ μία ἄλλη ἀλώπηξ. Ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς στεναγμούς, ἐπλησίασε καὶ ἠρώτησε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν.

Ἀφοῦ ἔμαθε, τί συνέβη, εἶπε πρὸς τὴν λαίμαργον ἀλώπηκα: «Ἀνάγκη, φίλη μου, νὰ περιμένῃς, μέχρις οὔτου γίνῃς τοιαύτη, ὅποια ἦσο, ὅτε εἰσῆλθῃς. Τότε εὐκόλως θὰ ἐξέλθῃς».

«Ἀχ!», ἐστενάξεν ἡ ἀλώπηξ, «μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ σκάσω. Πλησίασε, μήπως δυνηθῆς νὰ με βοηθήσῃς νὰ ἐξέλθω».

«Ἀδύνατον, διότι βλέπω κάποιον νὰ πλησιάζῃ, χαίρε», καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως.

Πράγματι ἤρχετο εἰς ποιμενόπαις νὰ παραλάβῃ τὰ σακκίδια, διότι ἐπλησίασε μεσημβρία,

Ἄντὶ τροφῆς εὔρε τὰ σακκίδια ἐσχισμένα καὶ τὴν ἀλώπηκα. Τί συνέβη τότε, ἕκαστος ἐννοεῖ.

§ 62. Ἀλώπηξ.

Ὁμοία πρὸς τὸν λύκον, ἀλλὰ μικροτέρα αὐτοῦ εἶνε ἡ ἀλώπηξ.

Ἔχει χρῶμα πυρρὸν, ῥύγχος ὀξύτερον τοῦ λύκου, οὐρανὸν μακροτέραν, πλέον θυσσανωτὴν καὶ λευκὴν εἰς τὸ ἄκρον.

Ἔχει τὰς αἰσθήσεις ἀνεπτυγμένας ὡς ὁ λύκος. Ὑλακτεῖ δὲ ὀξεῶς, ἐκβάλλουσα ἦχον ἀνιαρὸν.

Ὑπερέχει τοῦ λύκου, καθὼς καὶ πολλῶν ἄλλων ζώων, κατὰ τὴν πανουργίαν. Εἶνε ἐν ἑκ τῶν πανουργιότατων ζώων.

Αναστ. Ἀαλία Γ. Ἱ. ἑκδοσις Σ' 1922

Ἄν καὶ εἶνε μᾶλλον εὐκίνητος τοῦ λύκου, δὲν ἔχει, ὅταν διατρέχη κίνδυνον, μεγάλην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν αὐτῆς. Διὰ τοῦτο κατασκευάζει μετὰ μεγάλης εὐφυΐας κρύπτην, εἰς τὴν ὁποίαν καταφεύγει.

Ἡ κρύπτη αὕτη χρησιμεύει ὡς οἰκία αὐτῆς. Ἐκεῖ γεννᾷ καὶ ἀνατρέφει τοὺς ἀλωπεκίδεις.

Χωρὶς νὰ μάχηται πρὸς τοὺς κύνας ἢ τοὺς βοσκούς, χωρὶς νὰ προσβάλλῃ ποίμνια, ἐξασφαλίζει τὴν τροφήν αὐτῆς διὰ δόλου καὶ δεξιότητος.

Εἶνε σαρκόβορος καὶ ἀδηφάγος.

Κατὰ τὴν θήραν εἶνε ἀκαταπόνητος. Ἀρπάζει τοὺς λαγούς ἐκ τῆς φωλεᾶς· κυνηγεῖ δ' αὐτοὺς εἰς τὴν πεδιάδα.

Θηρεύει τοὺς κονίχλους εἰς τὸ μέρος, ἐν τῷ ὁποίῳ τρέ-

φονται. Ἄλλ' ἐξαιρέτως ἀγαπᾷ τὰ πτηνά. Ἀνακαλύπτει τὰς φωλεὰς τῶν περδικῶν καὶ τῶν ὀρτύγων καὶ ἄλλων πτηνῶν, κατατρώγει αὐτά, οὕτω δὲ καταστρέφει μεγάλην ποσότητα κυνηγίου.

Δοκίμη Δολλὰ Γ' Ἐκδόσις Ε' 1922.

Συνηθέστατα ὁμως ἐπισκέπτεται τὴν νύκτα τοὺς ὄρνι-
θῶνας τῶν χωρικῶν.

Ἄλλά, πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὴν ἔφοδον, ἐξευρίσκει μετὰ με-
γάλης συνέσεως μετὰ τῆς κρύπτης καὶ τοῦ ὄρνιθῶνος
διαφόρους σταθμούς, πυκνοὺς ἐκ βρύων.

Ἀκολούθως εἰσέρχεται μετὰ προσοχῆς καὶ προφυλά-
ξεως εἰς τὸν ὄρνιθῶνα.

Δυστυχεῖς ὄρνιθες! Πνίγει πρότερον ὅλας καὶ ἀκολου-
θῶς ἀπομακρύνεται ταχέως, ἀπάγουσα τὴν λείαν.

Ἄν καταδιώκηται, κρύπτει τὴν λείαν ὑπὸ τὰ βρύα καὶ
ἐκεῖθεν μεταφέρει αὐτὴν βαθμηδὸν εἰς τὴν κρύπτην. Ἄλλὰ
μετὰ πόσης πανουργίας! Οὐδέποτε ἐπανερχεται εἰς τοὺς
διαφόρους σταθμούς ἐκ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ.

Ἀγαπᾷ καὶ τὰ ἔντομα τὴν νύκτα, ὅταν ἡ σελήνη λάμπη,
πηδῶσα συλλαμβάνει ἀκρίδας. Δὲν ἀποστρέφεται οὔτε
τοὺς κανθάρους οὔτε τὰς σαύρας, ἀγαπᾷ δὲ καὶ τοὺς ἰχθύς.

Τρώγει μετὰ μεγάλης ἡδονῆς καὶ τὰς σταφυλὰς καὶ τὸ
μέλι. Χάριν μάλιστα τοῦ μέλιτος προσβάλλει τὰς ἀγρίας
μελίσσας καὶ τὰς σφῆκας.

Ὅταν κοιμᾶται, εὐκόλως δύνάσκει νὰ τὴν πλησιάσῃς.
Τόσος βαθὺς εἶνε ὁ ὕπνος αὐτῆς!

Τὸ τριχωτὸν δέρμα τῆς ἀλώπεκος εἶνε περιζήτητον, ἰδίως
τὸ δέρμα τοῦ χειμῶνος.

Μάτια γαίμαργα ψυχή
 χαμείνη Ο γαίμαργος
 μετασφραγίζει τὴν ὑγείαν αὐ-
 τοῦ Ἡ γαίμαργία εἶνε
 ἰσόφρον μαμὸν.

§ 63. Πῶς μανθάνει εἰς πτωχὸς ἐργάτης
 πόσον ἀξίζει ἡ ὑγεία.

Μίαν φορὰν εἰς πτωχὸς ἐργάτης ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πα-
 τρίδα του.

Καθ' ὁδὸν ἐστάθη κατακουρασμένος εἰς ἓν ξενοδοχεῖον
 καὶ ἐζήτησεν ὀλίγον ψωμί, ἐλαίας καὶ ἓν ποτήριον ὕδατος.

Ἦτο πολὺ δυσηρεστημένος, διότι ὄχι μόνον περὶ ὠ-
 δοιόρει, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ φάγη κανὲν ἄλλο
 καλύτερον φαγητόν.

Μόλις ἤρχισεν νὰ τρώγῃ, ἦλθε καὶ ἐστάθμευσεν εἰς τὸ

A. Ann., Μαλλὰ Γ. Ἔκδοσις Ε' 1922

ἴδιον ξενοδοχείον μία ἄμαξα, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκατο εἰς πλοῦσιος.

Οὗτος διέταξε τὸν ξενοδόχον νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν διάφορα φαγητὰ καὶ μίαν φιάλην σπανίου οἴνου.

Ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου ἔλαβεν ἓνα ἀργυροῦν δίσκον, διὰ νὰ τοποθετήσῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰ διαταχθέντα.

Ὁ πτωχὸς ἐργάτης βλέπων ταῦτα ἀνεστέναξε βαθέως καὶ εἶπεν:

«Ἄχ! Νὰ ἦμην καὶ ἐγὼ πλούσιος! Ζωὴ εἶνε ἡ ἰδική μου;»

Ὁ πλούσιος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἐργάτην :

— «Ἐχεις ἐπιθυμίαν νὰ ἀνταλλάξῃς τὴν θέσιν σου μὲ τὴν ἰδικήν μου;»

«Ἀστειεύσθε, κύριε; Ἄν ἀγαπᾶτε, ἀμέσως ἀνταλλάσσομεν».

Ὁ πλούσιος διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν ἀνεγείρῃ ἀπὸ τὴν ἄμαξαν.

Θεέ μου! εἰς ποίαν κατάστασιν ἦτο! Οἱ πόδες του ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ παραλυτικοὶ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ ἐπ' αὐτῶν.

Ἐνῶ ὁ ὑπηρέτης του τὸν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας του ὡς μικρὸν παιδίον, ὁ ἀμαξηλάτης ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δύο δεκανίκια, ἐπὶ τῶν ὁποίων τρέμων ὁ πλούσιος ἐστηρίχθη καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ σταθῇ. Ἠρώτησε τότε τὸν ἐργάτην :

— «Ἐ! τί λέγεις, ἀνταλλάσσομεν ὅ,τι ἔχεις μὲ ὅ,τι ἔχω;

— «Ὅχι, μὰ τὴν ἀλήθειαν!», ἀπήντησεν ὁ πτωχὸς ἐργάτης. «Οἱ ὑγιεῖς πόδες μου εἶνε προτιμότεροι ἀπὸ χιλίους πόδας ἵππων. Προτιμῶ νὰ τρώγω μόνον ξηρὸν ἄρτον καὶ νὰ ἔχω τὴν ὑγίαν μου παρὰ νὰ τρώγω πολυποίκιλα φα-

ΔΗΛΗΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ Γ' ΤΑΞΕΩΣ

9

Ἄναγν. Δάλλν Γ'. Ἐκδ., Ἐ. 1922

γητὰ καὶ νὰ μὲ φέρωσιν ἄλλοι ὡς μικρὸν παιδίον».

—«Ἐχεις δίκαιον», εἶπεν ὁ πλούσιος. «Ἐὰν ἠδύνασο νὰ μοὶ δώσης τὴν υἰείαν σου, θὰ σοὶ ἐχάριζον ὅλα μου τὰ πλούτη καὶ τὰ ἀγαθὰ μου».

—«Ποτέ μου δὲν τὸ ἐσκέφθην», εἶπεν ὁ πτωχὸς, «ὅτι ἔχω τὸν μεγαλύτερον θησαυρὸν τοῦ κόσμου. Πρωτύτερα ἐβλασφήμησα. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ καὶ εἰς σὲ τὴν υἰείαν». —«Εὐχαριστῶ», εἶπεν ὁ πλούσιος.

Ὁ ἐργάτης ἐπλήρωσε τὸ λιτὸν πρόγευμά του, ἀπεχαιρέτισε τὸν πλούσιον καὶ ἠύχαρίστησεν αὐτὸν διὰ τὸ σπουδαῖον μάθημα, τὸ ὁποῖον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀνεχώρησεν.

Εἰς τὸ χωρίον του τὴν Κυριακὴν κατόπιν τῆς θείας λειτουργίας ἔξω εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ διηγήθη τὰ ἀνωτέρω εἰς τοὺς συγχωρίους του.

§ 64. Ποία πρέπει νὰ εἶνε ἡ στάσις τῶν μαθητῶν
κατὰ τὴν γραφήν.

Ὅταν γράφητε, τηρεῖτε τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος ὀρθιον.

Στηρίζετε τὸ ἀντιβράχιον ἐπὶ τοῦ θρανίου ἀδιάστως, χωρὶς ν' ἀνυψώνητε ἢ νὰ καταβιβάζητε τὸν ὤμον.

Στηρίζετε τὸν κορμὸν ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου τοῦ θρανίου.

Μὴ κάμπτητε τὸν κορμὸν, ἵνα μὴ πάθητε σκολίωσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης.

Ἄσαγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδ. Ε'. 1922.

§ 65 *Τι πρέπει νὰ κάμνωσι τὰ παιδιά
διὰ τὴν ὑγείαν των.*

Πλύνετε καθ' ἐκάστην τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὸν ἀγκύνα καὶ τὸ στῆθος δι' ὕδατος ἀφθόνου καὶ σάπωνος.

Κόπτετε τὴν κόμην τακτικῶς. Πλύνετε αὐτὴν δι' ὕδατος καὶ σάπωνος, σπογγίζετε δ' ἔπειτα τελείως. Κτενίζετε δις καὶ τρεῖς τῆς ἡμέρας.

Δις τοῦλάχιστον τῆς ἐβδομάδος πλύνετε τοὺς πόδας δι' ὕδατος ἀφθόνου καὶ σάπωνος.

Καθαρίζετε καθ' ἐκάστην διὰ τῆς ψήκτρας τὰ φορέματα καὶ τὰ ὑποδήματα.

Μὴ διατηρῆτε ποτὲ ἀκάθαρτον τὸ ρινόμακτρον ἐν τῷ θυλακίῳ.

Μὴ νομίζης, ὅτι εἶσαι καθαρὸς, ἂν πλύνῃς τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας· καὶ τότε εἶσαι ἀκάθαρτος· πρέπει νὰ πλύνῃς ὁλόκληρον τὸ σῶμα.

Ἄρκει νὰ θέλῃς, καὶ γίνεσαι καθαρὸς· ἀφθονον ὕδωρ καὶ ὀλίγος σάπων ἀρκουῖσιν.

Ἡ καθαριότης ἐνδυναμώνει, σκληραγωγεῖ καὶ καθιστᾷ τὸ σῶμα ἄνοσον.

Ἐχεις συμφέρον νὰ εἶσαι καθαρὸς· δὲν ἀσθενεῖς εὐκόλως· ἐπομένως οἰκονομεῖς χρήματα καὶ δὲν λυπεῖς καὶ τοὺς οἰκείους· εὐεργετεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι συντελεῖς εἰς τὴν γενικὴν καθαριότητα. Καὶ ἡ καθαρὰ κοινωνία δυσκόλως προσβάλλεται ὑπὸ νόσων.

Οἱ καθαρὸι λαοὶ γίνονται ἔθνη ἰσχυρὰ καὶ ἀκμαῖα.

§ 66 Ἰς τί πρέπει νά προσέχωσι τὰ παιδιά
ὅταν τρώωσι.

Μασάτε καλῶς καὶ ἀναμιγνύετε μὲ σίελον τὴν στερεὰν τροφήν. Ἀμάσητος καὶ ἀσιέλωτος τροφή καὶ δυσκόλως καταβαίνει εἰς τὸν στόμαχον καὶ μετὰ κόπου μεγάλου χωνεύεται.

Μὴ πίνετε ἄφθονον ὕδωρ κατὰ τὸ φαγητὸν ἢ μετ' αὐτό· βλάπτετε τὴν πέψιν.

Αἱ τροφαί, ἵνα χωνευθῶσι, θὰ μείνωσιν ἐν τῷ στομάχῳ ἄρκετὸν χρόνον.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μὴ εἰσάγετε νέας τροφάς. Ὁ στόμαχος δὲν θὰ δύνηθῃ νὰ ἐργασθῇ πλέον· θ' ἀφήσῃ τὰς τροφάς νὰ διέλθωσιν ἀδιάλυτοι εἰς τὰ ἔντερα· τότε θὰ πάθητε δυσπεψίαν.

Μὴ τρώγητε, πρὶν πεινάσητε. Ἡ πείνα εἶνε ὁ καλύτερος ὁδηγὸς τῆς ὥρας τοῦ φαγητοῦ.

Καὶ ὁ στόμαχος ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως. Μὴ καταπονῆτε αὐτὸν διὰ συνεχοῦς τροφῆς. Προτιμότερον νὰ ἔχητε ὠρισμένας ὥρας φαγητοῦ.

Ὅταν ὁ στόμαχος ἀσθενῇ τὸ σῶμα δὲν τρέφεται καὶ διὰ τοῦ χρόνου ἐξασθενεῖ.

§ 67 Πῶς πρέπει νὰ περιποιώμεθα
τοὺς ὀδόντας ἡμῶν.

Ἐὰν οἱ ὀδόντες ἡμῶν δὲν εἶνε ὑγιεῖς, τότε αἱ τροφαὶ δὲν μασῶνται καλῶς καὶ ἡ χώνευσις αὐτῶν γίνεται μετὰ δυσκολίας.

Ἄναγν δάλλα Γ. Ἐκδοσις Β' 1922

Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν πολὺ νὰ φροντίζωμεν περὶ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν.

Πρέπει νὰ πλύνωμεν αὐτοὺς καθ' ἑκάστην μετὰ τὸ φαγητὸν δι' ἀφθόνου ὕδατος καὶ σάπωνος, διότι τοιοντοτρόπως δὲν μένουσι μεταξὺ τῶν ὀδόντων τροφαί, αἵτινες σηπόμεναι φθείρουσι κατ' ὀλίγον τοὺς ὀδόντας.

Δὲν πρέπει νὰ θραύωμεν δι' αὐτῶν σκληρὰ πράγματα, καθὼς τὰ κάρυα καὶ τὰ ἀμύγδαλα, διότι οὕτω θραύεται πολλάκις ἢ σμάλτος τῶν ὀδόντων, ἥτις προφυλάσσει αὐτούς.

Δὲν πρέπει νὰ τρώωμεν πολὺ θερμὰ ἢ πολὺ ψυχρὰ τὰ φαγητά, ὡσαύτως δὲ δὲν κάμνει νὰ θέτωμεν εἰς τὸ στόμα μας εὐθὺς μετὰ θερμᾶς τροφᾶς ψυχρᾶς ἢ μετὰ ψυχρᾶς θερμᾶς.

Ἄς ἐκβάλλωμεν τοὺς τυχὸν ἐφθαρμένους ὀδόντας, διότι οὗτοι συντελοῦσιν εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν ὑγιᾶν.

§ 68. *Με ποῖον φῶς πρέπει νὰ ἐργάζησθε.*

Ἐργάζεσθε ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως αὐτοῦ. Σὰς φωτίζει τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔχυσεν ἄπλετον.

Τὸ φῶς τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ εἶνε εὐεργετικώτατον· ἀναπτύσσει τὸ σῶμα καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ὑγείαν, δίδει καλὴν διάθεσιν καὶ αὐξάνει τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν ζωηρότητα ἡμῶν.

Ἡ στέρησις τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς βλάπτει ὑπερβολικῶς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Ἄναγν. Δαλλὰ Γ'. Ἐκδόσεις Β 1922

Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου πρέπει νὰ εἰσέρχεται ἄπλετον ἐντὸς τῶν δωματίων ἡμῶν.

Τὸ ὑπέρμετρον ὅμως φῶς βλάπτει τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὅσάκις ἐργάζεσθε, εἶνε ὠφελιμώτατον νὰ προσπίπτῃ πρὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐκ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ παραθύρου.

Μὴ ἀναγινώσκητε, μὴ γράφητε, μὴ ἰχνογραφῆτε ἐν ἀπλήτῳ ἡλιακῷ φωτί. Ἡ ὄρασις ὑμῶν βλάπτεται σοβαρῶς.

Μὴ ράπτητε λευκὰ ὑφάσματα ἐν ἀπλήτῳ ἡλιακῷ φωτί.

Ἡ ὄρασις ὑμῶν θὰ βλαβῇ.

Ἡ διαμονὴ εἰς τὸ ὑπαιθρον ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἶνε ὠφελιμωτάτη.

Μὴ ἐκτίθεσθε ὅμως ἀσκεπεῖς εἰς τὸν ἥλιον, ὅσάκις εἶνε καύσων, διότι κινδυνεύετε νὰ πάθητε κεφαλαλγίαν καὶ ἄλλας ἐνοχλήσεις.

Μὴ ἐργάζησθε τὴν νύκτα· ὁ Θεὸς ὥρισεν αὐτὴν πρὸς ἀνάπαυσιν.

Τὸ τεχνητὸν φῶς τῆς νυκτὸς εἶνε καὶ ἀνεπαρκὲς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ δαπανηρόν.

Τὰ κηρία, τὸ ἔλαιον, τὸ πετρέλαιον, τὸ φωταέριον καὶ τὸ οἰνόπνευμα φθειροῦσι καὶ μολύνουσι τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου.

Τὸ καίόμενον πετρέλαιον, οἰνόπνευμα ἢ φωταέριον ἐνίστητε προξενούσιν ἐκρηξιν τῶν δοχείων. Ἐκ τούτου προέρχονται πυρκαϊαί. Προσέχετε!

Ἡ υἷα εἶνε ἀργυμῖα-
 τον ἀγαθόν ἔχομεν χρῆος
 νὰ προσφράσσωμεν τὴν
 υἷαν ἡμῶν.

§ 69. Ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἱππεύει
 τὸν ἄγριον Βουκεφάλαν.

Ὁ Φιλόνεικος ὁ Θεσσαλὸς ἔφερε κάποτε νὰ πωλήσῃ
 εἰς τὸν Φίλιππον, τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ἓνα μέγαν
 καὶ ὠραῖον ἵππον, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε Βουκεφάλαν δὲ ὅτι ἡ
 κεφαλὴ αὐτοῦ ὠμοῖαζε πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ βοῦς. Ἐξή-
 τει δὲ διὰ τὸν ἵππον αὐτὸν δεκατρία τάλαντα.

Ὁ Φίλιππος μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τοῦ μικροῦ αὐ-
 τοῦ υἱοῦ Ἀλεξάνδρου κατέβησαν εἰς τὴν πεδιάδα διὰ νὰ
 δοκιμάσωσι τὸν ἵππον.

Ὁ Βουκεφάλας ἐφαίνετο πολὺ ἄγριος· οὔτε ἀναβάτην
 ἐδέχετο, οὔτε τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων τοῦ Φιλίππου ὑπέ-

Ἀναγν. ἀλλά Γ. Ἐκδόσις Ε' 1922

μενεν, ἀλλ' ὀρθούμενος ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν του ἠναντιοῦτο καθ' ὅλων.

Ὁ Φίλιππος τότε ἠγανάκησε καὶ διέταξε νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὸν κύριόν του, διότι ἦτο ἐντελῶς ἄγριος καὶ ἀδάμαστος.

Ὁ μικρὸς ὅμως Ἀλέξανδρος, ὅτε ἤκουσε τὴν διαταγὴν τοῦ πατρός του, εἶπε:

«Περίεργον, νὰ ἀφήνωσιν ἓνα τοιοῦτον ἵππον, διότι δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν ἐξ ἀπειρίας καὶ δειλίας!»

Ὁ πατὴρ του ἀκούσας ταῦτα κατ' ἀρχὰς ἐσιώπησεν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος πολλάκις τὰ ἴδια ἐπανελάμβανε καὶ ἐλυπεῖτο, ὁ Φίλιππος εἶπε πρὸς αὐτόν: — Κατηγορεῖς τοὺς πρεσβυτέρους, ὡς νὰ ἐγνώριζες σὺ περισσότερα! Μήπως ἤμπορεῖς σὺ νὰ μεταχειρισθῆς ἀκόμη ἵππον;»

— «Δὲν γνωρίζω τί θὰ ἔκαμνον δι' ἄλλους», ἀπεκρίθη ὁ Ἀλέξανδρος, «ἀλλ' αὐτὸν θὰ τὸν μετεχειρίζομαι καλύτερον ἀφ' ὅσον οἱ ἄλλοι τὸν μετεχειρίσθησαν».

— «Καὶ ἂν δὲν τὸν μετεχειρισθῆς, πῶς νὰ σὲ τιμωρήσω διὰ τὴν προπέτειάν σου;», ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος.

— «Ἐγὼ τότε ὑποχρεοῦμαι νὰ πληρώσω τὸν ἵππον», ἀπήντησεν ὁ Ἀλέξανδρος.

Ἀκούσαντες ταῦτα ὅλοι ἐγέλασαν. Ὁ Φίλιππος ἔδωκε τὴν ἀδειαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μεταχειρισθῆ τὸν ἵππον»

Ὁ Ἀλέξανδρος ἔσπευσεν ἀμέσως πρὸς αὐτὸν καὶ λαβὼν τὰς ἠγίας στρέφει αὐτὸν πρὸς τὸν ἥλιον, διότι εἶχε παρατηρήσει, ὅτι ὁ ἵππος ἔβλεπε τὴν σκιάν του καὶ ἐταράσσετο. Ὁ ἵππος ἀρχίζει νὰ τρέχη.

Ὁ Ἀλέξανδρος παρακολουθῶν αὐτὸν τὸν θωπεύει, διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς του ἀπορρίπτει τὴν χλαμύδα του καὶ με ἀπίστευτον θάρρος πηδᾷ ἐπ' αὐτοῦ καὶ κἀθηται ἀσφαλῶς.

Ἄναγν. Δαλλὰ Γ. Ἐκδόσεις Ε' 1922

Εὐθύς τότε σύρει τὰς ἡνίας, διὰ νὰ σφίξῃ τὸν χαλινόν, χωρὶς νὰ μαστιγώσῃ τὸν ἵππον ἢ νὰ κτυπήσῃ αὐτὸν μὲ τοὺς περηνιστήρας.

Ὁ ἵππος δὲν ὀρθοῦται πλέον, ἀλλ' εἶνε ἀνυπόμονος νὰ τρέξῃ.

Ὁ Ἀλέξανδρος τότε ἀρχίζει νὰ φωνάζῃ πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ τὸν κτυπᾷ διὰ τῶν ποδῶν του.

Ὁ ἵππος εὐθύς τρέχει ὡς ἀστραπή.

Ὁ Φίλιππος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν φοβοῦνται, μήπως πάθῃ κακόν τι ὁ Ἀλέξανδρος.

Οὗτος ὅμως στρέψας τὸν ἵππον κύκλῳ ἐπανῆλθε κατ' εὐθείαν σοβαρὸς καὶ χαίρων.

Πάντες τότε ἐξητωκραύγασαν. Ὁ Φίλιππος ἐδάκρυσεν ἐκ χαρᾶς.

Ὅτε δὲ κατέβη ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ ἵππου, τὸν ἐφίλησεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε:

«— Τέκνον μου, ζήτηι βασιλείαν ἀξίαν σου, διότι ἡ Μακεδονία δὲν σὲ χωρεῖ».

§ 70. Πῶς μία οἰκογένεια σφίζεται
ἐκ τῆς πλημμύρας ἐνὸς ποταμοῦ.

Διὰ μέσου τῆς πόλεως ῥέει εἰς μέγας ποταμὸς, ὅστις οὕτω διαιρεῖ τὴν πόλιν εἰς δύο μέρη. Τὰ δύο ταῦτα μέρη τῆς πόλεως συνδέονται διὰ μεγάλης γεφύρας.

Ἐπὶ τοῦ μέσου θόλου τῆς γεφύρας ὑπῆρχε μικρὰ καλύβη κατοικουμένη ὑπὸ τῆς πτωχῆς οἰκογενείας τοῦ φύλακος τῆς γεφύρας.

Ὁ ποταμὸς μίαν φορὰν ἐπλημμύρησεν ὑπερβολικὰ καὶ

ἀναγν. δάλλα Γ. Ἐκδοσις Β' 1922

διὰ τοῦ ὀρητικῆς του ρεύματος κατεκρήμνισε τὰ δύο ἄκρα τῆς γαφύρας.

Ἐμενεν ὁ μέσος θόλος μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ καλύβης καὶ τῶν πτωχῶν κατοίκων αὐτῆς. Οἱ δυστυχεῖς δὲν ἐπρόφθα- σαν νὰ φύγωσι.

Τὸ ρεῦμα ἐγένετο ὁλονὲν ὀρητικώτερον καὶ ἦτο φα- νερόν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐκρημνίζετο ὁ θόλος καὶ θὰ ἐ- πνίγετο ἡ δυστυχῆς οἰκογένεια.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως συναθροισθέντες εἰς τὰς ὄχ- θας ἔβλεπον τὴν ἀπελπιστικὴν θέσιν αὐτῆς, ἀλλ' οὐδεὶς ἐ- τόλμα νὰ ἐμβῆ εἰς λέμβον νὰ τὴν σώσῃ. Τὰ κύματα ἦσαν τρομερὰ καί, ὅστις ἐδοκίμαζε θὰ εὔρισκεν ἄφευκτον θά- νατον.

Εἰς πλούσιος εἶπε τότε ὅτι δίδει πεντακοσίας δραχμὰς εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐγένετο σωτὴρ τῆς πτωχῆς οἰκο- γενείας.

Μάτην! κανεὶς δὲν ἐτόλμα.

Ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τύχην διέβαιναν ἐκεῖθεν εἰς χωρι- κός. Οὗτος ἰδὼν τί συνέβαιναν, εἰσέρχεται εἰς μίαν λέμβον, κοπηλατεῖ ἰσχυρῶς καὶ φθάνει εἰς τὴν καλύβην.

Οἱ θεαταὶ ἐλειηνολόγουν τὸν χωρικόν, ὁ ὁποῖος διὰ πεντακοσίας δραχμὰς διεκινδύνευε τὴν ζωὴν του.

Με πολὺν κόπον παρέλαβε τὴν οἰκογένειαν ὁ χωρικός εἰς τὴν λέμβον καί, ἀφοῦ ἐκινδύνευσε πολλάκις, ἔφερεν αὐ- τὴν ἔξω, χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε.

Ὁ θαυμασμός τοῦ λαοῦ δὲν ἔχει ὅρια· ὅλοι συγγαί- ρουσι καὶ ἐπαινοῦσι τὸν γενναῖον χωρικόν.

Ὁ πλούσιος πλησιάζει αὐτόν, τὸν συγγαίρει καὶ προσ- φέρει πρὸς αὐτόν τὰς πεντακοσίας δραχμὰς.

«Ὁχι, κύριε», λέγει ὁ χωρικός, «δὲν πωλῶ τὴν ζωὴν μου μὲ χρήματα».

Ἄναγν. ἀλλὰ Γ'. Ἐκδ. Ε' 1922.

» Έσωσα τὴν οἰκογένειαν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ,
διότι ἦτο χρέος μου νὰ τὸ πράξω.

» Ὁ Θεὸς μὲ βοηθεῖ καὶ ἐξοικονομῶ διὰ τῆς ἐργασίας
μου ὅσα μοῦ χρειάζονται.

» Δόσε καλύτερον τὰ χρήματα εἰς τὴν πτωχὴν οἰκογένειαν,
ἢ ὅποια ἔχει μεγαλυτέραν ἀνάγκην αὐτῶν.»

Ὁ λαὸς τότε τὸν ἐθαύμασεν ἀκόμη περισσότερον, ὃ δὲ
πλούσιος ἔδωκε τὰς πεντακοσίας δραχμὰς εἰς τὴν σωθεῖσαν
οἰκογένειαν.

Ἐχε δάρρος Ἐσο γενναῖος.
Θυμαρὸς παραβουήρης
ὅτῃ φοργουῖνα φαίνεται.

§ 71: Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν διαφόρων τόπων ἔχουσιν ἀνάγκη νὰ συγκοινωνῶσι μεταξύ των διὰ πολλοὺς λόγους.

Εἷς ἐκ τῶν λόγων τούτων, ὁ σπουδαιότερος, εἶνε ὁ ἐξῆς. Ἐκαστος τόπος ἔχει ἀνάγκη πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν παράγονται ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ὅποια πρέπει νὰ μετακομισθῶσιν εἰς αὐτὸν ἐξ ἄλλων μερῶν· ἄλλα πάλιν παράγει ἐν ἀφθονίᾳ, διὰ τοῦτο δὲ εἶνε ἀνάγκη τὰ πλεονάζοντα ἐξ αὐτῶν νὰ μετακομισθῶσι καὶ πωληθῶσιν εἰς ἄλλους τόπους, οἱ ὅποιοι χρειάζονται τὰυτα.

Τὰ ἐμπορεύματα καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι ἠμποροῦσι νὰ μεταφέρωνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ ζώων, τὰ ὅποια διὰ τοῦτο λέγονται φορηγὰ. Τοιαῦτα εἶνε πρὸ πάντων ὁ ἵππος καὶ ὁ ἡμίονος. Ὁ ὄνος δὲν ἀντέχει εἰς μακρινὰ ταξείδια. Εἰς μερικὰ μέρη χρησιμοποιοῦσιν ὡς φορηγὸν ζῷον καὶ τὴν κάμηλον.

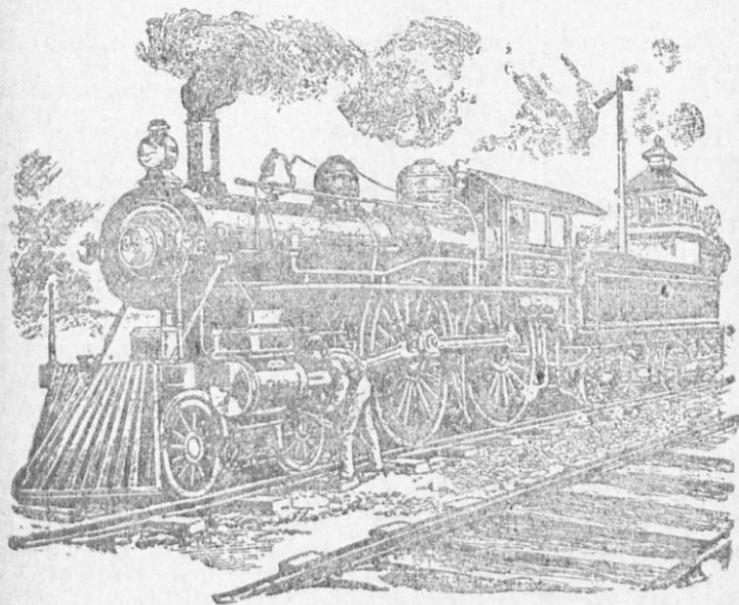
Ἡ μεταφορὰ ὅμως διὰ φορηγῶν ζώων ἀργεῖ πολὺ καὶ διὰ τοῦτο εἶνε δαπανηρά.

Οἱ ἄνθρωποι παρετήρησαν, ὅτι τὰ πράγματα μεταφέρονται εὐκολώτερον, ἂν σύρονται ὑπὸ τῶν ζώων, παρὰ ἂν φέρονται ἐπὶ τῆς ράχεως αὐτῶν. Ἐκ τούτου ὀδηγηθέντες κατεσκεύασαν τὰ φορηγὰ ἀμάξια, συρόμενα ὑπὸ βοῶν, ἵππων καὶ ἡμιόνων, διὰ τῶν ὁποίων μεταφέρουσι πρὸ πάντων διάφορα πράγματα καὶ ἐμπορεύματα, καὶ τὰς ἀμάξιας αἰτινες σύρονται ὑπὸ ἵππων καὶ διὰ τῶν ὁποίων μεταφέρονται οἱ ἄνθρωποι καὶ αἱ ἀποσκευαὶ των.

Ἡ ἀμάξα πάλιν σύρεται εὐκολώτερον καὶ φέρει περισ-

Αναγν. Δαλλὰ Γ.' Ἐκδοσις Ε' 1922

σοτέρους ανθρώπους και πράγματα, ἂν οἱ τροχοί της κυλίσονται ἐπὶ κοίλων σιδηρῶν ράβδων. Τοιαύτας ἀμάξας ἔχουσιν ἐντὸς τῶν πόλεων, λέγονται δὲ αὐταὶ ἵπποσιδηρόδρομοι μὲν, ὅταν κινῶνται δι' ἵππων, τροχιόδρομοι δὲ, ὅταν κινῶνται δι' ἀτμομηχανῆς ἢ ἠλεκτρισμοῦ.

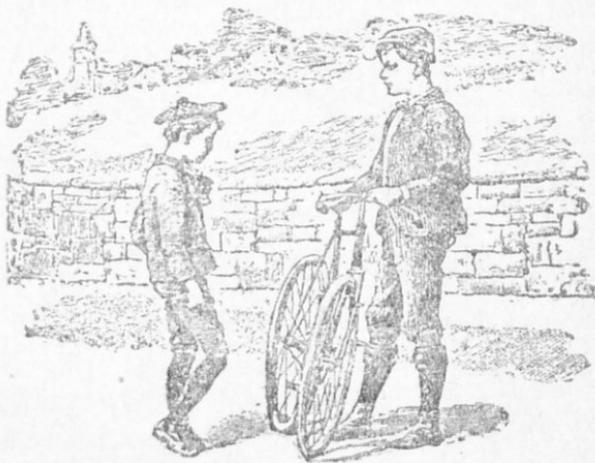

Ἐὰν ὁμοῦς αἱ σιδηραὶ ράβδοι δὲν εἶνε κοίλαι, ἀλλ' ὄριζόντιαι, τότε ἡ κίνησις εἶνε εὐκολωτάτη. Τοιαῦται εἶνε αἱ ράβδοι τοῦ σιδηροδρόμου. Ὁ σιδηρόδρομος ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν ἀμαξῶν, αἵτινες εἶνε συνδεδεμένοι ἢ μία μὲ τὴν ἄλλην καὶ σύρονται ὑπὸ μιᾶς ἀτμομηχανῆς, ἢ ὁποῖα εἶνε ἔμπροσθεν. Τὴν ἀτμομηχανὴν διευθύνει ὁ μηχανικός. Ὁ σιδηρόδρομος δύναται νὰ κινήται καὶ δι' ἠλεκτρισμοῦ.

Ἀναγν. ἀλλὰ Γ' Ἐκδ. σεις Ε' 1912

Ἐπίσης καὶ αἱ ἄμαξαι, αἱ ὁποῖαι κινεῖνται δι' ἀτμοῦ ἢ ἠλεκτρισμοῦ, χωρὶς οἱ τροχοὶ των νὰ κυλῖονται ἐπὶ σιδηρῶν ῥάβδων. Αἱ ἄμαξαι αὗται ὀνομάζονται αὐτοκίνητα.

Οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ μεταβαίνωσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ διὰ τοῦ ποδηλάτου.

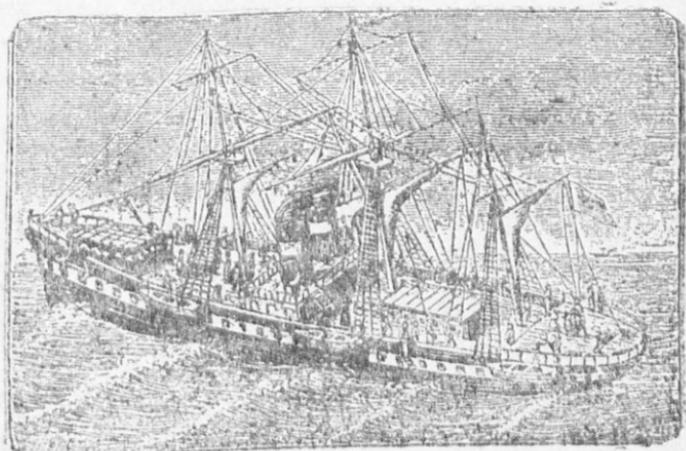
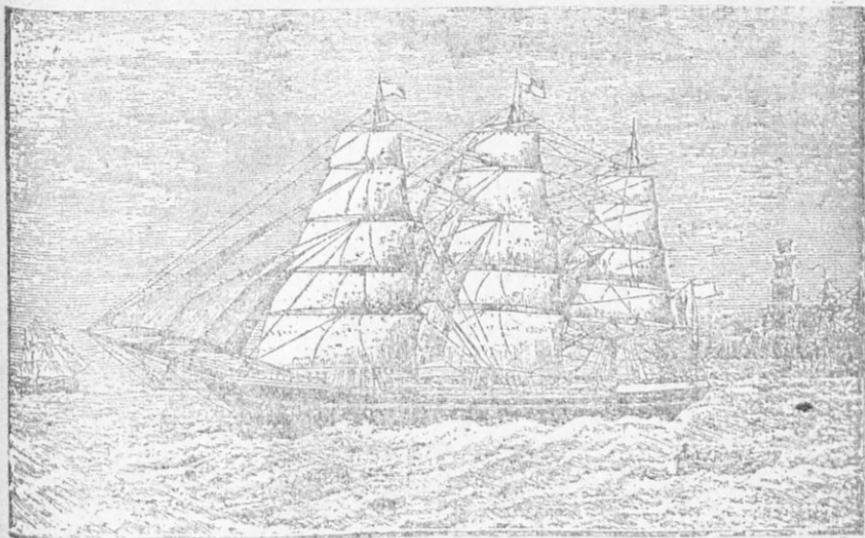

Τὰ φορτηγὰ ζῶα, αἱ ἄμαξαι, οἱ ἵπποσιδηρόδρομοι, οἱ τροχιόδρομοι, οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ ποδηλάτα εἶνε μέσα τῆς καὶ τῆς ξηρᾶν συγκοινωνίας.

Ἀπὸ μιᾶς νήσου ἢ ἀπὸ μιᾶς παραλίου πόλεως εἰς ἄλλην νήσον ἢ παραλίον πόλιν μεταφέρονται οἱ ἄνθρωποι ἢ τὰ ἐμπορεύματα διὰ τῶν πλοίων. Τὰ πλοῖα λοιπὸν εἶνε μέσα τῆς κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίας.

Τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα κινεῖνται διὰ τῶν ἰστιῶν, ὠθουμένων ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λέγονται ἰστιοφόρα, τὰ δὲ κινούμενα δι' ἀτμοῦ λέγονται ἀτμόπλοια.

Ἀναγν. Διάλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε' 1922

Αναγν. Δάλλα Γ. Έκδοσις Β 1922

§ 72. Μία επίσκεψις τοῦ Πέτρου εἰς ἀτμόπλοιον.

Ὅσακις ὁ Πέτρος ἔβλεπεν ἐκ τῆς προκυμαίας ἀτμόπλοιον νὰ εἰσπλήη συρρίζον εἰς τὸν λιμένα, τῷ ἐφαίνετο, ὅτι ἤκουεν αὐτὸ νὰ λέγῃ: « Ἰδοὺ ἔρχομαι! φέρω συμπολίτας σας· φέρω καὶ ξένους, ἵνα ἐπισκεφθῶσι τὸν τόπον σας! »

Ὅσακις δ' ἔβλεπεν ἄλλο νὰ ἐκπλήη καπνίζον, ἐνόμιζεν, ὅτι ἔλεγε μὲ τὸ βραγγῶδες ἢ ὀξὺ σύριγγά του: — « Φεύγω! ποῖος θέλει ν' ἀναβῆ ἐπὶ τῶν νώτων μου, ἵνα διαπλεύσῃ τὰ κυανᾶ κύματα, ἵνα ταξιδύσῃ εἰς ἄλλας χώρας, ἵνα ἴδῃ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ ἄλλον τρόπον ζωῆς; »

— Καὶ τότε πῶς ἐπεθύμει ὁ Πέτρος νὰ εὐρίσκετο ἐπ' αὐτοῦ! Καὶ δὲν εἶχεν ἀναβῆ ποτε ἐπὶ ἀτμοπλοίου.

Ὁ πατήρ τοῦ Πέτρου εἶχε μαντεύσει πρὸ πολλοῦ τὸν πόθον αὐτοῦ.

Κατέβη λοιπὸν μίαν ἡμέραν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν λιμένα, ἐναύλωσε μικρὰν τινα λέμβον καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν ναύτην νὰ μεταφέρῃ καὶ τοῦς δύο εἰς τι πελώριον ἀτμόπλοιον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀγκυροβολήσει πρὸ τινων ὠρῶν. Ὁ ναύτης κοπηλατῶν διηύθυνεν αὐτοὺς κατὰ τὴν παραγγελίαν.

Μακρόθεν ὁ Πέτρος ἔβλεπε τὸ ἀτμόπλοιον ν' ἀπλώνηται εἰς τὴν θάλασσαν ὡς μέλαν θηρίον. Δύο στρογγύλαι ὀπαὶ, ἡ μία εἰς τὸ ἓν καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς πρῶρας, ὁμοίαζον πρὸς δύο μεγάλους ὀφθαλμούς.

Διὰ μέσου αὐτῶν διήρχοντο δύο χονδραὶ ἀλύσεις, αἰτινες ἐβυθίζοντο τεταμέναι εἰς τὴν θάλασσαν καὶ αἱ ὁποῖαι συνεχράτουσιν τὸ θηρίον ἐκεῖνο.

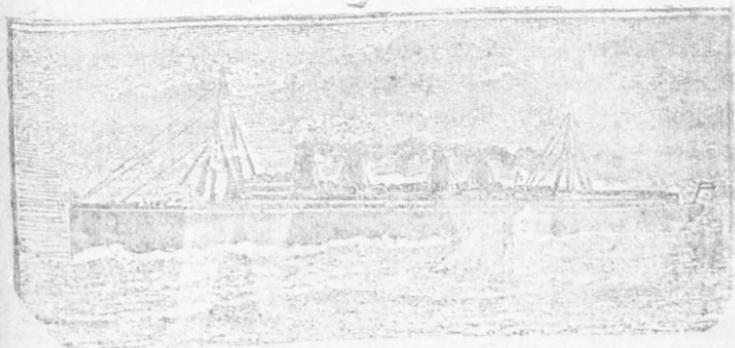
Ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ἀτμοπλοίου ἀνήρχετο ἐκ δύο καπνοδόχων καπνός.

Ἐκθροισις Ε' 192!

Ὑπὸ τὴν πρῶμνην, ἐν μέσῳ χρυσοῶν κοσμημάτων, ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου.

Ἐπλησίασαν ὑποκάτω. Τὸ πέλαγος ἐγένετο σκοτεινὸν ἐκ τῆς μακρᾶς σκιᾶς, τὴν ὁποίαν ἔρριπτε τὸ ἀτμόπλοιον. Ὁ Πέτρος ἐνόμιζεν, ὅτι ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὤρθόνητο ὑψηλὴ καὶ μακρὰ οἰκία μετὰ στρογγύλων θυρίδων, τεθεμελιωμένη ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

Ἀνέβησαν μετὰ προσοχῆς τὴν εὐκίνητον κλίμακα, ἣτις

ἐκρέματο κατὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πλοίου καὶ ἐπάτησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Κάποιος ναύτης, γνώριμος τοῦ πατρὸς του, εὐρέθη κατὰ τύχην ἐκεῖ καί, ἀφοῦ ἔμαθε τὸν πόθον τοῦ Πέτρου, ἀνέλαβε μετὰ προθυμίας πολλῆς νὰ περιαγάγῃ αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον.

Περιῆλθον τὸ κατάστρωμα πρῶτον. Ἐν τῇ πρῶμνῃ εἰδείξεν εἰς αὐτοὺς τὸν τροχόν, διὰ τοῦ ὁποίου χειρίζονται τὸ πηδάλιον.

ΑΝΑΓΝ. Γ' ΤΑΞΕΩΣ

10

Ἄναγν. Δάλλα Γ. Ἔκδοσις Β' 1922

Ὅπισθεν ἀπὸ τοῦ κοντοῦ ἐκυμάτιζεν ἡ ἑλληνικὴ σημαία.

Πλησίον τοῦ πηδαλίου ἦτο τοῦ πλοίαρχου ὁ κοιτωνίσκος. Εἰς αὐτὸν δὲν ἐπετρέπετο νὰ εἰσέλθῃ ἄλλος.

— Εἰς τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου ἦσαν ἀνηρητημένοι λέμβοι, ἐκάστη ἐκ δύο πελωρίων ἀγκίστραν.

«Εἰς τὰς μικρὰς ταύτας λέμβους», εἶπεν ὁ ναύτης, «καταφεύγομεν ἐπιβάται καὶ ναῦται, ἐὰν συμβῇ καμμίαν φορὰν, ὅταν πλέωμεν εἰς ἀνοικτὴν θάλασσαν, δυστύχημα».

— «Πόσον εἶνε μικραί», εἶπεν ὁ Πέτρος εἰς τὸν πατέρα του, «καὶ πόσον μέγα εἶνε τὸ πλοῖον!»

Ἐφερὲν αὐτοὺς ἀσιολούτως εἰς τὸ κέντρον καὶ εἶδον ἐκ τῶν ἄνω τὰς στιλπνὰς μηχανὰς τοῦ πλοίου.

Πλησίον αὐτῶν εἶδον μεγάλας ἀποθήκας, τὰς ὁποίας ὁ ναύτης ἤνοιξεν ἄνωθεν, ἕνεκα τοῦ βάρους ἐφαίνοντο σκοτειναί. Ἐκεῖ ἐνέκλειον τὰ ἐμπορεύματα.

Ἀνέβησαν ἔπειτα διὰ σιδηρᾶς κλίμακος εἰς τὴν γέφυραν.

— «Ἀπ' ἐδῶ», εἶπεν ὁ ναύτης, «ὁ πλοίαρχος ἐπισκοπεῖ τὸ πέλαγος καὶ δίδει διαταγὰς εἰς τὸν μηχανικὸν καὶ τὸν πηδαλιούχον.

Ὅ,τι μέχρι τοῦδε εἶχον ἐπισκεφθῆ, ἔλαμπεν ἐκ τῆς καθαριότητος. Ὁ Πέτρος μάλιστα ἔδειξε τὴν χαρὰν αὐτοῦ διὰ τοῦτο εἰς τὸν ναύτην.

— «Ἴνα ζήσωμεν», εἶπεν ὁ ναύτης, «ἔχομεν ὅλοι ἀνάγκην καθαριότητος. Θὰ μᾶς ὠφέλει, νομίζεις, ὁ θαλάσσιος ἀήρ, ἂν δὲν ἤμεθα καθαροί;»

Ἀκολούθως κατέβησαν διὰ ξυλίνης κλίμακος κάτω, ἵνα ἐπισκεφθῶσι τοὺς κοιτωνίσκους τῶν ἐπιβατῶν.

Ἄναγν. Δάλλε Γ. Ἐκδόσις Ε. 1922

Ἐντὸς θαλαμίσκου, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἦσαν ἀνὰ δύο κλῖναι, ἡ μία ὑπεράνω τῆς ἄλλης. Εἰς τὸ βιάθος τοῦ θαλαμίσκου ἦτο στρογγύλη μικρὰ θυρίς, κλεισμένη σφιγκτὰ διὰ κρυστάλλου. Οὕτω καὶ ὁ θαλαμίσκος ἐφωτίζετο καὶ δὲν εἰσώρμον τὰ κύματα, ὅταν τὸ πέλᾳγος ταράσσηται.

Ἔδειξε τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ μετὰ τῆς μακρᾶς κερυτίνης τραπέζης· τὰ σκευοφυλάκια, ἔνθα ἦσαν ἀσφαλῶς προσηρμοσμένα τὰ ποτήρια, αἱ φιάλαι καὶ τὰ πινάκια, ἵνα μὴ θραύωνται, ὅταν σαλεύῃ τὸ πλοῖον.

Κατέβησαν ἀκολούθως βαθύτερον εἰς τὸ ὑπνωτήριο τῶν ναυτῶν πρὸς τὴν πρῶραν. Οὐδεμία κλίνη ὑπῆρχεν ἐκεῖ. Μόνον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἦσαν ἐξηρητημένα ἐξ ἀγκίστρον δέματα. Ὁ ναύτης ἐξετύλιξεν ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ ἐξήρτησε τὸ ἄλλο ἄκρον ἐξ ἀγκίστρον τῆς ὀροφῆς.

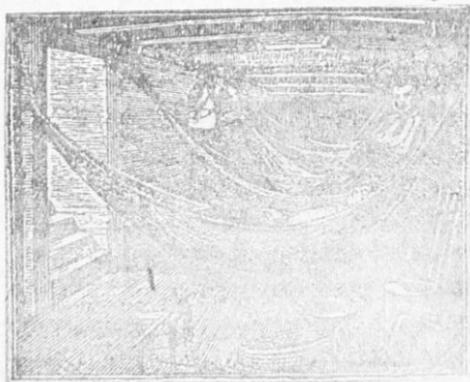
— «Ἴδου ἡ κλίνη μου», εἶπεν.

Ὁ Πέτρος ἐθαύμαζεν. — «ἀλλὰ πῶς ἀναβαίνεις;», ἠρώτησε.

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἔκδ. Ε'. 1922.

— «Πρόσεχε!». — Καὶ κρατήσας διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸ ἄγκιστρον ἀνυψώθη καὶ διὰ ταχειᾶς κινήσεως ἐβυθίσθη εἰς τὴν κρεμαστὴν κλίνην.

«Ἐδῶ», εἶπε, «κοιμῶμαι. Ἡ θάλασσα μὲ λιχνίζει. ὁ

ταν κινήται τὸ πλοῖον, καὶ μὲ ἀποκοιμίζει τὸ πλατάγημα τῶν κυμάτων».

Ἀνῆλθον ἀκολούθως εἰς τὸ κατάστροφον, καί, ἀρού εὐχαρίστησαν τὸν ἀγαθὸν ναύτην, κατέβησαν εἰς τὴν λέμβον.

— «Θαυμασία ἐφεύρεσις ἡ πλωτὴ αὕτη οἰκία», εἶπεν ὁ Πέτρος, καθ' ὃν χρόνον ἔπλεε πρὸς τὴν ξηράν.

— «Καὶ ὅμως», ἀπήντησεν ὁ πατήρ, «ἵνα ὁ ἄνθρωπος ἐφεύρη τὴν πλωτὴν ἐκείνην οἰκίαν, ὡς ὀνομάζεις αὐτήν, ἐπέρασεν χιλιάδες ἔτων. Τὸ πρῶτον πλοῖον τοῦ ἀνθρώπου ἦτο ἀπλοῦς κορμὸς δένδρου! Δι' αὐτοῦ δὲν ἐτόλμα ν' ἀναχθῆ εἰς τὸ πέλαγος, ἀλλὰ περιοριζέτο νὰ πλέη κατὰ τὴν ἀκτὴν. Πόσον ὅμως εἰργάσθη, ἵνα βαθυηδὸν ἀντικαταστήσῃ τὰ ἀτελῆ ἐκεῖνα μέσα, δι' ἰστιοφόρων καὶ διὰ τῶν ἀτμοπλοίων, διὰ τῶν ὁποίων σήμερον διαπλέει τοὺς ἠκεανούς!».

Λογν. Δέλλα Γ'. Ἔξ, .Ε. 1922

§ 68. Τὸ ναυτόπουλο.

Μὲ καράβια ἔς τὰ ταξειΐδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ,
μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τῆ νεότη του περνᾷ

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει
οὔτ' ἢ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι οὔτε χαλάζι
οὔτε κύματα πλατιά.

Στῆ δουλειᾷ πουργὸ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμιο ἔς τὸ πλευρὸ
ξερὸ τρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ ὅταν τὸ ξεφτέρι
ἀναβαίνει ἔς τὰ πανιά
καὶ μὲ ῥόζους εἰς τὸ χέρι
λύνει, δένει τὰ σχοινιά.

Ἐ τοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῆ
τῆς μαννούλας του ἢ λαχτάρα,
τῆς μαννούλας του ἢ σῶχῆ.

§ 69. Οι άνθρακες.

Οί άνθρωποι μεταχειρίζονται ως καύσιμον ύλην τούς άνθρακας.

Άνθράκων ύπάρχουσι δύο είδη, οί Ξυλάνθρακες και οί όρυκτοί άνθρακες.

Ό Ξυλάνθραξ έχει βάρος μικρόν, σκληρότητα μετρίαν και παράγει ήχον μεταλλικόν.

Δέν διαλύεται έντός του ύδατος, καιόμενος δέ παράγει καπνόν, αφήνει τέφραν και παράγει έν άέριον επιπλαβεστάτον εις την υγείαν των ζώων.

Ό Ξυλάνθραξ κατασκευάζεται εκ ξύλων υπό των άνθρακίων έντός του ίδιου δάσους, εις τό όποϊον ούτοι κόπτουσι τά Ξύλα.

Πρός τούτο οί άνθρακίεις επί στερεού και όσον τό δυνατόν όλιγότερον υγρού έδάφους σχηματίζουν σωρόν εκ ξύλων σκληρών.

Εις τό μέσον του σωρού τοποθετοϋσι τά μακρότερα Ξύλα όρθια, αφήνοντες έν τῷ μέσῳ αυτών όπήν κυκλικήν όμοιάζουσαν προς καπνοδόχην.

Πέριξ αυτης τοποθετοϋσιν άλλα Ξύλα όριζοντίως αφήνοντες κατά διαστήματα όπας, δια να συγκοινωνῃ ό έξωτερικῶς άήρ μετά του εύρισκομένου μεταξϋ των Ξύλων.

Κατόπιν τον σωρόν τούτον καλύπτουσι δια φύλλων Ξηρών ή χόρτου και άνωθεν ρίπτουσι χῶμα.

Άφου προετοιμασθῃ καλῶς ό σωρός, ρίπτουσι δια της κεντρικῆς όπῆς έντός αυτου άνθρακας άνημμένους ή τεμάχια Ξύλου επίσης άνημμένα.

Άναγν. Δάλλα Γ. Έκδοσις Β' 922

Ἐὸ πῦρ βαθμηδὸν μεταδίδεται εἰς ὅλον τὸν σωρόν.
 Τὰ ξύλα τοῦ σωροῦ πρέπει νὰ καίωνται ὅλα συ-
 χρόνως.

Διὰ τοῦτο, ὅταν παρατηρήσωσιν, ὅτι ἡ καῦσις εἰς τι
 μέρος προχωρεῖ πολὺ ταχέως, τότε φράττουσι τὴν πλε-
 σίον τοῦ μέρους ἐκείνου ὀπίην, τοῦναντίον δὲ εὐρύνουσι
 τὴν ὀπίην, ἃν ἡ καῦσις προχωρῇ βραδέως.

Ὁ καπνὸς ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τῶν καιομένων ξύλων, ἐν
 ἀρχῇ εἶνε μέλας καὶ πυκνός, ὅσον ὅμως ἡ καῦσις προχω-
 ρεῖ, γίνεται διαφανῆς καὶ ἔχει χροῶμα ἀνοικτὸν κυανοῦν.

Ὅταν τὸ δεύτερον αὐτὸ συμβῇ, ἐννοοῦσιν οἱ ἀνθρώ-
 κεις, ὅτι τὰ ξύλα μετεβλήθησαν εἰς ἀνθρακας.

Τότε κλείουσιν ὅλας τὰς ὀπὰς, ὃ ἀήρ δὲν εἰσέρχεται
 πλέον καὶ ἡ καῦσις παύει.

Ἀφοῦ παρέλθωσιν ὀλίγαι ἡμέραι καὶ ψυχθῇ ὁ σωρός,
 ἀποκαλύπτεται καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ξύλα εὐρίσκονται διατη-
 ροῦντα τὸ ἀρχικὸν σχῆμα, ἀλλ' εἶνε μαῦρα, ἐλαφρότερα
 καὶ ἡχηρά.

Ἐκ τούτων ἀπορρίπτονται τὰ ἔχοντα χροῶμα πυρρὸν,
 τὰ ὅποια εἶνε τὰ λεγόμενα ξυλοκάρβουνα, διότι καιόμενα
 παράγουσι δυσάρεστον καπνόν.

Οὕτω κατασκευάζονται οἱ ξυλάνθρακες, τοὺς ὁποίους
 μεταχειρίζομεθα πρὸς θέρμανσιν.

Ὁ ὀρυκτὸς ἀνθραξ εἶνε πολλῶν εἰδῶν. Συνήθως ὅμως
 μεταχειρίζομεθα εἰς τὰς ἐργασίας ἡμῶν δύο εἶδη αὐτοῦ,
 τὸν λιθάνθρακα καὶ τὸν γαιάνθρακα.

Ὁ λιθάνθραξ ἔχει σχῆμα ἄμορφον, λάμπην ὑαλοειδή,
 χροῶς μέγα καὶ χροῶμα μέλαν.

Διὰ νὰ κοῖ, ἀπαιτεῖ ἰσχυρὸν ῥεῦμα ἀέρος.

Ἄνεργ. Δάλλα Γ. Ἑκδόσεις Β' 1922

Καιόμενος δὲ παράγει πολλὴν θερμότητα, καπνὸν μέλανα, ἀέριον ἔχον ὁσμὴν δυσάρεστον καὶ ἀφήνει μικρὰν ποσότητα τέφρας.

Ὁ γαιάνθραξ εἶνε καὶ αὐτὸς ἄμορφος, ἔχει χροῖα καστανόν, δὲν λάμπει, εἶνε εὐθραυστος καὶ καιόμενος ἀφήνει μεγαλυτέραν ποσότητα τέφρας.

Ὁ λιθάνθραξ καθὼς καὶ ὁ γαιάνθραξ εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς γῆς. Τὰ μέρη τῆς γῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγονται οὗτοι, ὀνομάζονται ἀνθρακωρυχεῖα.

Τοιαῦτα μέρη ἐν Ἑλλάδι εἶνε ἡ Κύμη τῆς Εὐβοίας, ἡ Χαλκίς, τὰ Μέγαρα, ὁ Ὄρωπός, ἡ Κόρινθος, εἰς τὰ ὁποῖα ὁμοῦς μόνον οἱ γαιάνθρακες ὑπάρχουσι.

Λιθάνθρακες δὲ εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Τὰ ἀνθρακωρυχεῖα κείνται εἰς μέγα βάθος ἐντὸς τῆς γῆς καὶ ἀποτελοῦσι μεγάλας ἐκτάσεις.

Πρὸς ἐξαγωγήν λοιπὸν τοῦ ἀνθρακος σκάπτουσι βαθρὰ καὶ πλατέα φρέατα, διὰ τῶν ὁποίων κατέρχονται οἱ ἐσγάται.

Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἐν γένει καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τοῦ φρέατος σχηματίζουσι ὁδοὺς κόπτοντες τοὺς ὀρυκτοὺς ἀνθρακας.

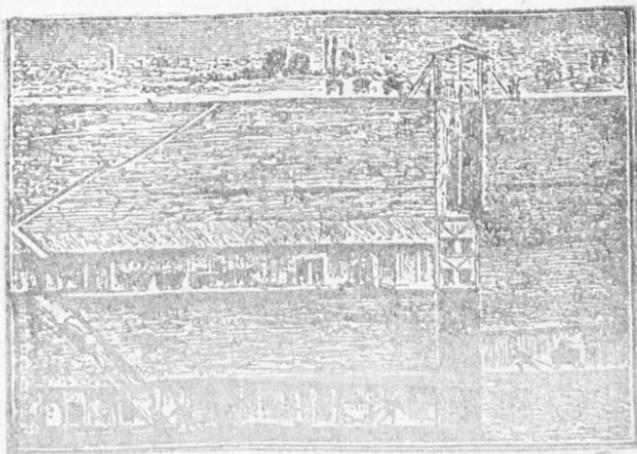
Κατὰ διαστήματα δὲ ἀφήνουσι χονδροὺς στύλους ἐξ ἀνθρακος, διὰ τὰ ὑποβαστάζονται τὰ ἀνώτερα στρώματα.

Πολλοὶ ἐργάται ἰστάμενοι πρὸ τοῦ στομίου τοῦ φρέατος ἀνασύρουσι τοὺς ἀποκοπτομένους ἀνθρακας.

Ἄλλοι δὲ πάλιν διὰ μηχανῶν φυσῶσιν ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου καθαρὸν ἀέρα.

Ἄναγν. Δαλλὰ Γ'. Ἐκδοσις Β 192

Οί ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου ἐργάται διατρέχουσι πολλοὺς κινδύνους, διότι πολλάκις καταχώνονται ὑπὸ τῶν κρημνιζομένων χωμάτων, ἄλλοι δὲ ἔνεκα ἐλλείψεως ἀέρος ἀποθνήσκουσι.

Τὸ χεῖριστον ὅμως εἶνε, ὅτι πολλάκις ἀερίον τι, τὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται ἐντὸς τῶν ἀνθρακωρυχείων, ἀνάπτεται ἐξ ἀπροσεξίας τῶν ἐργατῶν καὶ οἱ δυστυχεῖς κατακαίονται.

Ἄλλοτε πάλιν ἐξορμᾷ αἰφνιδίως, ἐνῶ σκάπτουσιν, ὕδωρ καὶ οἱ ἐργάται πνίγονται.

Οἱ ὀρυκτοὶ ἀνθρακες παρήχθησαν ἐντὸς τῆς γῆς ὡς ἐξῆς. Πρὸ χιλιάδων ἐτῶν πολλὰ ἐκ τῶν δασῶν τῆς γῆς κατεχώσθησαν ἔνεκα σεισμῶν καὶ καταβυθίσεων τοῦ ἔδαφους. Τὰ δένδρα τῶν δασῶν αὐτῶν λοιπὸν ὑπέστησαν πίεσιν μεγάλην, ἐθερμάνθησαν, ἐστερήθησαν τοῦ ἀέρος

Λαγκν. Δέλλα Γ. Ἔκδοσις Ε' 1933

καὶ τοῦ ὕδατος καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἄνθρακας.

Ἐὰν κατέλθῃ τις εἰς τι ἀνθρακωρυχείον, παρατηρεῖ μετ' ἐκπλήξεως ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν στοῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀποτυπώματα τοῦ σχήματος φύλλων, κορμῶν ἢ κλάδων δένδρων κ.τ.λ. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ ἀνθρακες οὗτοι παρήχθησαν ἐκ δένδρων.

Ἐκ τοῦ πλήθους δὲ τῶν ἀνθρακωρυχείων συμπεραίνομεν, ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς πρὸ χιλιάδων ἐτῶν ὑπῆρχον δάση ἀφθονώτερα καὶ πυκνότερα ἢ σήμερον.

Οἱ λιθάνθρακες εἶνε χρησιμώτατοι εἰς τὴν βιομηχανίαν, διότι ἀναπτύσσουν μεγάλην θερμότητα καιόμενοι καὶ διότι εἶνε εὐθηνότεροι.

Μεταχειρίζονται διὰ τοῦτο αὐτοὺς εἰς τὰς ἀτμομηχανὰς τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν ἐργοστασίων, προσέτι δὲ καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ φωταερίου.

§ 75. *Τι εἶπεν ὁ Ἀριστείδης ὅτι ἐξορίσθη
τῆς πατρίδος του.*

Οἱ Ἀθηναῖοι, ἂν ὑπώπτευόν τινα τῶν πολιτῶν, ὅτι ἠδύνατο νὰ γίνῃ τύραννος, διότι ἀπέκτα πολλὴν δύναμιν, ἐξώριζον αὐτὸν ἐπὶ δέκα ἔτη.

Ἡ ἐξορία αὕτη ἐλέγετο ἐξοστρακισμός, διότι ἐγίνετο κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

Ἐκαστος πολίτης, ἀφοῦ ἐλάμβανεν ἓν τεμάχιον κεράμου, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ὄστρακον, ἔγραφεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ πολίτου, τοῦ ὁποίου ἠθέλε τὴν ἐξορίαν, καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς ἓνα τόπον τῆς ἀγορᾶς, ὃ ὁποῖος ἦτο περικυβερημένος γύρω διὰ κινκλίδων.

*Αναγν. Βόλλα Γ'. Ἐκτ. σ. 1222

Οἱ ἄρχοντες ἠρίθμουν πρῶτον τὸ πλήθος τῶν ὄστράκων, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἀνέρχωνται εἰς ἕξ χιλιάδας, διὰ νὰ γίνῃ ὁ ἐξοστρακισμός.

Ἐπειτα ἐχώριζον ἕκαστον τῶν ὀνομάτων καὶ ἐξωρίζετο ἐκεῖνος, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἐγράφετο ὑπὸ τῶν περισσοτέρων.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐξορίας του εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ καρποῦται τὰ εισοδήματα τῶν κτημάτων του.

Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐξοστρακισθῇ ὁ δίκαιος Ἀριστείδης, προσῆλθεν εἰς αὐτὸν εἰς τῶν ἀγραμμάτων χωρικῶν καὶ τείνας εἰς αὐτὸν τὸ ὄστρακον τὸν παρεκάλεσε νὰ γράψῃ τὸ ὄνομα Ἀριστείδης.

Ὁ Ἀριστείδης τότε ἠπόρησε καὶ τὸν ἠρώτησε: «Τί κακὸν ἔπαθες ἀπὸ τὸν Ἀριστείδην ;».

Ὁ χωρικός ἀπήντησε: — «Τίποτε, οὐδὲ γνωρίζω μάλιστα τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνοχλοῦμαι νὰ ἀκούω νὰ τὸν ὀνομάζωσι δίκαιον.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀριστείδης οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἔγραψε τὸ ὄνομά του εἰς τὸ ὄστρακον καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν χωρικόν.

Ὁ Ἀριστείδης ἐξορισθεὶς οὐδὲ κατὰ τῆς πατρίδος του ἐμνησικάκησεν, ἀλλ' ὑψώσας τὰς χεῖράς του εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν: — Εὐχομαι ἢ πατρίς μου νὰ εἶνε τόσον εὐτυχής, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ λάβῃ τὴν ἀνάγκην μου.»

§ 76. Πόσον ἠγάπα ὁ Φωκίων
τὴν πατρίδα αὐτοῦ.

Ὁ Φωκίων ἦτο ἔξοχος στρατηγὸς καὶ ἐντιμότερος πολιτικῶς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν.

Ἄναγν. ἀλλὰ Γ', Ἔκδ. Β' 1922.

Τὸν ἄνδρα τοῦτον κατεδίκασαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ πλά-
νης εἰς θάνατον.

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, πρὶν ἀκόμη
πῶς τὸ κώνειον, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ φίλοι του, οἱ ὁποῖοι
εὗρισκοντο ἐν τῇ φυλακῇ, τίνα παραγγελίαν καταλείπει
εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Φῶκον.

«Ν' ἀγαπᾷ», εἶπε, «τὴν πατρίδα· νὰ ὑπηρετῇ αὐτὴν
μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας καὶ πίστεως, μετὰ τῆς ὁποίας
καὶ ἐγώ, πρὸ παντὸς δὲ παραγγέλλω νὰ λησμονήσῃ τὸν
ἄδικον θάνατον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ πατρίς ἀντήμειψε τὰς
ἐπιχειρήσεις μου».

§. 77. Τὸ παραμῦθι τῆς κυρούλας διὰ τὸν
βασιλέα Κωνσταντῖνον.

ἀνεγν. ἀνάθημα Γ. Ἐκθεσις Ε' 1922

Πόσον καλή εἶνε ἡ κυρούλα! Πόσον ἀγαπᾷ τὰ μικρὰ
της ἐγγονάκια καὶ πόσον αὐτὰ εὐχαριστοῦνται νὰ ἀκούω-
σι τὰ ὠραῖά της παραμύθια! Ἴδέτε καλῶς τὴν εἰκόνα.
Εἶνε μία κυρούλα, ἡ ὁποία ἔζη, ὅτε ἡ πατρίς μας ἀκόμη
ἦτο εἰς τὴν δουλείαν τῶν βαρβάρων Τούρκων. Ἀκούσατε
σεῖς τί διηγεῖτο εἰς τὰ ἐγγονάκια της, τὰ ὁποῖα μὲ τόσην
προσοχὴν τὴν ἀκούουσιν.

«Ὅτε ἐμβῆκαν μέσα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ
Τούρκοι, ὁ βασιλεὺς μας ἔτρεξεν ἔφιππος νὰ τοὺς ἔμπο-
δίση.

» Ἦσαν ἀναρίθμητοι οἱ Τούρκοι καὶ ὁ βασιλεὺς μας
ἐκτίπτα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τὸ σπαθὶ του καὶ ἔσφαζεν
ἀλύπητα.

» Τότε ἐσκοτώθη ὁ ἵππος του καὶ ἔπεσε καὶ αὐτός.

» Εἰς τὴν στιγμὴν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ τοῦ κόψη εἰς τὸ
κεφάλι, ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου καὶ τὸν ἤσπασε.

» Τὸν ἐπέγγεν εἰς ἓν σπήλαιον βαθὺ κάτω εἰς τὴν γῆν
καλοῖον τῆς Χρυσῆς Πύλης.

» Ἐκεῖ μένει μαρμαρωμένος ὁ βασιλεὺς μας καὶ καρτε-
ρεῖ τὴν ὥραν νὰ ἔλθῃ πάλιν ὁ ἄγγελος νὰ τὸν σηκώσῃ.

» Ὅσον φρονιμώτερα εἶνε τὰ Ἑλληνόπουλα, τόσον γρη-
γορώτερα θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα.

» Οἱ Τούρκοι τὸ γνωρίζουν, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦν νὰ εὖ-
ρουν τὸ σπήλαιον.

» Ἐκτίσαν ὅμως τὴν Χρυσὴν Πύλην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν
γνωρίζουν ὅτι θὰ εἰσέλθῃ πάλιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων.

» Ἀς τὴν κτίζουν, ὅσον θέλουν. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ και-
ρός, ὁ ἄγγελος θὰ δώσῃ πάλιν τὸ χεῖρι του εἰς τὸν μαρ-
μαρωμένον βασιλέα μας καὶ θὰ τὸν ξεμαρμαρώσῃ καὶ θὰ
τοῦ δώσῃ πάλιν τὸ σπαθί, τὸ ὁποῖον εἶχε τότε εἰς τὴν
μάχην.

» Ὁ βασιλεὺς θὰ σηκωθῇ, θὰ εἰσέλθῃ μὲ τοὺς ἀνδρεί-

Ἄναγν. εἰς τὴν Γ. Ἐκδόσεις B 1922

ους Ἕλληνας διὰ τῆς Χρυσῆς Πύλης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ θὰ διώξῃ τοὺς Τούρκους ἕως τὴν Κόκκινη Μηλιά.

»Τί χαρά, χρυσᾶ μου ἐγγονάκια, νὰ ἦμην καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ζωὴν καὶ νὰ σᾶς ἔβλεπα καλὰ παλληκάρια μαζί μὲ τὸν βασιλέα μας!»

Τὰ ἐγγονάκια τότε εἶπον: — «Ἄχ! καλὴ κυρούλα, διατὶ νὰ παύσῃς; Εἰπέ μας ἀκόμη διὰ τὸν μαρμαρωμένον μας βασιλέα».

Ἡ κυρούλα τὰ ἐφίλησε κατὰ σειρὰν καὶ εἶπεν: — «Ὁ-ρεξιν νὰ ἔχητε καὶ ἔχω πολλὰ πολλὰ νὰ σᾶς εἰπῶ».

§ 78. Ἐπιστολὴ μικροῦ ξευτευμένου.

Ἀγαπητέ μου φίλε·

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν σου, τὴν ὁποίαν μὲ μεγάλον πόθον περιέμενον.

Μεταξὺ ἄλλων μου γράφεις, ὅτι τὴν ὥραν θὰ εἶμαι εὐτυχὴς εἰς τὴν ὠραίαν καὶ μεγάλην πόλιν καὶ οὔτε κἂν θὰ συλλογιζομαι τὸ μικρόν μας χωρίον.

Πόσον μὲ ἀδικεῖς, φίλε μου! Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ἡ πόλις ἐδῶ εἶνε μεγάλη καὶ ἔχει ὠραία πράγματα.

Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ τὰ ἀντήλλασον ὅλα μὲ τὸν ἀντικρὺν νὸν μικρὸν βράχον τοῦ χωρίου μας, εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὁποίου τρέχει τὸ κρυστάλλινον καὶ δροσερὸν ὕδωρ τῆς πηγῆς.

Ὁ! νὰ εὐσεισιόμην μίαν στιγμὴν αὐτοῦ νὰ λουσθῶ καὶ νὰ πίνω ἀπὸ τὸ ἀθάνατον νεράκι, νὰ καθίσω εἰς τὴν σκιάν

Αναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσις Ε' 1922

τῆς πλησίον πλατάνου καὶ νὰ ἀκούσω τὸν αἰλὸν τοῦ μικροῦ ποιμενόπαιδος!

Ἔχομεν καὶ ἐδῶ μέγαν ποταμὸν καὶ τὸν διαπλέουσι καθ' ἐκάστην μεγάλη καὶ μικρὰ πλοιάρια.

Ἐγὼ ὅμως ἤθελα νὰ ἦμην μαζί σου νὰ ριψώμεν χάρτι-

νες βαρκούλες μέσα εἰς τὸ μικρὸν ποταμάκι τοῦ χωρίου μας καὶ νὰ ἀκούσω μέσα ἀπὸ τὰ πυκνὰ χαμόκλαδα, τὰ ὅποια εἶνε εἰς τὰς ὄχθας του, τὸ γλυκὺ ᾄσμα τῶν ἀηδῶνων!

Πῶς νὰ λησιμονήσω τὸ βουνάκι, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον ἀνεβαίνομεν πρωὶ πρωί.

Τί ὀραῖα λουσομένος ἐξήρχετο μέσα ἀπὸ τὰ νερὰ τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης ὁ ἥλιος!

Ἄχ! ξενιτεία! ὅλα τὰ καλά σου εἶνε μηδὲν ἐμπρὸς εἰς ἐκείνο τὸ θέαμα!

Ἄν δὲν εἶχον τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μου ἐδῶ, οὐδὲ μίαν στιγμὴν θὰ ἤθελον νὰ μείνω.

Ἀναγν. Διέλλα Γ' Ἐκδόσις Ε' 1922

Ἄλλὰ καὶ τώρα δὲν μένω εὐχαριστημένος νὰ μείνωμεν
ἔδῳ ἐπὶ πολὺ.

Τὸ εὐχάριστον εἶνε, ὅτι ὁ πατήρ μας εἶπεν, ὅτι ἐντός
ὀλίγων ἐτῶν θὰ εἶνε ὅλα ἔτοιμα, διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς
τὴν γλυκεῖαν πατρίδα.

Εἰς ἐμὲ δὲ ὑπεσχέθη νὰ μὲ σπουδάσῃ τὴν κηπουρικὴν.

Σκέπτεται νὰ μεταβάλῃ τὸ κτῆμά μας πλησίον τοῦ μι-
κροῦ ποταμοῦ εἰς περιβόλιον.

Ἄπὸ ἐμέ, εἶπε, θὰ μάθωσι καὶ οἱ πτωχοὶ χωρικοὶ μας
τὴν κηπουρικὴν, ἀπὸ ἐμὲ θὰ μάθωσι νὰ ἐξευγενίζωσι τὰ
δένδρα αὐτῶν, ἀπὸ ἐμὲ θὰ μάθωσι νὰ προφυλάττωσι τὰς
ἀμπέλους αὐτῶν ἀπὸ ἀσθενείας διὰ τοῦ θεοῦ. Τοιοῦτο-
τρόπος θὰ κερδίζωσιν ἀρκετὰ καὶ δὲν θὰ ἀναγκάζωνται
νὰ ξενιτεύωνται τὰ τέκνα των.

Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ μὴ ἀργήσῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

Εἰς τὸ ἄλλο σου γράμμα νὰ κλείσῃς ὀλίγα φύλλα βασι-
λικοῦ καὶ γαρυφάλλων. Θὰ νομίσω, ὅτι εἶνε κλεισμένῃ
μέσα ἡ εὐχὴ τῆς πατρίδος.

Σὲ φιλοῶ

Γεώργιος

§. 79. *Τὸ ποταμάκι τῆς πατρίδος.*

Ἐδῶ πίσω 'ς τὴν κοιλάδα
Ἐνα ποταμάκι τρέχει
Τῶν ἀγρῶν τὴν πρασινάδα
Τὸ νερὸ του δροσοβρέχει
Καὶ κατακυλᾶ ἠσώχως
Καὶ μὲ γλύκα μουρμουρίζει

Ἄναγν. Δάλλα Γ' Ἔκδ. σ. 5 Ε' 1912

Ὁ γλυκός του ὄμως ἴχος
Τὴν καρδιά μου δὲν γερμίζει.

ὦ, ποῦ εἶσαι ποταμάκι,
Πῶς τρεχεῖς εἰς τὸ χωριό μου,
Ὅταν ἤμουνα παιδάκι,
Ποταμάκι ἀγαπητό μου.

Ἄχ!, τὰ δένδρα ἐκείνα ποῦναι,
Ποῦ σκιάζουν τὰ νερά σου,
Ποῦ τὰ ῥιζόνα, ὅπου λαλοῦνε
Βράδυ, βράδυ ἔς τὴν δροσιά σου;

Τέτοια δένδρα καὶ ἄλλοῦ ἔχει,
Κελαδοῦν καὶ ἄλλοῦ ποιλάκια,
Ποταμάκι καὶ ἄλλοῦ τρέχει
Καὶ κατὰ τὰ πετραδάκια.

Πλὴν τὰ μάτια τὰ ὀκιά μου,
Ἄφου εἶμαι σὲ γῆ ξένη,
Τίποτε δὲν τὰ εὐφραίνει...
Ἐμαρτίθηκε ἡ καρδιά μου.

§ 80. Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐύρωις τὴν χώραν, ποῦ ἀνθεὶ
φαιδρὰ πορτοκαλλέα,

ΑΝΑΓΝ. Γ'. ΤΑΨΕΩΣ

11

Ἀναγν. Δάλλα Γ' Ἐκδόσεις Ε'. 1922.

Ἐὖρος ἢ σταφυλὴ
καὶ θάλλει ἢ ἐλαία ;
ὦ! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεὶς !
εἶνε ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.

Ἐεὖρος τὴν γῆν, ἣτις παντοῦ
μὲ αἶματα ἐβάφη,
Ὅπου κοιλάδες καὶ βουνὰ
εἶνε τυράννων τάφοι ;

ὦ! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανεὶς !
εἶνε ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς.

Γῆν μήτηρ παλαιῶν θεῶν
καὶ νέων ἡμιθέων,

Γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἐλπίδων νέων.

εἶνε ἢ γῆ ἢ Ἑλληνίς,
ἄς μὴ τὴν ἀγνοῇ κανεὶς.

§ 81. τὸ θεῖον

Τὸ θεῖον εἶνε ὀρεκτὸν ἀποτελούμενον ἐκ κρυστάλλων.
ἔχει σκληρότητα ὀλίγην, βάρος μέτριον καὶ χρῶμα κί-
τρινον, δὲν διαλύεται δὲ ἐν τῷ ὕδατι.

Καίόμενον παράγει φλόγα κυανῆν καὶ ἀτμοὺς ἔχοντας
ἰδιαιτέραν ὀσμὴν.

Ἐάν τι εἰσπνεύσῃ μικρὰν ποσότητα ἐκ τούτων, βήχει,
ἐὰν δὲ μεγαλυτέραν, ἀποθνήσκει.

Ἀναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσεις Β'. 1923.

Τὸ θεῖον θερμαινόμενον τήκεται.

Ἄπαντ' ἄ δὲ τὸ θεῖον ἐν τῇ φύσει ἢ καθαρὸν ἢ ἠνωμένον μετ' ἄλλων ὀρυκτῶν, π. χ. μετὰ μολύβδου, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἄλλων.

Μέρη ἐν Ἑλλάδι περιέχοντα θεῖον εἶνε ἡ Μήλος, ἡ Κόρινθος, τὸ Αἰτωλικόν, τὸ Κατάκωλον.

Ἀφθονία δὲ τοιοῦτου ὑπάρχει ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχεται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐν Εὐρώπῃ ἐξοδευομένου θείου.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ φύσει τὸ θεῖον δὲν εἶνε ἐντελῶς καθαρὸν, ἀλλ' ἀναμειγμένον μετ' ἄλλων οὐσιῶν, ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτῶν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν, τὰ ὁποῖα περιέχουσι τὸ θεῖον, ἀνοικοδομεῖται σωρὸς κωνικὸς ἢ κυλινδρικός.

Οὗτος ἀναφλέγεται καὶ μέρος μὲν αὐτοῦ καίεται, τὸ δ' ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἐκ θείου, τήκεται καὶ χύνεται εἰς λάκκους παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ σωροῦ. Ἐκεῖ ψυχραίνόμενον πήγνυται.

Ἀλλὰ καὶ τὸ οὕτω παρασκευαζόμενον θεῖον δὲν εἶνε ἐντελῶς καθαρὸν, διότι περιέχει ποσότητά τινα ἄλλων οὐσιῶν.

Πρὸς τέλειον λοιπὸν καθαρισμὸν αὐτοῦ τοποθετοῦμεν αὐτὸ εἰς κλιβάτους ἐκ χυτοῦ σιδήρου πανταχόθεν κεκλεισμένους, τοὺς ὁποίους θερμαίνουσι κάτωθεν ἰσχυρῶς.

Τότε τὸ θεῖον τήκεται καὶ ἐξαερούται. Οἱ ἀτμοὶ οὗτοι τοῦ θείου διοχετεύονται διὰ σωλῆνος εἰς παρακείμενον ψυχρὸν δοματίον.

Ἐν τούτῳ ψυχόμενοι μεταβάλλονται εἰς λεπτὴν κόνιν, ἣτις ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τοῦ δοματίου. Καὶ

Ἄναγν. δάλλα Γ'. Ἐκδοσις Ε'. 1922.

τὸ τοιοῦτον θεῖον ὀνομάζεται ἄνθος τοῦ θείου, χρήσιμον εἰς τὴν παρασκευὴν φαρμάκων.

Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ πυράκτωσις τοῦ θείου, τὸ δωμάτιον κατ' ὀλίγον θεομαίνεται διὰ τῶν ἀτμῶν αὐτοῦ καὶ τότε οἱ ἀτμοὶ μεταβάλλονται εἰς ὑγρὸν θεῖον, ὅπερ κατὰ σταγόνας πίπτει εἰς τὸ κεκλιμένον ἔδαφος τοῦ δωματίου καὶ ἐκεῖθεν ῥεεῖ εἰς τύπους, ἐντὸς τῶν ὁποίων ψυχόμενον γίνεται στερεόν.

Τὸ οὕτω παρασκευαζόμενον θεῖον εἶνε λίαν χρήσιμον εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οὗτοι μεταχειρίζονται αὐτό, ὅπως ἀπολυμάνωσι τὰς οἰκίας καὶ ὅπως καταστρέφωσι τὰ ἐνοχλητικὰ ἕντομα, τὰ ζῶντα ἐν αὐταῖς.

Ἀναμιγνύοντες αὐτὸ μετὰ κόμμιως, ὅπερ εἶνε χυμὸς δένδρου τινός, κατασκευάζουσι τὸ ἐλαστικὸν κόμμι.

Διὰ τοῦ θείου λευκαίνουσιν ἄνθη, ὑφάσματα καὶ ἄλλα πράγματα.

Ἡ δὲ λεύκανσις γίνεται ὡς ἐξῆς. Ἐντὸς μιᾶς δωμάτιον ἀπλοῦσι τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα θέλουσι νὰ λευκάνωσιν, ἀφοῦ προηγουμένως βρέξωσιν αὐτὰ δι' ὕδατος. Κάτωθεν αὐτῶν θέτουσι κύπελλον μετὰ θείου ἀνημμένου καὶ κλείουσι τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα. Οἱ ἀτμοὶ τοῦ θείου ἐπικαθήμενοι ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων λευκαίνουσιν αὐτά.

Διὰ τοῦ θείου προφυλάσσουσι καὶ τὰς ἀμπέλους ἀπὸ ἀσθενειῶν.

Ἐπίσης χρησιμεύει τοῦτο πρὸς κατασκευὴν τῶν πυρρίων, τῶν πυροτεχνημάτων καὶ τῆς πυρίτιδος.

Ἀναγν. Δάλλα Γ. Ἐκδόσεις Ε. 1922.

§ 82. Πῶς ἐξευγενίζονται τὰ δένδρα.

Ἐὰν εἰς μίαν ἀγρίαν ἀχλαδέαν προσκολλήσωμεν ἓνα ὀφθαλμὸν μὲ ὀλίγον φλοιὸν τριγύρω ἢ ἓνα κλαδίσκον ἐξ ἡμέρου ἀχλαδέας, οὗτος βλαστάνει καὶ ζῆ· μετὰ τινα ἔτη ἔχομεν ἐξ αὐτῶν ἡμερον ἀχλαδέαν παράγουσαν νόστιμα ἀχλάδια καὶ ζῶσαν ἐπὶ τῆς ἀγρίας. Τοιοῦτοτρόπως τὸ ἄγριον δένδρον ἐξευγενίσθη καὶ μετεβλήθη εἰς ἡμερον δένδρον.

Ἄλλὰ καὶ ἐὰν ἀποσπάσωμεν ὀφθαλμὸν ἢ κλάδον ἐκ τῆς ἡμέρου ἀχλαδέας καὶ προσκολλήσωμεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἰδίας, πάλιν οὗτος βλαστάνει, ἢ δὲ νέα ἀχλαδέα παράγει μεγαλύτερα, ὠραιότερα καὶ νοστιμώτερα ἀχλάδια. Οὕτω τὸ εὐγενὲς δένδρον μεταβάλλεται εἰς ἔτι εὐγενέστερον.

Ἡ προσκόλλησις τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ τοῦ κλαδίσκου λέγεται ἐμβολιασμός.

Ὁ ὀφθαλμὸς ἢ ὁ κλαδίσκος, ὁ λαμβανόμενος ἐξ εὐγενοῦς δένδρου, λέγεται ἐμβόλιον ἢ μπόλι καὶ κέντρον ἢ κεντράδι, τὸ δὲ δένδρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσκολλᾶται, λέγεται τροφὸς ἢ μάνα.

Ὡς τροφοὶ χρησιμεύουσι τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα εἶνε συγγενῆ μὲ ἐκεῖνα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποσπᾶται τὸ ἐμβόλιον. Οὕτως ἡ δαμασκηέα καὶ ἡ κορομηλέα τρέφουσι τὸ ἐμβόλιον τῆς βερικοκκέας· ἡ πικραμυγδαλῆ τὸ ἐμβόλιον τῆς ἀμυγδαλῆς· τὸ ἐμβόλιον τῆς ἀχλαδέας ζῆ καὶ ἐπὶ τῆς κυδωνέας, τὸ ἐμβόλιον τῆς κερασέας ζῆ καὶ ἐπὶ τῆς ἀγρίας κερασέας καὶ τῆς βουσινέας. Ἐπίσης ἡ ἀγριοκαστανέα διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ μεταβάλλεται εἰς ἡμερον καστανέα, ἢ

¹ *Αγγλ. Δάξια Γ'· Ἐκδοσις Ε' 1922.*

κιδωνέα εις μηλέαν, ή άγρία μορέα εις ήμερον μορέαν.

Ό έμβολιασμός, όταν γίνεται με όφθαλμόν, λέγεται ένοφθαλμισμός και, όταν γίνεται με κλαδίσκον, λέγεται έγκεντρισμός.

Άς ιδωμεν τώρα καλύτερον πώς γίνεται ό ένοφθαλμισμός.

Άποκόπτομεν ένα διετή κλάδον, εκ του οποίου θα άπο-

σπάσομεν τον όφθαλμόν, και κόπτομεν τά φύλλα εις τον μίσχον.

Κατόπιν εκλέγομεν ένα όφθαλμόν εις τó μέσον του κλάδου και χαράσσομεν οριζοντίως μίαν έγτομήν διά καπτερου μάχαιριδίου υπεράνω του όφθαλμου και εις απόστασιν ενός εκατοστού του μέτρου απ' αυτών και μίαν όμοίαν κάτωθεν αυτου εις απόστασιν δύο εκατοστών.

Αναγν. δάλλο Γ. Έκδοσις Ε' 1922.

Χαράσσομεν ἀκολουθῶς δύο κατακορύφους ἔντομάς ἑκατέρωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἄφοῦ κατόπιν θέσωμεν τὴν μὲν λεπίδα τοῦ μαχαιριδίου ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ ἀπὸ τὴν ἄνω ἔντομήν, τὸν δὲ ἀντίχειρα τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἔξωθεν, ἀποσπῶμεν ταχέως τὸ ἐμβόλιον.

Μετὰ ταῦτα χαράσσομεν εἰς τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμεύσῃ ὡς τροφός, εἰς σχῆμα Τ μίαν ὀριζοντίαν ἔντομήν δύο ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ μίαν κατακορύφον εἰς μήκος τριῶν ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Διὰ τῶν ἔντομῶν τούτων ὁ φλοιὸς σχηματίζει δύο χεῖλη, διὰ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ ἀπομακρύνωμεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ δένδρον.

Διὰ τοῦ μαχαιριδίου λοιπὸν ἀπομακρύνωμεν τὰ χεῖλη τοῦ φλοιοῦ, ὥστε νὰ φανῇ γυμνὸν τὸ ξύλον τῆς τροφοῦ.

Εἰς τὸ γυμνὸν αὐτὸ μέρος εἰσάγεται τὸ ἐμβόλιον οὕτως, ὥστε νὰ κολλήσῃ ἐπὶ τοῦ ξύλου.

Κατόπιν ἐπαναφέρονται τὰ χεῖλη τοῦ φλοιοῦ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ περιδένεται τὸ ἐμβόλιον μὲ μάλλινον νῆμα ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω διὰ πολλῶν γύρων. Τὸ

Ἄνεγν. Διλλὰ Γ'. Ἐκδόσεις Ε'. 1922

δέσιμον πρέπει νὰ μὴ εἶνε πολὺ σφιγκτὸν μηδὲ πολὺ χαλαρόν.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἀρχίζομεν νὰ κόπτωμεν κατ' ὀλίγον τὸ ὑπεράνω τοῦ ἐμβολίου μέρος τῆς τροφοῦ ἀρχίζοντες ἐκ τῆς κορυφῆς, μέχρις ὅτου φθάσωμεν εἰς δέκα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὑπεράνω τοῦ ἐμβολίου.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα πρέπει καὶ νὰ λύνωμεν τὸν περιδεσμον καὶ νὰ περιδένωμεν τὸ ἐμβόλιον χαλαρότερον.

Ὅταν βλαστήσῃ τὸ ἐμβόλιον καὶ ἀναπτυχθῇ ἀρκετά, προσδένεται ἐπὶ τοῦ ἐναπομείναντος πρὸς τὰ ἄνω κορμοῦ τῆς τροφοῦ.

Τοῦτον δὲ ἀποκόπτομεν ἄνωθεν τοῦ ἐμβολίου εἰς τὸ τέλος τοῦ προσεχοῦς χειμῶνος.

Ὁ ἐμβολιασμὸς τελεῖται ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τῶν ἀρχῶν Σεπτεμβρίου.

*Ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου
Οὐδὲν τῆς πατρίδος ζημιώ-
τερον κηΐσκει ὑπὲρ πατρίδος*

Ἄναγ. Δόλλα Γ' Ἑκδοσις Ε' 1922.

§ 83. Πῶς ἀμύβουν οἱ Ἕλληνες τὸν θεοσεβῆ
καὶ φιλόστοργον Τρωῖα Αἰνείαν.

Ἀφοῦ διὰ τῆς πανουργίας τοῦ Ὀδυσσέως ἐκυριεύθη ἡ Τροία, οἱ Ἕλληνες λυπηθέντες τὴν τύχην τῶν Τρώων ἐκήρυξαν, ὅτι ἕκαστος ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Τροίας δύναται νὰ λάβῃ ἐν ἑκ τῶν πραγμάτων του, ὅποιονδήποτε ἤθελε, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀνενόχλητος.

Ἐκαστος λοιπὸν ἐλάμβανεν ὅ,τι πολύτιμον ἀντικείμενον εἶχε, χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν.

Ὁ Αἰνείας, εἰς τῶν ἡρώων τῆς Τροίας, εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ θέσας ἐπὶ τῶν ὄμων τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν τῶν πατέρων του ἐξῆλθεν ἐνώπιον πάντων.

Οἱ Ἕλληνες ἐθαύμασαν καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, διατί δὲν ἔλαβεν, ὡς οἱ ἄλλοι, κανὲν ἄλλο πολύτιμον ἀντικείμενον.

«Οὐδὲν μεγαλύτερον καὶ πολυτιμότερον τῶν θεῶν», ἀπήντησεν ὁ Αἰνείας.

— «Σοὶ ἐπιτρέπομεν», εἶπον τότε οἱ Ἕλληνες, «νὰ λάβῃς καὶ δευτέρον ἀντικείμενον».

Ὁ Αἰνείας εἰσελθὼν ἐκ δευτέρου εἰς τὸν οἶκόν του ἔφερεν ἔξω ἐπὶ τῶν ὄμων του τὸν γέροντα καὶ τυφλὸν πατέρα του Ἀγχίσην, ὁ ὁποῖος δὲν ἠδύνατο ἐκ τοῦ μεγάλου γήρατος νὰ βαδίσῃ, καὶ εἶπε:

— «Μετὰ τὸν Θεὸν οἱ γονεῖς».

— «Καὶ μετὰ τούτους ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία», εἶπον οἱ Ἕλληνες μὲ θαυμασμόν, ὁ ὁποῖος δὲν περιγράφεται. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν πρὸς τὸν θεοσεβῆ καὶ φιλόστοργον υἱὸν νὰ φερθῶσιν ὡς φίλοι. Ἐπέτρεψαν εἰς αὐτόν νὰ λά-

Ἄναγν. δάλλχ Γ'. Ἐκδοσις Ε'. 1922.

θη όλους τοὺς ἰδικούς του καὶ τὰ πλούτη του καὶ νὰ ἀπέλ-
θη ἀνενόχλητος ὅπου ἠθέλην.

§ 81. *Ὡς εἰς βασιλόπαις μανθάνει τὴν χρησι-
μότητα τῆς μύιας καὶ τῆς ἀράχνης.*

Νεαρός τις βασιλόπαις ἔλεγε συχνά: «Διατί νὰ κάμῃ
ὁ Θεὸς τὰς μύιας καὶ τὰς ἀράχνας; Αὐτὰ τὰ ζῷδια εἰς
τίποτε δὲν χρησιμεύουσιν. Ἐὰν εἶχον δύναμιν, θὰ τὰ ἐξη-
φάνιζον ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς».

Μίαν φορὰν ὁ βασιλόπαις ἐνικήθη εἰς τινα μάχην ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν του καὶ μόλις διέφυγε τὸν θάνατον.

Κατακουρασμένος τὸ ἐσπέρας ἔφθασεν εἰς ἓν δάσος
καὶ ἀπεκοιμήθη κάτωθεν ἐνὸς δένδρου.

Εἰς στρατιώτης τοῦ ἐχθροῦ στρατεύματος τὸν ἀνε-
κάλυψε καὶ ἐπλησίασε διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ.

Ἄιφνης ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ μίᾳ μύια καὶ τὸν
ἐκέντησε τόσον δυνατά, ὥστε ἐξύτησεν.

Ἄνεπήδησε, βλέπει τὸν ἐχθρὸν, εὐθὺς τρέπεται εἰς
φυγὴν καὶ οὕτω διαφεύγει τὸν θάνατον.

Ὁ βασιλόπαις μετὰ τοῦτο ἀνεκάλυψεν ἓν σπήλαιον
ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ ἐκεῖ ἐκρύβη.

Μία ἀράχνη κατὰ τὴν ἐπελθούσαν νύκτα ἐκάλυψε μὲ
τὸ πανίον τῆς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου.

Τὴν πρωΐαν ἦλθον δύο στρατιῶται πρὸ τοῦ σπηλαίου,
οἱ ὁποῖοι ἀνεζήτησαν αὐτὸν διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν. Ὁ βα-
σιλόπαις εἶχεν ἐξυπνήσει καὶ ἤκουσε τὸν ἐξῆς διάλογον:

«Ἰδού», εἶπεν ὁ εἰς, «ἐδῶ μέσα θὰ κρύπτεται».

Ἀναγρ. ἀλλ' ἂν Γ'. Ἐ-ἔσοι. Β' 1322.

— «Ἐχεις λάθος», εἶπεν ὁ ἕτερος, «ἐὰν εἰσήροχοτο, θὰ ἐσχίζετο τὸ πανίον τῆς ἀράχνης. Ἴδου εἶνε ὅλη ἡ εἴσοδος ἐσκεπασμένη μὲ αὐτό. Ἐλθὲ νὰ ἐρευνησωμεν ἄλλου».

Οἱ στρατιῶται ἀνεχώρησαν.

Ἄφου ἀπεμακρύνθησαν ἀρετά, ὁ βασιλόπαις ἐγονυπέτησε καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπεν:

— «ὦ Θεέ μου πολυεύσπλαγχνε, Σὲ εὐγνωμονῶ. Χθὲς μὲ ἔσωσε μία μυῖα καὶ σήμερον μία ἀράχνη.

»Συγχώρησόν με, διότι ἤμην ἀνόητος νὰ νομίζω, ὅτι ἐπλάσθησαν χωρὶς κανένα σκοπόν».

Εἰς ἐμολογισμόν τὰ ἔργα
 σου. Κύριε πάντα ἐν σοί
 γὰ ἐσωτήσας. Ἐρωσε εἰς
 τὸν Θεόν.

§/ΣΣ. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς.

Κι ἂν δὲν μοῦ μένη ἐντὸς τοῦ κόσμου,
 ποῦ ν' ἀκουμβήσω, νὰ σταθῶ,
 ἐκεῖ ἴψηλά εἶν' ὁ Θεός μου·
 πῶς ἤμπορῶ ν' ἀπελπισθῶ ;

Εἶν' ὁ Θεός, 'ποῦ μ' ἔχει πλάσει
 τὸ χέρι Του τὸ σπλαγχνικό,
 δὲν ἤμπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
 καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νηστικό.

Ῥαϊδρὰ 'ς τὰ δάση ὅλα γυρίζουν
 σοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά,
 ποτὲ δὲν σπεύρουν, δὲν θερίζουν
 κι ὅμως κανένα δὲν πεινᾷ.

Μέσ' 'ς τὰ λιβάδια ἀνθοὶ καὶ κρίνοι
 δὲν ἔμαθαν ὑφαντικὴ
 Κι ὅμως ὁ Πλάστης τοὺς ἐνδύνει
 μὲ μιὰ στολὴ βασιλική.

Κ' ἐμὲ λοιπὸν ἐντὸς τοῦ κόσμου,
 μικρὸ παιδί καὶ ὄρφανό,
 θὰ μὲ βοηθήσῃ ὁ Πλαστοργός μου,
 'ποῦ κατοικεῖ 'ς τὸν οὐρανό.

Ἄναγν. Δάλλα Γ'. Ἐκδόσεις Ε' 1922.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α'. — Ἀγάπη τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς.

Σελ.

1. Πῶς δαπανᾷ εἰς χωρικός τὸ ἡμερομίσθιον τοῦ.	9
2. Πόσον εἰς ἀξιωματικός ἠγάπα τοὺς γονεῖς αὐτοῦ.	4
3. Ἡ μήτηρ (ποίημα I. Πολέμη).	6
4. Ἡ πεύκη (φυσιογνωσία).	7

Β'. — Πειθαρχία καὶ ἔχθρα.

5. Δικαί εἰς γέρον φρεσὶ μίαν καρδιάν.	10
6. Μὲ ποῖον εὐγενῆ τρόπον διασκεδάξει εἰς πλουσιόπαις μὲ ἓνα πτωχόν χωρικόν.	11
7. Πῶς φέρεται εἰς δοῦλος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἔκαμεν αὐτὸν δοῦλον.	12
8. Πῶς ὁ μικρὸς Γεώργιος βοήθει κατ' ὁδὸν κατὰχουπον γέροντα.	14
9. Πῶς ἀνταμείβεται ὁ Μιλτιάδης, φιλοξενήσας τοὺς πρέσβεις τῶν Δολόγων.	16
10. Πῶς φέρεται ἡ Ἀγλαΐα πρὸς τὴν Παρθενόπην, ἣ ὅποια ἐκ τῆς ἀπροσεξίης ἔβλαψεν αὐτήν.	17
11. Ἡ ἀηδὼν (φυσιογνωσία).	19
12. Πῶς εἰς μοχθηρὸς ἄνθρωπος ἤθελε νὰ καταστρέψῃ τὸ κλῆμα τοῦ γείτονος αὐτοῦ.	23
13. Κατὰ πόσους τρόπους πολλαπλασιάζονται τὰ φυτὰ (γεωπονία).	24
14. Πῶς κάμνομεν τὸ ἔδαφος γόνιμον (γεωπονία).	26

Γ'. — Ἀλαζονεία.

15. Τί ἔπαθε μία Νεράϊδα, ἣ ὅποια ὑπερφηανεύθη εἰς τὸ φεγγάρι.	29
16. Ὁ χρῆσος καὶ τὸ μάρμαρο (ποίημα I. Πολέμη).	30
17. Πῶς ὑπερφηανεύεται ἡ κολοκύνθη εἰς τὴν δρῦν.	30
18. Τὸ κουτί καὶ τὸ τιμόνι (ποίημα I. Πολέμη).	31
19. Ἡ δοῦς (φυσιογνωσία).	34
20. Ὁ χοῖρος (φυσιογνωσία).	34
21. Πῶς σπείρομεν καὶ πῶς περιποιούμεθα τὰ μικρὰ φυτὰ ἐν τῷ κήπῳ (γεωπονία).	38

Ἀναγν. Λάβλα Γ'. Ἐκδόσις Β' 1922.

Δ' .—Εὐσπλαγγία καὶ ἀσπλαγγία.

22. Πῶς φέρεται μία πτωχή καὶ τυφλή καλαθοποιὸς πρὸς τοὺς
δουτυχεῖς. 44
23. Πῶς ὁ Θερασόβουλος βοηθεῖ ἓνα πτωχὸν σωμαθητὴν αὐτοῦ 45
24. Πῶς βοηθεῖαι τὴν πτωχὴν Ἀντιγόνην αἰ σωμαθητρίαι
αὐτῆς. 47
25. Τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα τῆς Ἑλλάδος (πραγματο-
γνωσίαι). 50
26. Προτροπή πρὸς ἐλεημοσύνην (ποίημα). 51
27. Τί παθαίνουσιν οἱ κακοὶ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου. 52
28. Πῶς τιμωρεῖται ὁ Ἀργοναύτης Ἀγκάϊος, ὅστις βασανίζει
τοὺς δούλους του. 53
29. Ὁ ἀγριόχοιρος (φυσιογνωσία). 55
30. Πῶς φυτεύομεν τὰ δένδρα εἰς τὴν ὀριστικὴν αὐτῶν θέσιν
(γεωπονία). 57

Ε' .—Εὐγνωμοσύνη καὶ ἀχαριστία.

31. Πῶς φέρεται εἰς λέων πρὸς τὸν δούλον Ἀνδροκλῆα, τὸν εὐερ-
γέτην του. 61
32. Πῶς ἀνταμείβουσιν αἱ Συρακοῦσαι τὸν Κορινθίου στρατηγὸν
Τιμολέοντα, τὸν εὐεργέτην των. 64
33. Τί διδάσκουσι τὰ ζῶα εἰς τὸν ἀχάριστον Λεωνίδα. 66
34. Ὁ κόσσυφος (φυσιογνωσία). 68

Ζ' .—Εὐπείθεια καὶ ἀπειθεία.

35. Διατί ὁ Ἐπαμεινώνδας δέχεται ἀπὸ στρατηγοῦ νὰ γίνῃ στρα-
τιώτης. 71
36. Πῶς ὁ Ἰκαρος δὲν ἀκούει τὸν πατέρα του Δαίδαλον εἰς τὴν
ταξιδιῶν των ἀπὸ τὴν Κρήτην εἰς τὰς Ἀθήνας. 72
37. Ὁ δελφίς (φυσιογνωσία). 75

Η' .—Ὀλιγάρχεια καὶ πλεονεξία.

38. Πόσον λιτὸς ἦτο ὁ Ἐπαμεινώνδας. 77
39. Τί παθαίνει ὁ βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Μίδα διὰ τὴν ἀπληστί-
αν του. 78

Ἀναγν. δὲ ἄλλα Γ'. Ἐκδόσις Ε'. 1922.

40. Πῶς ἀναπτύσσομεν τὰ ἄνθη (γεωπονία).	82
ΒΒ' .—Ἐπιμελιότης.	
41. Πῶς ἀνταμιβίεται μία ἀνθρώποις διὰ τὴν τιμιότητα αὐτῆς	85
42. Πόσον τίμιος ἦτο ὁ Ἀρισταίδης.	87
43. Οἱ νεκροθάπται (φυσιογνωσία).	88
ΒΓ' .—Φιλαλήθεια καὶ ἀπάτη.	
44. Τί κάμνει ὁ Χαρίλαος μερικὸς ληστής διὰ τῆς φιλαληθείας του.	92
45. Τί ἔπαθεν εἰς ὄνος ἐνδουθεῖς δέρμα λέοντος.	95
46. Ὁ λύκος (φραιογνωσία).	96
ΒΔ' .—Φιλοεργία, ὀκνηρία κ.τ.λ.	
47. Τί ἀφήνει ὁ Δημήτριος, διὰ νὰ μελετήσῃ.	99
48. Τί μανθάνει ἀπὸ ἓνα μύμημα εἰς βασιλεῖς, ἕστις ἔχασε τὸν θρόνον αὐτοῦ.	100
49. Τί παθαίνει εἰς λαγὸς ἀπὸ μίαν χελώνην διὰ τὴν ὀκνηρίαν του.	102
50. Πῶς ἠδύνατο νὰ σωθῇ εἰς ναυαγός.	105
51. Στὴ φουρτούνα (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ).	106
52. Ὁ λάρος (φυσιογνωσία).	107
ΒΕ' .—Φρόνησις καὶ ἀφροσύνη.	
53. Τί προτείνει εἰς μικρὸς κεντικός εἰς τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν γάτταν.	110
54. Τὸ φάρμακον τοῦ πιθήκου (ποίημα Β. Παρασκευᾶ).	111
55. Τί φρονεῖ μία ἔλαφος διὰ τὰ κέρατα καὶ τί διὰ τοὺς πόδας τῆς.	113
56. Ἡ ἔλαφος (φυσιογνωσία).	115
ΒΣΤ' .—Ἐσκιή συναναστροφή.	
57. Τί παθαίνει εἰς πελαργὸς ἐνωθεῖς μετὰ τῶν γεράνων	117
58. Ἡ θάλασσα καὶ τὰ ποτάμια (ποίημα Γ. Δροσίνῃ).	119
59. Ὁ πελαργός (φυσιογνωσία).	120
ΒΔ' .—Λαιμαργία.	
60. Τί χάνει ὁ Δημοσθένης διὰ τὴν λαιμαργίαν	123
Ἄναγν. δάλλα Γ'. Ἐκδόσις Ε'. 1922.	

61. Τί παθαίνει μία λαίμαργος ἀλώπηξ. 124
62. Ἡ ἀλώπηξ (φουσιγονωσία). 125
- ΙΔ'.**—**Ἐπιμέλεια τῆς ὑγείας (ὑγιεινῆ).**
63. Πῶς μανθάνει εἰς πωχὸς ἐργάτης, πόσον ἀξίζει ἡ ὑγεία. 128
64. Ποία πρέπει νὰ εἶνε ἡ στάσις τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν γραφὴν. 130
65. Τί πρέπει νὰ κάμνωσι τὰ παιδιά διὰ τὴν ὑγείαν των. 131
66. Εἰς τί πρέπει νὰ προσέχωσι τὰ παιδιά, ὅταν τρώγωσι 132
67. Πῶς πρέπει νὰ περιποιώμεθα τοὺς ἄδοντας ἡμῶν. 132
68. Μὲ ποῖον φῶς πρέπει νὰ ἐργάζησθε. 133
- ΙΕ'**—**Ἐγνωσιότης**
69. Πῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἱππεύει τὸν ἄγριον Βουκεφάλαν. 135
70. Πῶς μία οἰκογένεια σώζεται ἐκ τῆς πλημύρας ἐνὸς ποταμοῦ. 137
71. Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας (πραγματογνωσία). 139
72. Μία ἐπίσκεψις τοῦ Πέτρου εἰς ἀμπέλιον 144
73. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Η. Τανταλίδου). 149
74. Οἱ ἄνθρωποι (φουσιγονωσία). 150
- ΙΣ'**—**«Φιλοπατρία.**
75. Τί εἶπεν ὁ Ἀριστείδης, ὅτε ἐξωρίσθη τῆς πατρίδος του. 154
76. Πόσον ἠγάπα ὁ Φωκίων τὴν πατρίδα αὐτοῦ. 155
77. Τὸ παραμῦθον τῆς κυροῦλας διὰ τὸν Βασιλεῖα μας Κωνσταντῖνον. 156
78. Ἐπιστολὴ μικροῦ ξενιτευμένου. 158
79. Τὸ ποταμάκι τῆς πατρίδος (ποίημα Δ. Βικέλα). 160
80. Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος (ποίημα Α. Βλέγου). 161
81. Τὸ θεῖον (φουσιγονωσία). 162
82. Πῶς ἐξευγενίζονται τὰ δένδρα (γεωπονία). 165
- ΙΖ'**—**Θεοσεβία.**
83. Πῶς παύθουν οἱ Ἕλληνες τὸν θεοσεῖθ καὶ φιλόστοργον τὸν φονεῖαν. 169
84. Πῶς εἰς βασιλοῦσαι μανθάνει τὴν χρησιμότητά τῆς μίας καὶ τῆς ἀλλοῆς. 174
85. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ). 173
- Ἄκαγν. Δι' ἄλ. Γ. Ἐκδόσις, Ε'. 1922.

000